د قرآن کریم اعجاز

مؤلف: هارون یحیی

ژباړن: [illegible]حمد [illegible]فیق (([illegible]پال[illegible]

Ketabton.com

۱۳۸۷هجری شمسی

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیله لرم د پښتو ژباړې په اړوندخپلې نظریې اووړاندیزونه په دې پته راولیږی:
shafiq.haqpal@Gmail.com

دکتاب نوم: د قرآن اعجاز
مؤلف: هارون یحیی
ژباړن: محمدشفیق «حقپال»
طرح او ډیزاین: شهریارکاکړ
کال:۱۳۸۷
یادونه: دغه کتاب له انګریزی څخه ډاکټر فرید آسمند دری ژبې ته ژباړلی چې پښتو ژباړه یی له دری نه شوې.
کابل- افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړليک

د قرآن اعجاز 1
دقرآن کريم علمی معجزې 2
دکايناتو يانړۍ پيدايښت 2
دکايناتو پراختيا 3
دنړۍ پای اوسترانقباض 4
له تاوده لوګی نه خلقت 5
دځمکې اوآسمانونو جلاکيدل 5
د داروين د تکامل د نظريې تيروتنه 6
په نړۍ کې مطلق تعادل 6
په نړۍ کې لطيف ميزان 7
دسترې چاودنې چټکتيا 8
دآسمانی جسمونو په مينځ کې واټن 8
دستورو ، لمر اوسپوږمۍ په مينځ کې دجوړښت توپير 10
النَّجْمُ الثَّاقِبُ 11
مدارونه اوڅرخيدونکې نړۍ 11
دلمر تکلوری 12
دسپوږمۍ مدار 12
دقمری يا سپوږمېزکال محاسبه 14
دثقل قوه اوخوځښتونه په مدارونو کې 14
کروی(ګرده) ځمکه 15
دځمکې دڅرخيدو لوری 15
دځمکې شکل Geoid 15
دځمکې قطرونه اوخلأ 16
دځمکې دچاپيريا ل پوړونهAtmosphere 16
ساتونکی چت 17
ستنيدونکی آسمان 18
دځمکې طبقې يا پوړونه 18
دځمکې دچارچونو کانګې 19
دغرونو دندې 19
دغرونو خوځښتونه 20
دلمرختو اولويدو بيلابيل ځايونه 21

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپای له ټکو نه دځمکې لنډول 21
څیرې کیدونکې یا چاودېدونکې ځمکه 22
د اوسپنې معجزه 23
د پطرولوجوړښت 24
د وخت نسبیت 24
په شپږووړځو کې پیداکیدل 24
دتقدیر حقیقت 25
د زوجونو یا جوړو پیدایښت 26
د اتومونو ذرې 26
تیاره یا تور سوری 27
نبضانی ستوری 28
د شعری ستوریSirius 28
تیاره اوروښنایی 29
پرته له اورنه احتراق یا سوزیدنه 29
د وریځو دروند والی 30
د باران انډول 30
د باران جوړښت 31
باران مړه ځمکه راژوندی کوی 32
د ږلې ، تالندې اوبرېښنا جوړیدل 33
بار(حمل) ورکوونکی بادونه 34
دباد دجوړېدو پراوونه 34
فوتو سنتیزځه ډول سهار مهال پیلېږی 35
سمندرونه یو له بله سره نه ګډېږی 36
په سمندرونه کې تیاره اوکورنۍ څپې 36
هغه ځای چې زموږ خوځښت کنټرولوی 36
دالله (ج) په یاد سره زړونه آرام مومی 38
عبادت شفا موندنه چټکوی 39
د دین دنه مراعات له کبله روانی فشار اوخپګان 40
د انسان پیدایښت 42
د منی څاڅکی Semen : 42
له اوبونه د انسان پیدایښت 46
له ختې نه جوړښت 46
د جنینو تنظیم Gene 47
حیض Menstruation 48
د ماشوم د غوږ د ودې ترتیب 48
د شېدو جوړښت 48

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مورشېدې یوه معجزه زېږونکی مخلوط 49
د تل تازه خوږو په هکله حقیقتونه: 49
دګوتې د نښې له مخې پېژندنه 50
د انګبینو موچۍ 51
د انګبینو معجزه 51
کجوره(خرما) اوګتې یې 52
اینځر یوه فوق العاده مېوه 54
کب دخوږو یوه ښه منبع 54
د خوك د غوښې روغتیایی زیانونه 55
زیتون یوروغتیا بخښونکی نبات 55
دزړه اونورو رګونو لپاره یې ګټې : 56
د زړه د رګونو عملیات 57
د خوځښت ، وینځلو اوڅښلو روغتیایی ګټې 57
مکروسکوپیك ژوند 57
د حیواناتو(ژوو) ټولنې 58
له حیات نه تقلید: د طرحو لپاره د ژوو له جوړښت نه الهام اخستل 58
د ملخانو ډلې 59
د مېږیانو د اړیکو سیستم 60
د خوږو دوران 60
په خوب کې د غوړونو فعالیت 61
د خوب په وخت کې د خوځښت اهمیت 61
په شپه کې د خوځښت کمښت 62
په لوړو سیموکې د سینې انقباض 62
د قرآن وړاندوینې 63
د روم بری 63
د فرعون د بدن ساتنه 64
د مکې فتحه 64
دبنی اسراییلو قوم به ډیر کبرجن شی 65
خلایی څېړنې 66
د سپوږمۍ سفر 66
د لېرد رالېږد عصری وسایل 67
د الوتکې ټکنالوژی 68
د تصویر لېږد 68
د بوی لېږد 68
له برېښنا نه ګټه 69
د ارتیزن څاه 69

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټکنالوژۍ کې د مېږیانو لښکر 70
اتومی انرژۍ اوانشقاق 71
د قرآن تاریخی اعجاز 72
هامان او د مصر اهرام 73
موسی(ع) او د سمندردوه ځایه کول 73
هغه ستونزې چې فرعون اود ده ملکری ورسره مخامخ شول 76
په قرآن کې د فرعون کلمه 77
د نوح(ع) توپان 77
د نوح(ع) د توپان لرغوني نښې 78
د ارم ښار 80
د سدوم او گموره ښارونه 81
د سباخلک او د عرم سېلاو 82
دحجرخلک 84
په قرآن کې د ریاضي معجزې 84
په قرآن کې دکلمو تکرار 84
د څمکې د وچې او اوبو انډول 85
په قرآن کې د ابجدشمېرې 86
په قرآن کې د نولس عدد معجزه 87
د ادبیاتو له اړخه د قرآن کمالد قرآن د تقلید ناشونتیا 91
د قرآن د تقلید ناشونتیا 92
په قرآن کې د قافیو عالی ماهیت 92
قرآن د الله (ج)کلام دی 95

د مؤلف په اړوند:

هارون یحیی د عدنان اوختار مستعار نوم دی هغه په کال ۱۹۵۶ز کې دترکېې په پلازمینه انقره کې زېږېدلی دی هغه په انقره کې لومړی د هنرونو پوهنځی اوبیا یی دفلسفې پوهنځۍ لوستی. ده دماتریالیستی فلسفې د ردولو په هکله یی ډېر کتابونه لیکلی.

له ۱۹۸۰ کال نه راپه دیخوایی ډېر شمېر کتابونه دسیاست ، ساینس اوعقایدو په هکله لیکلی. ده د داروین د پړوایزتکامل د نظریی په رد کې هم مهم کتابونه لیکلی.

د ده مستعارنوم د دووپیغمبرانو له نامه یعنی هارون اویحیی نه اخستل شوی چې د بې عقیدتۍ په وړاندې یی کلکه مبارزه کړې.

دهارون یحی کتابونه دنړۍ په ډېرو ژبو له هغې ډلې نه په عربی ، انګرېزی ، فرانسوی ، پرتګالی ، اردو ، فارسی ، پښتو ، ایتالوی ، جرمنی ، البانوی ، روسی ، یونانی ، ترکی اواندونیزیایی ژباړل شوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دده کارونه په نړۍ کې ستایل شوی اود ډېر شمېر خلکو د ایمان راوړلو لامل ګرځېدلی .
د دې لیکوال دکتابونو شمېر دهمدې کتاب تر لیکلو پورې ۱۲۳ علمی اودینی کتابونو ته رسېدلی.

www.harunyahya.com

سپیڅلی قران تلپاتې معجزه

(د قرآن کریم اعجاز) د هغه علمي درانه او ارزښتناك اثر نوم دی چې ترکي لیکوال هارون یحیی لیکلی او ګران او فاضل ورور محمد شفیق (حقپال) پر پښتو ژباړلی دی.
زموږ پرمحبوب او درانه پیغمبر (ص) را نازل شوی د ستر پالونکی جل جلا له وروستی کتاب (قرآنکریم) په ریښتینې معنا یوه تلپاتې داسې معجزه ده چې د سپیڅلي پیغمبر له رحلت څخه ۱۴ سوه کاله وروسته یې اوس ساینس او تکنالوژي پر حقانیت او ریښتینولی ګواهي ورکوي.
(د قرآن کریم اعجاز) د خدای د سپیڅلي کلام په باب د ساینس او تکنالوژۍ پر همدې ګواهیو بحث کوي. څه ډول ۱۴ سوه کاله پخوا خدای په خپل برحق کلام کې بشریت ته هدایات را استولي او د کایناتو له رازونو یې خبر ورکړی چې اوس یې ساینس ټکي پر ټکي ریښتیا ثابتوي.
قرانکریم د ستر پالونکی رب له لوري بشریت ته د لارښوونې او هدایت وروستی کتاب دی چې تر قیامته به د ټولو زمانو او انسانانو لپاره وي ، آیا تر دې بله لویه معجزه کیدای شي چې قرآن د پرون انسان ته هم د وخت او حالاتو سره سم پیغام درلود او نن چې بشریت فضا تسخیر کړې او ساینس حیرانوونکی پرمختګ کړی دی قرآن بیا هم د تلپاتې او روښانه پیغام په توګه د بشریت هرې پوښتنې ، هرې اندیښنې او هرې ستونزې ته مناسب ، معقول او د فهم وړ ځواب او پیغام لري ؟
په دغه درانه اثر کې به لوستونکي د قرآن کریم پر همدې عظمت په زړه پورې بحث لولي ، د فتنو او مادي ځل بل په دغه دوران کې د داسې درانه او ارزښتناك اثر لیکل او دهغو ژباړه ډېر لوی خدمت او معنوي کار دی ، زه یې لیکوال په تیره درانه ورور (حقپال صیب) ته د ژباړې مبارکي وایم او له ستر پروردګار څخه یې قلم لاتاند ، پیاوړی او په همدغسې ارزښتناکو لیکنو بوخت غواړم ، همدغسې درانه لوستونکي ددې سپیڅلي اثر لوستلو ته را بولم تر څو معنوي فیض ترې واخلي.

په مینه اودرنښت

محمد زبیر شفیقي د 1387 لمریز

د تلې 15 مه- کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپښتوژباړن څوخبرې

عظیم الشأن قرآن هغه کتاب دی چې په هکله یی خبرې له انسانی فکر اوذهن نه دېرې اوچتې دی خوبیاهم پوهان دخپل ذهن اوفکر په کچه ددې ستر کتاب په هکله ځېنې ویناوې لری اوله دې پراخ سمندرنه څاڅکی رااخلی اوربناپرې اچوی .

قرآن دې ته اړتیا نه لری چې علمی اوساینسی پرمختیاوې یی یی حقانیت ثابت کړې اوبیا دمنلو وړشی ځکه خپله قرآن برحقه کتاب دی اودکایناتو دخالق کلام دی چې مسلمان باید هیڅ شک پرې ونه کړی دا قرآن دی چې علمی تاریخی ... وړاندوینې کوی او هغه رد یا تایید وی .

د قرآن متن ، دقرآن بیان د قرآن ترتیب د قرآن هره سوره هرآیت هریو دمقطعاتو توری اوهر ټکی یی اعجازدی . څوارلس پیړې وړاندی په دې وسعت سره کلام چې دیوه نالوستی پیغمبر له لارې نړی ته رسول شوی خپله یوه معجزه ده. دقرآن نه منونکی که قرآن نه منی خو هیڅکله اوپه هېڅ توان سره یی دهغه دیوې خبرې د ردولو توان هم نه لری . دبېلګې په ډول که قرآن ۱۴ پیړۍ مخکې وایی چې (هرنفس دمړینې څښونکی دی بیا تاسو زما لورته راګرځی) .العنکبوت ۵۷.

ددې آیت له نزول نه دادی بیا سوونه کاله تیر شول اودومره پرمختګونه وشول نه چا مرګ له مېنځه یووړ نه هم داچا ثابته کړای شوه چې دخدای محاسبې ته ورتلل نشته اونه به په راتلونکې کې علمی پرمختګونه اونه هم پرته له خدایه بل کوم ځواک وتوانېږی چې یا مړینه ختمه کړی یاهم څوک دخدای (ج) له محاسبې نه وژغورل شی. قرآن داسې معجزه ده چې هربی ایمانه که یوڅه عقل هم ورسره وی باید ایمان پرې راوړی اوهغه دخپل ژوند لارښود وګرځوی .

د قران د علمی ، ساینسی اوتاریخې اونورو اړخونو دویناوو اواړوندو برخو روښانول زموږ پوهه دقرآن په اړوند لازیاتوی اوددې هراړخیز اوعلمی کتاب عظمت لاهم روښانوی.

د"قرآن اعجاز" دهمدغو لېکنو اوڅېړنو یوه بېلګه ګڼلی شو چې ترکی پوه هارون یحیی لیکلی دی. نوموړی کتاب داکتر فرید آسمند په خپل زیار په درې ژباړلی . کله چې دغه کتاب دژباړن له خوا ماته راکړل شو له لوستلو وروسته ډیرراته په زړه پورې ؤ اوپه خپل ډول کې له نادرو کتابونو نه ګڼل کېږی. سره له دې چې دکتاب دلیکلو له وخته یوڅه موده تیره شوې هارون یحیی صاحب په هغه کې څه زیاتونې هم راوستی چې موږ په دې متن کې هغه ځای نه کړای شوې خو بیایی هم همغه پخوانۍ لیکنی ډیری ګټورې اوپه زړه پورې دی ، نو ځکه مې دغه کتاب له فارسۍ نه پښتوته وژباړلو اونېردې یو کا ل یی په ژباړه اوکمپیوتر کولو بوخت وم . خدای د وکړی چې زما دغه هڅه سره له هغو کمزورتیاوو چې دژباړې په برخه کې یی شته دپښتوژبوویونکو ته ګټوره وی اوله دوی نه ددعا غوښتونکی یم. الله (ج) دې موږ ټول دقرآن عظیم الشأن رېښتینی لارویان وګرځوی.

په درنښت

محمد شفیق "حقپال"

د۱۴۲۹ ق. کال درمضان المبارک د مېاشتې ۲۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن اعجاز

سریزه:

څوارلس پیړۍ مخکې الله(ج) قرآن راولیږه ، دغه کتاب انسانی عقل دحق لوری ته سیخوی اوټول بشریت ته تعلیم ورکوی څوچې دسپیڅلې وحې په ارزښتونو پوه شی. دوحې له وخته تر قیامته پوری به دغه کتاب دانسان دلاربښونې لپاره دیوې بې ساری وسیلې په توګه پاتې شی.
په دغه کتاب کې الله (ج) فرمایی:

وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ

اونه دی دغه (قرآن) مګرپند لپاره د عالمیانو(القلم 52)

له هغه وخته چې قران رالیږل شوی دیوې ساده اوآسانې ژبې اولهجې نه برخمن دی ، اودټولولپاره دپوهیدووړدی. الله (ج) په دې هکله فرمایی:

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ

آسانه موکړ دغه قرآن لپاره د پند اخستلو ، آیا کوم پندمنونکی شته ؟(القمر ٢٢)
دقرآن دژبې ادبی کمال ، اوپه محتوا کی یی بیساری شیوه اوعالی پوهه ددې ثبوت دی چې دغه دالله کلام دی.
برسیره پردې قرآن په هره کلمه کی داسې معجزې لری چې ثابتوی دا د الله (ج) کلام دی. له هغو څخه ډیر شمیر علمی حقایق دی چې په دې سپیڅلی کتاب کی ځای شوی. په دی کتاب کی چې یوزروڅلورسوه کاله مخکی په محمد (ص) باندې نازل شوی ډیر شمیر معلومات شته چی په یویشتمه میلادی پیړۍ کې کشف شوی دی.
قرآن دعلمی موضوعاتو ترڅنګ ، په اصل کی یو اخلاقی اودمعنوی لاربښوونوڅخه ډک کتاب دی. په یوویشتمه پیړۍ کې یواځې یوشمیر علمی معلومات چی قران کې موجود ؤدټکنالوژۍ په مټ کشف شوی دی ، چې دقرآن شریف دنازلیدو په وخت کې خلکوته لانه ؤ څرګند شوی اوهغوی ته دپوهیدو وړنه وو چې داپه خپله ددې ستر کتاب دحقانیت اوداچې دالله (ج) کتاب دی ثبوت ګڼل کیږی .

دقرآن عظیم الشأن دعلمی اعجازدپوهیدلپاره لومړی باید پوه شوچې هغه وخت علم څومره پرمختګ کړی ؤ ، دهغه په پوهیدوسره به موږ ته څرګنده شی چې دغه کتاب څومره خارق العاده او ارزښتناک دی.
په اوومه میلادی پیړۍ کې کله چې قرآنی آیتونه نازلیدل ، دعربو خلک په اوهاماوخرافی خیالونو کی کی غرق ول. دټکنالوژی اودطبیعت د پیژندنې په هکله لږه اونیمګړې پوهه ددی لامل ګرځیدلی وه چې اعراب په هغو تحریف شویو نکلونو اوافسانو ، پرته له پوښتنې باوروکړی چې له مخکی نسلونو څخه دوی ته پاتې وې. دبېلګې په ډول هغوی فکر کاوه چې داغرونه دی چې آسمان یی اوچت ساتلی ، اوغرونه هغه ستړې ستنې دی چې آسمان یې لکه دیوه چت غوندې پر ځمکه نیولی دی. په داسې یوه چاپیریال کې قرآن نازل شو ،چې د غفلت اوبې علمی پرځای یی عقیده ، ایمان اوسمی لاربښوونې راوړې. دقرآن یو آیت وایی:

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا

الله (ج) هغه ذات دی چې آسمان یی پرته له ستنو پورته کړی . (الرعد ٢)
دغه آیت هغه نظریه چې ګواکې آسمان دغرونو پرستنو ولاړدی ردکړه. قران له هغو حقیقتونوډک دی چې داسې وخت کې راښکاره شو چې خلکو یی دپوهیدو لپاره کومه وسیله نه درلوده. قران په داسې وخت کې نازل شوی چې خلکو له فزیک ، بیولوژی اونجوم څخه هیڅ کره معلومات نه درلودل ، خو دغه کتاب دبیګلې په توګه دعالم د جوړښت اوپیداکیدو ، له جنینی حالت څخه بیا ترزږښته پوری دانسان د پیدایښت اوودې ، دځمکې دماحول جوړښت(Atmosphere) ، اوهغه توازن چې دځمکې په سره زموږ دژوندانه ضامن دی معلومات ښکاره اوبیان کړل.
دځینو دغو بېلګودتفصیل دپوهیدولپاره راځی چې دغه کتاب ولولو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقرآن کریم علمی معجزې

دکايناتو يانړۍ پيدايښت

دشلمې پيړۍ ترمنځنيو کلونوپورې په اصطلاح ځينو علمی ټولنو کې داسې انګيرل کيده چې دغه نړۍ لايتنهايی اوبې پايه دتل لپاره موجوده ده اوتل به وجود ولری. ددغې فرضيې پربنسټ داسې ګڼل کيده چې کاينات ثابت Static Universe دی پيل اوپای نه لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې په پام کې نیولو سره چې نړۍ دثابتو اونه بدلیدونکو موادو ټولګه ده دمادی فلسفې بنسټ کیښودل شو ، چې په پایله کې دخالق له وجود څخه ددغې فلسفې قبلوونکو انکار وکړ.په داسې حال کې چې په را وروسته موده کې ساینس اوټکنالوژۍ دثابتوکایناتوفرضیه ردکړه.

اوس چې موږ په یوویشتمه پیړۍ کې یو اونوې څرګونه زموږ په انتظارکې دی. تراوسه ډیرشمیر تجربې ، څیړنې اومحاسبې دنړۍ دفزیک پوهانو اوڅیړونکو له خوا ترسره شوی اوثابته شوې چې نړۍ یو پیل درلود اوپه لنډه شیبه کې دیوې څواکمنې چاودنې په پایله کې له هیڅ څخه رامینځته شوې. برسیره پردې اوس دماتریالیستانو دنظریې پرخلاف داثابته شوی چې دنیا ثابته اومعینه نه ده. پرخلاف ددې نړۍ تل دحرکت ، بدلون اوپراختیا په حال کې ده. داحقیقتونه نوی موندل شوی چې دمادی پرستانو دنظریی پرتابوت وروستی میخونه ټکوهی.علمی نړۍ اوس دغه علمی حقیقت منلی دی.

قرآن دکایناتو پیل داسې بیانوی:

بَدِيعُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ

(الله) دځمکې اوآسمانونو پیداکونکی دی. (الانعام ۱۰۱).

چې دپوهانو یادې شوی نوې موندنې دقرآن له دغې وینا سره مطابقت لری.

څه ډول چې مخکې وویل شول فزیک پوهان دې پایلې ته رسیدلی چې ټول کاینات له خپلو ټولو مادی اوزمانی ابعادو سره دیوې سترې چاودنې په اثر ډیره موده مخکې مینځته راغلی چې دغه پیښه دسترې چاودنې یاBig Bang په نامه یادیږی چې له هیڅ څخه دکایناتو دپیدایښت دنظریی تاییدوونکی ګڼل کیږی.

څه ډول چې ټول پوهان اوس دې موافقې ته رسیدلی چې دغه چاودنه پنځلس میلیارده کاله مخکې له یوه ټکی نه صادره شوی.

اومخکې له دغې سترې چاودنې څخه دمادې په نوم څشی وجود نه درلود. دنیستی له حالت څخه چې نه مادې نه انرژۍ او ان وخت یا زمان موجود نه ؤ رامنځ ته شول. دغه مسأله چې په دې وروستیو کې څرګنده شوې څوارلس پیړۍ مخکې قران یاده کړی.

دامریکې دخلأ اوالوتنو ادارې یاNASA په کال ۱۹۹۲ کی په خلأ کی دسترې چاودنې پاتې شونې وموندلې. دغه ستر کشف ډیر ښه مدرک دی چې له هیڅ څخه دکایناتو درامنځته کیدوحقیقت روښانوی.

دکایناتو پراختیا

قرآن څوارلس پیړۍ مخکی چې هغه وخت لادساینس اونجوم پوهې لومړنۍ ښه درلوده د کایناتود پراختیا په هکله داسې فرمایلی:

وَٱلسَّمَآءَ بَنَيۡنَٰهَا بِأَيۡيْدٖ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ

اوآسمان مو په خپل قدرت سره ودراوه اوهغه ته پراخوالی ورکوو(الذاریات ۴۷).

څه ډول چې په دې آیت کې لیدل کیږی د سماء کلمه چې آسمان ژباړل شوی دقرآن په ډیر ځای کې راغلی . سماء په فضا اوپراخو کایناتو باندې دلالت کوی. اوپه دی ځای کی هم همدا مانا لری. یعنی چې کاینات پراخوالی مومی د(انا لموسعون) کلمه دا مانالری چې (موږچې هغه ته مدام پراخوالی ورکوو). موسعون د وسعه له ریښې څخه اخستل شوې یعنی پراختیا ورکول اودله مانا یعنی ډیر دی. بنا پردې دغه جمله وایی چې: موږ آسمان یاکایناتوته ډیرپراخوالی ورکوو. داهغه پایله ده چې اوسنی پوهان پری پوهیدلی.

دشلمې پیړۍ ترپیله پوهان په دې اند ول چې کاینات ثابت طبیعت لری اوتل موجود دی. په داسی حال کی چې نویوڅیړنو ، شواهدو اومحاسبو دمعاصری ټکنالوژۍ په مټ دا وښوده چې کایناتو پیل درلودلی اوتل به پراخیږی.

دشلمې پیړۍ په پیل کی روسی فزیک پوه الکساندر فریدمن اوبلجیمی ستوری پیژندوکی جورج لمیتر محاسبه وکړه چې کاینات تل دحرکت اوپراخوالی په حال کی دی. دغه خبرونه اومعلومات د۱۹۲۹ کال په لیدنو اوڅیړنو کی تایید شوی. ادوین هوبل امریکایی ستوری پیژندونکی دتلسکوپ له لاری ولیدل چې ستوری اوکهکشانونه تل یوله بل څخه دلرې کیدو په حال کی وی. چې دغه لیدنه اوڅیړنه دستوری پیژندنې په پوهه کی ستره پرمختیا وه. هوبل ومونده چې دستوروپه مینځ کی دفاصلی په زیاتیدو سره دهغو روښنایی سره کیږی. څکه چې دنوری فزیک له قانون سره سم هغه نور چې دلیدلو دټکی په لور راځی بنفش رنګ نیسی اوکله چې دلیدو له ټکی څخه فاصله نیسی ډیرسور رنګی کیږی. لنډه داچې دهوبل دمشاهداتو سره سم ستوری اوکهکشانونه هره شیبه یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بله دلری کیدو په حال کې دی . هغه نړی چې هرڅه په هغه کې یو له بل څخه لری کیږی داسی نړۍ وی چې تل پراخوالی مومی. ددې موضوع دلاروښانتیا لپاره فرض وکړی چې نړۍ د پوقانې دسطحې په شان ده ، هرڅومره چې دغه پوقانه ډېره پو شی په همغې کچې یې دسطحې دمخ ټکی یوله بل څخه لرې کیږی. آسمانې کرې هم کله چې یوله بل نه لری کیږې نو نړۍ پراخوالی مومی.
دغه موضوع په نظری توګه دشلمې پیړۍ دوتلی پوه البرت انیشتین له خوا کشف شوه ، خو ددې له امله چې دثابتې نړۍ دنظری پلویان ډیر ول انیشتین په خپلې دغې موندنې ډیر ټینګار ونه کړ ،چې وروسته ده خپله دغه کړنه دخپل ژوندانه یوه ستره تیروتنه وبلله.
دغه موضوع قرآن هغه وخت ښودلی وه چې تلسکوپ اواوسنۍ ټکنالوژی لا نه وه ، داځکه چې قرآن دټول عالم دخالق کلام دی.

دنړۍ پای اوسترانقباض

څه ډول مو چې مخکې وویل دنړی خلقت له یوې سترې چاودنې پیل شو ، اوله همغه ټکی نه نړۍ تل مخ پر پراخیدو ده. پوهان وایی کله چې دنړۍ کتله په کافی کچه لویه شی په پای کې به دغه پراخیدنه تمامه شی ، ځکه دثقل قوه به یې په خپل ځان کی داضمحلال سبب شی. عقیده پردی ده چې نړۍ به دیوه ستر انقباض **یا** Big Crunch پر مخ درومی ، چې دابه دژوند انه داوسنۍ خیرې پای وی. اناتا کوش اواندرې لیند دسانفورد پوهنتون فروفیسران داسې لیکی:
نړی به انقباض وکړی اوله مینځه به ولاړه شی ، ټول هغه شیان چې موږ یې وینو یا یی نه شو لیدلی هغه به انقباض وکړی اوله پروتون څخه به دیوه کوچنی ټکی په شان شی ، کټ مټ په دی شان به لکه موږچې په یوه تور سوری کې واوسو. دوی وایی چې موږ پردی پوه شوو چې انرژی به په تدریجی توګه منفی شی اونړی به دبی ثباتی ، انقباض اوپه پای کی دله مینځه تلو سره مخ شی.فزیک پوهان پوهیږی چې تیاره انرژی کولای شی منفی شی اونړی به په یوه لرې راتلونکی کې مضمحله شی. اوس کیدای شی موږ دنړی دژوندانه په پیل کې نه بلکې په منځنیو وختو کې واوسو.
Big Crunch یا دستر انقباض نظریه وایی هغې نړۍ چې پراختیا موندلې په چټکۍ سره به مضمحله شی ترهغو چې خپله ټوله کتله له لاسه ورکړی اوپه یوه واحد ټکی به دلایتناهی کثافت سره واوړی. دغه موضوع په پاک قرآن کې داسې راغلې:

يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ ۚ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ ۚ وَعْدًا عَلَيْنَا ۚ إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ

هغه ورځ چې آسمانونه دیوه طومار په شکل تاوراتاوکړو اوهغه لومړنی حالت ته به یې راوګرځوو چې لومړی ځل مو پیداکړی وو دغه وعده ده چې سرته به یې ورسوو. (الانبیاء ۱۰۴).

اوپه یو بل آیت کی داسې ویل شوی:دقیامت په ورځ به ځمکه دده په قبضه کی وی اوآسمانونه به تاوراتاو دده په ښی لاس کی وی. (الزمر ۶۷).

وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ

دBig Crunch دفرضیی مطابق نړۍ په تدریجی ډول اوپه کراره مضمحله کیږی اوشاته درومی. په پای کی به نړی دیوه لایتناهی کثافت درلودونکی شی اوبی حده به توده اوکوچنی شی. دساینس دغه فرضیه له قرانی توضیحاتو سره مطابقت لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له تاوده لوګی نه خلقت

نن پوهان کولای چی له سرو اوګرمو وريځونه دستورو جوړيدل ووينی. دغه راز نړۍ هم له دګازاتو له يوې ګرمې کتلې څخه جوړه شوې چې قران کريم دپوهانو دغه کشف تاييدوی.

اوکله يی چې آسمانونو ته پام وکړ لوګی ؤ. (فصلت ١١).

لوګی ته په عربی کی دخان وايی چې په دغه آيت کی سور لوګی عالم ته ويل شوی. دغه مسأله په قرآن کی په يوه کلمه کی تشريح شوی ده ، ځکه چې لوګی ديوې حرارت لرونکی ګاز کتله وی چې يوله بل سره تړلو کوچنيو ذرونه جوړشوی. په دغه ځای کې قرآن دعربی ډيره ښه کلمه دکايناتو دهغه پړاو دجوړيدو لپاره کارولې. بايد يادونه وشی چې يواځې په شلمه پيړۍ کې پوهان په دې

ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰٓ إِلَى ٱلسَّمَآءِ وَهِيَ دُخَانٞ

وپوهيدل چې نړۍ له تودوخې لرونکو ګازونوڅخه دلوګۍ په شکل جوړه شوې. چې دغه معلومات دقرآن له معجزو څخه شمېرل کيږی.

دځمکې اوآسمانونو جلا کيدل

دآسمانونو دجوړيدو په هکله يو بل آيت داسې وايی:

أَوَلَمۡ يَرَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ أَنَّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ كَانَتَا رَتۡقٗا فَفَتَقۡنَٰهُمَاۖ وَجَعَلۡنَا
مِنَ ٱلۡمَآءِ كُلَّ شَيۡءٍ حَيٍّۚ أَفَلَا يُؤۡمِنُونَ

آيا کافرانو ونه ليدل چې آسمانونه اوځمکه سره تړلی وو ، هغه مو پرانستل اوسره جلاموکړل اوله اوبو نه مو هرڅه راژوندی کړل ، بيا نو ولی ايمان نه راوړی.

(الانبيا ٣٠)

د "رتق" کلمه چې يوله بل سره دګنډلی مانا ورکوی په عربی سيمه يزه ژبه کی دګډ يا مخلوط په مانا هم کاريږی. فتقه چې عربی کلمه ده ديو له بله دشليدو اودهغو شيزونو تخريب چې يو له بل سره ګنډلی وی اويا هم له ځمکې څخه دځوانکۍ دسروهلو په ماناهم کاريږی.

اوس بيا که دی آيت ته ځير شو مانا داسی ده چې ځمکه او آسمانونه يو له بل سره تړلی يا ګنډلی وو اوهغوی مو له يو بل نه بيل کړل. په همدغه ترتيب دپوهانو نظرداسې دی چې لومړی ټوله نړۍ يو ټکی وه ، يعنی چې ځمکه آوسمانونه ټول په يوه حال يوپه بل کی نغښتی وو اووروسته دغو ټکو ستره چاودنه وکړه اوټوټی يی يوله بله جلا شوې.

دهغه څه

په قرآن کريم کې ډير داسې آيتونه شته چې دځمکې آسمانونو اوهغه څه. چې دهغو په مينځ کی دی هغه بيانوی.

لَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِ وَمَا بَيۡنَهُمَا وَمَا تَحۡتَ ٱلثَّرَىٰ

هرڅه چې په آسمانونو اوځمکه اودهغوی په مينځ کی اودخاورو لاندی موجود دی ټول دهغه ملک دی. (طه ٦).

پوهان وايی چې لومړی دهغه ګرم لوګی کتله مخ په زياتيدوشوه. وروسته دغه کتله ټوټه ټوټه شوه چې آسمانی آجسام ، ستوری اوسيارې يی جوړې کړې. په بل عبارت ځمکه اوستوری ټول هغه ټوټې دی چې د ګازونو له يو ې واحدې کتلې څخه مينځته راغلی .ځينې دغه ټوټې په لمر اوستورو بدل شول اوپه دی ترتيب سره شمسی منظومې اوکهکشانونه مينځته راغلل. دويش په بهير کې يوشمېر اضافه ذرو چې نوې له دغو جسمونو نه جوړې شوې وې فضايی جوړه کړه. پوهانو دغه اضافی ذرې دستورو اوکهکشانو په مينځ کی ماده ياده کړه. دغه ماده له شپيتو په سلو کې هايدروجن ، اته ديرش په سلوکې هيليوم اودوه په سلوکې نوروڅېزونونه جوړه شوې. نهه نوی په سلوکې دغه ماده ګاز اويو په سلوکی هغه ګرد دی چې دجامداتو له وړو زرو نه چې قطر يی يو پرزرو تر لس زروملی متره ده جوړشوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ذرې دومره ورې دي چې د لوګې يا ګازو په څير ليدل کيږي. خو کله چې په بشپړه توګه وليدل شي په فضا کې دټولو کهکشانونونه دلوبې کتلې استازيتوب کوي. دکهکشانونو په مينځ کې ماده په کال ۱۹۲۰ کې کشف شوه خو موجوديت يې په سلکونو کاله مخکې عظيم الشأن قران بيان کړی.

د داروين د تکامل د نظريې تيروتنه

قرانکريم دموجوداتو آنی خلقت له هيڅ نه په لاندې آيتونو کې روښانوی::
آل عمران 47 ، مريم 35 ، البقره117 ، نحل40 ، يس82 و غافر68:
إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ
کله چې ديو شی اراده وکړي وايي چی وشه بيا کيږي. (يس ۸۲)

دداروين دفرضيې پربنا ، حيات دپرله پسې پيښو له کبله خود په خوده تکامل موندلی .اود ژونديو موجوداتوتکامل له ساده شکلونو نه پيچلو شکلونو ته صورت نيولی. اصلی پوښتنه دلته ده چې چې آيا ژوندی موجودات په اتفاقی توګه ديو ساده طبيعی بهيرله لارې مينځ ته راغلی اويا داچې دهغوی وجود ديوه پوه اوباخبره خلقت له لوری شوی ؟

دتکامل نظريه ادعا کوی چې بې سا شيان دډيرو پيښو په پايله کی ديو بل ترڅنګ راټول شوی اوبيا په بل ګام کې دتصادفاتو په پايله کې دطبيعی پيښو تر اغيز لاندې لومړی دحيات يا ژوند اصلی اوبنسټيزې ستنې اوبيا خپله حيات يې مينځته راوړی. په دې ډول زمان ياوخت ، ماده اواتفاقونه دجوړونکی څواک په توګه پېژندل شوی.
دتصادف اواتفاق ليد لوری چې دتکامل يا بشپړيدو په نظريه کی مطرح شوی دعلم اوپوهې له خوا مردود ګڼل شوی . عملی موندنې له دغې ادعا سره په ښکاره تضاد کی دی چې وايی حيا ت دپرله پسې اتفاقاتو په نتيجه کی دطبعی عواملو تر اغيزې لاندی رامينځته شوی. څکه نن دژونديو موجوداتو په مينځ کې داسې بيلګې شته چې ډيرپيچلی جوړښت لری ، اوان چې يو حجره لرونکی موجودات هم حيرانوونکی اوپيچلی جوړښت لری چی داتفاق له مفهوم سره په بشپړه توګه تنا قض لری.
هغه خارق العاده جوړښت اوطراحی چې په ژونديو موجوداتو کې ليدل کيږی ، په ښکاره توګه داجوتوی چې ټول ژوند ديو ستر شعور له لوری چې همغه عالم اوکامل الله (ج) دی خلق شوی.
آيا ژوندی موجودات په احتمالی توګه کيدای شی چی يو له بله مينځته راغلی وی؟ نه هيڅکله هم داسې نه ده. علمی معلومات په تيره بيا فوسيلی موندنې اوپرتليزه اناتومی په بشپړه توګه ددې خبرې خلاف ده. په حقيقت کی هيڅ د ډاډ وړ دليل ددې په اړه چې دبشپړتيا بهير دځمکې په مخ اتفاقی ده وجود نه لری. فوسيلی موندنی داجوتوی چې دژوو بيلابيل ډولونه دتکامل له لارې قدم په قدم يو اوبل نه دی اوښتی بلکې ټول دغه ډولونه په بشپړه توګه له يو بل څخه بيل اوپرته له کومې ګډې لرغونتيا په يوځلی دخپلو ځانګړو جوړښتونو سره مينځته راغلی. نه الوتونکی له خوزيدونکو څخه مينځته راغلی اونه هم دوچې اوسيدونکی ژوی دکبانو دتکامل له لارې مينځته راغلی. هريوژوی په بيل ډول اوله خپلو ځانګړو اوانفرادی نښانو او ځانګړتياو سره پيدا شوی ، چې ان ددغې نظريې يعنې دتکامل دنظريې ډيرو نوميالیو پلويانو هم دغه علمی واقيعت منلی اودوی اړشوی چې هغه دخلقت لپاره دشاهد په توګه په رسميت وپيژنی.
مارک چارنکی دتکامل دنظريې پلوی اولرغون پيژندوکی وايی چې : دتکامل دنظريې داثبات وړاندې ستره مانع فوسيلی موندنې دی. په دغو موندنوکی دداروين دنظريې هيڅ يوه تاييدونکی بيلګه نه ليدل کيږی. دژوو ډولونه په نابېره توګه مينځ ته راځی اوهم په نابېره توګه له مينځه ځی.
هغه پرمختګونه او اوموندنې چې په وروستيو ۵۰ کلونو کی په تيره بيا دلرغون پيژندنې ، ميکرولوژی ، جنيتيک اودآناتومی په برخه کی شوی ددې څرګندويی کوی چې دتکامل په اصطلاح نظريه سمه نه ده. ژوندی موجودات په ننی بڼه او له يو بله څخه په جلا توګه دځمکې په سره څرګند شوی. الله (ج) هريو دغه ژوندی موجودات د((کن فيکون)) په امر په جلا جلاتوګه پيدا کړی اودايو قطعی او څرګند حقيقت دی.
.

په نړۍ کې مطلق تعادل

ٱلَّذِى خَلَقَ سَبۡعَ سَمَٰوَٰتٍ طِبَاقًاۖ مَّا تَرَىٰ فِى خَلۡقِ ٱلرَّحۡمَٰنِ مِن تَفَٰوُتٍۖ فَٱرۡجِعِ ٱلۡبَصَرَ هَلۡ تَرَىٰ مِن فُطُورٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چې اووه آسمانه یی له منظمو پوړو سره پیداکړل. په ځیر سره ووینه چې آیا درحمن رب په خلقت کی به کومه بې نظمی اونقصان ومومی ؟(الملک ۳).

په میلیونونو ستوری اوکهکشانونه ددنیا دمطلق تعادل په حال کی په خپل تګلوری کی خوځنده دی. ستورې ، سیارې ، سپوږمی نه یواځې په خپل ځان راڅرخی بلکې یو ځای له یوبل سره دداسې یو سیستم په شاوخوا څرخی چې دهغه برخه ګڼل کیږی.
کله هم له سلونه تر درې سوومیلیاردو پوری ستوری په متقاطع مسیرونوکی په حرکت کی وی. خو سره له هغه هم د حیرانتیا خبره دا ده چی هیڅ ټکر ددوی په مینځ کی چې دعالم دتخریب سبب شی نه واقع کیږی. داهغه ستره معجزه ده چې کولای شو موږ یی بیان کړو.
په نړۍ کې دچټکتیا یا سرعت مفهوم ډیر له هغه څه نه پراخ دی چې دځمکنیو مقیاسونو په واسطه اندازه شی. ستورې ، سیاری اوکهکشانونه چې په زرګونومیلیارده ټنه دروندوالی لری په فوق العاده چټکتیا سره په فضا کی په خوځښت کې دی.
لکه ځمکه چې ۱۶۷۰ کیلومتره په ساعت کی راڅرخی. په داسې حال کې چې هغه ډیره چټکه مرمی چې تر دې دمه جوړه شوی ۱۸۰۰ کیلومتره په ساعت کی چټکوالۍ لری. دځمکې دحجم اوکتلې دلوی والی سره سره وینو چې هغه په چټکۍ سره خوځښت لری.
دلمر په شاوخوا دځمکې راڅرخیدل شپیته ځلې دمرمی له چټکتیا نه زیات دی یعنی ۱۰۸۰۰۰ کیلومتره په ساعت کی. که په دی چټکتیا سره مو کوم موټر جوړولای شوای په دوه ویشت دقیقو کی به دځمکې په شاوخوا راڅرخیده.
په لمر پوری تړلی ارقام لانور خارق العاده دی. دشمسې منظومی چټکتیا زموږ له تصور نه اوچته ده. هرڅومره چې یو ه منظومه لویه وی په همغه کچه ډیره چټکتیا لری. دشمسی منظومی چټکتیا دکهکشان په مدار کی ۷۲۰۰۰۰ کیلومتره په ساعت کې ده. دشیرې لاری دکهکشان چې څه ناڅه له دوو سوو میلیاردو ستورو نه جوړشوی ۹۵۰۰۰۰کیلومتره په ساعت کی حرکت لری.
په داسې یوه مغلق اوچټک سیستم کی دتصادم اوټکر احتمال ډیر زیات دی ، خو هیڅ داسی ټکر چې ددوی د نه پاییدو سبب شی صورت نه دی نیولی اوپه اصطلاح خپل کرار ژوندته دوام ورکوی. ځکه په نړۍ کې هرڅه دمطلق تعادل په حا ل کې فعالیت کوی چې هغه الله (ج) تنظیم کړی دی. اوڅه ډول چې په مبارک آیت کی لولوپه خلقت کی هیڅ ډول اختلاف موجود نه دی.

په نړۍ کې لطیف میزان

بیا هم دالملک سورې ۳ آیت ته پام کوو چې وایی: هغه چې اووه آسمانه یی له منظمو پوړو سره پیدا کړل. په ځیر سره ووینه چې آیا درحمن رب په خلقت کی به کومه بې نظی اونقصان ومومی ؟
برسیره پردې:

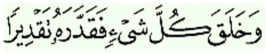

ټول موجودات یی پیدا کړل اوپه خپل کامل حکمت سره یی دهرڅه لپاره حد اوقدر ټاکلی(الفرقان ۲).

دماتریالیزم فلسفې ادعا وکړه چې ټول سیستمونه په طبیعت اونړۍ کې لکه اتومات ماشینونه کارکوی ودهغوی نظم یوه تصادفی پدیده ده. په داسې حال کی چې نن دماتریالیزم دروغجن طبیعت اودداروین فرضیه علماً ناسمه ثابته شوې ده.
دنجوم اوبیولوژی په علم کې دشلمې پیړۍ موندنو وښوده چې نړۍ اوحیات دواړه پیداشوی دی. دداروین فرضیه شاته ولاړه او دسترې چاودنې فرضیی ثابته کړه چې نړۍ له هیڅ نه پیدا شوې.
وروستیو موندنو وښوده چې په مادی نړۍ کې یو لطیف توازن شته چې دماتریالیسم بې بنسټه طبیعت اوفلسفه ردوی.
دژوندانه لپاره دلازمو شرایطو دلیدو په خاطر وینو چې یواځې ځمکه ددی شرایطو درلودونکې ده. دحیات دبقا لپاره بیشماره شرایط ضروری دی چی په یو وخت کې اوپرته له وقفې نه صورت نیسی. په داسې حال کی چې په سل ګونه میلیارده کهکشانونه اوپه هریوه کې په منځنۍ توګه سل میلیارده ستوری موجود دی اوپه احتمالی توګه په همدغه شمېر ستوری هم موجود دی. پس باید دې ته ځیر شو چې ولی په استثنأیی ډول یواځې په ځمکه کې دژوند شرایط چمتوشوی دی.
هرڅه چې په نړۍ کې شته زموږ دژوندانه شرایط یی برابر کړی ، له لومړنۍ یا سترې چاودنې نه دیوه اتم ترفزیکی ارزښتونو پوری ، داساسی قووله څلورمې سویی نه دستوروپه مینځ کی تر کیمیاوی تعامله پوری ، دهغه نورنه نیولی چې له لمر څخه خپریږی دابو دغلظت تر درجې پوری ، دسپوږمی اوځمکې په مینځ کی له واټنه تر هغو ګازونو پوری چې دځمکی په سر شته ، دځمکۍ د مدارڅخه چې د لمر په شاوخوا راڅرخی تر هغې زاویی پوری چې هغه پرې راتاویږی ، دځمکې ددورانی سرعت څخه چې په خپل ځان راڅرخی دغرونو اوسمندرونو تر فعالیته پوری ، اونورو ټولو زموږ دژوندانه شرایط برابر کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نني ساينس دغه ټول دانساني اصل اولطيف ميزان په توګه مطالعه کوي. دغه مفاهيم ددې ښکارندوی دي چې نړۍ دموادو يو تصادفي ، بې هدفه اوله کنټروله وتلی پديده نه ده بلکې ټوله په يوه ځانګړې دقت سره دانسان دژوند لپاره جوړه شوې ده.

په پورته ياد شوي مبارک آيت کې دخلقت دهماهنګۍ اودقدر يا ټاکلې اندازې موضوع په هکله پاملرنه وکړی چې دتقدير کلمه يعنې طرح ، اندازه اوله اندازه نيونې سره جوړونه په دغه آيت اوپه نورو آيتونو لکه دالفرقان دوهم آيت کې ذکرشوی.

دطباقا کلمه يعنی په نظم اوهماهنګۍ کې دالملک دسورې په دريم اونوح دسورې په پنځلسمو آيتونو کې کارول شوی اودتفاوت کلمه يعنې دعدم توافق اوبې نظمی ، نقصان ، مخالفت اوتخريب په مانا ده.

دلطيف ميزان يا Fine Tuning چې دشلمې پيړۍ په پای کې کارول شوی داحقيقت لانورهم روښانوي. په دې وروستيو کې يو شمېر زياتو پوهانو ،ليکوالانو اودنظرخاوندانو روښانه کړې چې نړۍ دتصادفاتو يو ه ټولګه نه ده. بلکې هرڅه ديوه منظمې طرحې له لارې کارکوي چې دانسان دژوند شرايط يې چمتو کړي.

ډاکتر کارل ګيرسن چې يو فزيکپوه دی وايي: په ۱۹۶۰ کال کې فزيک پوهان په دې پوه شول چې نړۍ دانسان دبقا لپاره په ډېرلطافت سره ميزان شوې.

انګيريزی ستوری پيژندونکې پروفيسور جورج اليس وايي: دقوانينو په مينځ کې حيرانوونکی لطيف توازن ددې نړۍ مېنځته راتلل ممکن کړی دی. دډېرې پيچلتيا دکچې په پوهيدو سره هغه څه چې سرته رسيدلی ډېره ستونزمنه ده چې دنړۍ هستۍ ته يوه معجزه ونه وايو.

وَلِلَّهِ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۚ وَإِلَى ٱللَّهِ تُرۡجَعُ ٱلۡأُمُورُ

اوالله ته دی هغه څه چې په ځمکه اوآسمانونو کی دی. اوټولې چارې به الله ته وړاندې کېږی. (آل عمران ۱۰۹).

دسترې چاودنې چټکتيا

هغه توانمندی چې دسترې چاودنې نه رامينځته شوې او هم دنړۍ آنی جوړښت داثابتوی چې دعالم پيدايښت تصادفی نه دی. دنوميالی فزيکپوه پال ديويس دوينا مطابق که چيرې هغه اتساعی چټکتيا چې له ستر ې چاودنې څخه وروسته رامينځته شوه ديو پرمليارد مليارد په اندازه۔ ($1/10^{18}$) بدلون ومومی نړۍ به مينځته نه وای راغلې.

ستيفن هاکبن وايی که دغه دقيقوالی دنړۍ په اتساعی چټکتيا کې که چيرې ديو په سلو زروميليونو په اندازه هم لږ وای نړۍ به مضمحله شوی وای اوخپل اوسنی جسامت ته به نه وای رسيدلې.

ځلورګونی قوې:

په نړۍ کې ټول خوځښتونه دځلورو قوو دتوازن اوکړنې مرهونه دی چې دمعاصر فزيک له خوا تثبيت شوی:

۱- دثقل قوه ۲-الکترومقناطيسی قوه ۳- ځواکمنه هستوی قوه

۴-کمزوری هستوی قوه چې داټول يوله بله جلا ارزښتونه لری. دبيولوژۍ نوميالی پوه ماليکولی ددې ځلورو قوو په مينځ کې فوق العاده توازن په لاندې ډول بيانوی:

دبيلګې په ډول که دثقل قوه زر ميلیارده واری قوی وای په هغه صورت کې به نړۍ ډيره کوچنۍ اوډژوندانه موده به ډيره لنډه وای. په منځنۍ توګه به هرستوری زر ميليارده وارې له لمر نه کوچنی وای اوپواځې يو کال به يی عمر درلودلای. له بل پلوه که دثقل قوه کمزوری وای ، هيڅ يوکهکشانی ستوری به نه وای جوړشوای ، دغه راز نورې قوې هم ارزښتناکه دی ، که چيرې ځواکمنې قوې لږ کمزورې وای يواځنی ثابت موجود به هايدروجن وای اونورعنصرونه به موجود نه وای.که چېرې له الکترومقناطيسی قوی څخه لږ قوی وای ، په هغه صورت کې به داتومونو هستو يواځې دوه پروتونه درلودلای يعنې هايدروجن به په نړۍ کې وجود نه درلودلای. ستوری اوکهکشانونه به څه ډول چې اوس دی هسې به نه وای. په ښکاره توګه که چېرې يوې له دغو قوو څخه خپله دقيقه کچه نه درلودلای نه به کوم ستوری نه به کهکشان نه به اتوم اونه به ژوند وجود درلودلای.

دآسمانی جسمونو په مينځ کې واټن

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خلاکې دآسماني جسمونو توزيع اوددوی په مينځ کې سترواټن دځمکې دوجود لپاره ډير اړين دی. دآسمانی جسمونو په مينځ کې واټن داسې حساب شوی چې څو ځواکمنې قوې دځمکې په سر ژوند تأمينوی. مايکل دنتن دستورو اوثواقبو په مينځ کې دواټن په هکله وايی:

((دثواقبو اوستورو ترمنځ واټن ډير ارزښتناک دی. زموږ په کهکشان کې دستورو ترمنځ واټن ديرش ميليونه ميله دی ، که دغه واټن لږ څه هم لږ وای دستورمدارنو يوله بل سره لګيدل. اوکه دغه واټن لږڅه ډير وای ثواقب به داسی خپريدل چې دځمکې غوندې سيارې جوړيدلای نه شوې. نو دثواقبو وړانګې اوخلا په يوه دقيق نظم اوټاکلوواټونونو بايد ترسره شی دژوند بهير جاری پاتې شی.))

دثقل قوه:

که دثقل قوه لږڅه خواکمنه وای ، دځمکې په سربه ډير ميتان اوامونيا راټول شوی وای چې ژوند به يې ناممکن کړی وای.

دځمکې اولمر په مينځ کې واټن:

دغه واټن که لږ څه ډير وای ځمکه به ډيره سړه وای ، داوبو دوران به له مينځه تللی وای اوټولې به کنګل شوې وای. اوکه چيرې ځمکه په ډيره لږه کچه لمر ته نږدې وای نوهرڅه به سوزيدلی وای.

دځمکې د پوښ پريړوالی:

که دځمکې باندنی پوښ لږڅه پريړ وای له خلانه به يې ډيراکسيجن ځان ته جذب کړی وای . اوکه چيرې دځمکې باندنې پوښ لږ څه نازک وای نو اورغورځونې به ژوند دځمکې په سر ناممکنه کړی وای.

دځمکې دڅرخيدو چټکتيا:

که چيرې دځمکې پر ځان راڅرخيدنې چټکتيا لږڅه لږ وای دشپې اوورځې په مينځ کې به دتودوخې درجې ډير توپير درلودلای اوکه چيرې لږ څه هم دغه چټکتيا ډيره وای نو دبادوونو چټکتيا به دومره ډيره وای چې توپانو اوبربوکيو به ژوند ناممکنه کړی وای.

دځمکې مقناطيسی ساحه:

که چيرې دځمکې مقناطيسی ساحه لږڅه ځواکمنه وای نو ستر الکترومقناطيسی توپانونه به رامينځته شوی وای. اوکه چيری دغه ساحه لږڅه کمزورې وای ځمکې به دهغو مضره ذراتو په وړاندې چې له لمر څخه خپريږی خپل محافظت له لاسه ورکړی وای. چې په دواړوصورتونو کې به ژوند ناممکنه شوی وای.

د البدو اغيزه Albedo Effect:

دالبدواغيزه دهغې روښنايی دکچې داندول ياتناسب څخه عبارت دی چې دځمکې له لاری جذبيږی اوانعکاس ورکول کيږی.که دغه تناسب لږ څه ډير وی هرڅه به کنګل شوی وای اوکه يوڅه لږ وای نو هغه تودې واوارې اويخونه چې پر ځمکه شته ويلی شوی به وای اوهرڅه به يې لاندې کړی وای اوروسته به هرڅه سوځيدلی وای.

پرځمکه داکسيجن او نايتروجن په مينځ کې انډول:

که دغه انډول ډير وای نو دژوند فعاليت به ډير چټک وای اوکه لږ وای دژوند فعاليت به ډير سست وای.

دځمکې پر سر دکاربن دای اکسايد اواوبو په مينځ کې انډول:

که چيرې دغه انډول ډير وای هوا به ډيره توده وای اوکه چيرې لږ وای نو هوابه ډيره سړه وای.

داوزون دپوړپريړوالی:

که چېر ی داوزن دپوړپريړوالی ډير وای دځمکې تودوخه به ډير لږ وای ، اوکه دغه پريړوالی لږ وای نو دځمکې تودوخه به ډيره زياته شوی وای اودلمر دزيان لرونکو وړانګوڅخه به هم مخنيوی نه شوای کيدلای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زلزله:

که چېرې زلزلې اودځمکې ښويدنې پېښې ډېرې واى ځمکه به تل دښوريدو په حال کې واى اوکه چيرې لړې واى نو په سمندرونو کې به ژووې له خوراکې توکوڅخه محرمومه پاتې شوى واى اوله مينځه به تللى واى اوله دى سره به دهغو ژوو لپاره دخوړو دتوکوکمښت رامېنځته شوى واى چې هغوى له سمندرى خوړو نه ګټه اخلى.

د ځمکې د انحناًْ زوايه

ځمکه دخپل مدار پر سر د۲۳ درجو زاويې په اندازه خمه شوى ده. چې داکړوپوالی دموسمونو دجوړيدولامل ګرځې . که چيرې دغې انحناًْ لږ څه توپير درلودلاى ددوبی تودخه اودژمی ساړه به له زغم څخه وتلی واى.

دلمر جسامت:

کوچنى لمر به دځمکې دکنګل وهلو لامل ګرځيدلاى واى اوکه لوى واى دسوځيدولامل به ګرځيدلاى واى.

دلمراوسپوږمى په مينځ کې دراکښلوقوه

که دغه قوه لږ څه ډيره واى ، دځمکې پر حرکت اودسمندرونو په جزرومد باندې به يې ژورې اغيزى اېښې واى ، اوکه دغه قوه لږه واى دځمکې پر تودوخه به يې ژورې اغيزې کړى واى چې دانسان ژوند به کې ناممکنه واى.

دځمکې اوسپوږمى په مينځ کې واټن:

که دغه واټن لږ څه لږ واى سپوږمى به لمر ته جذبه شوى واى اوله ځمکې سره به يې ټکر کړى واى اوکه دغه واټن ډير واى نو سپوږمى به په خلاً کې سرګردانه واى اوله ځمکې څخه به بيله شوى واى. حتى که ډير لږ هم دځمکې اوسپوږمى په مينځ کې واټن فرق کړى واى دډيرو خطرلرونکو جذراومد لامل به ګرځيدلاى واى اودځمکې ټولې ټيټې سطحې به تراوبو لاندې شوى واى . دسمندرونو دتودوخې درجه به لوړه شوې واى اوهغه ژوى چې هلته دى هغه به له مينځه تللى واى.

إِنَّ فِي خَلْقِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱخْتِلَٰفِ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ لَءَايَٰتٍ لِّأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ

دځمکې اوآسمانونو په پيدايښت کې اودشپې اوورځې په تفاوت کې دپوهې دخاوندانو لپاره روښانه دليلونه شته (آل عمران ۱۹۰).

دځمکې دتودوخې درجه اودکاربن له برکته ژوند:

دکاربن شته والى چې دټولو ژوو اساس يا بنسټ جوړوى دځمکې دتودوخې له ټاکل شوې درجې سره اړيکه لرى ، کاربن دعضوى ماليکولونو لپاره حتمى برخه ده چې دژوندانه بنسټ جوړوى. نو له همدې کبله دځمکې تودوخه بايد يواځې اويواځې همدااوسنى حالت ولرى.

هغه څه مو چې تراوسه وويل هغه يواځې يو لږ څه اړين توازونونه دى چې دژوندانه ددوام لپاره اړين ګڼل کيږى اوټول داجوتوى چى داپيدايښت يا خلقت دتصادف پربنا نه دى.

وَلِلَّهِ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ

الله (ج) دآسمانونو اوځمکې خاوند دى ا و الله (ج) پر هرڅه توان لرى . (آل عمران ۱۸۹).

دستورو ، لمر اوسپوږمى په مينځ کې دجوړښت توپير

اولمر مو لکه روښانه څراغ وګرځاوه (النباء ۱۳)

وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ډول چې څرګنده ده په شمسي ټولګه کې يواځنى روښانه سرچينه لمردى. دټکنالوژۍ په پرمختګ سره ستورى پيژندونکى په دې پوه شول چې سپوږمۍ دنورسرچينه نه ده اوخپله روښنايى له لمرڅخه ترلاسه کوى.اودسراج کلمه دڅراغ په مانا کنايه ده له لمرڅخه چې دروښنايى اوتودخې سرچينه ده.الله (ج) په قرآنکريم کى دلمر ،سپوږمۍ اوستورو لپاره بيلابيلې کلمې کارولى.اوپه دې توګه يى آسمانى جوړښتونو کې توپير روښانه کړى.

ااوسپوږمۍ يى نور اولمر يى روښانه څراغ وګرځاوه. (نوح۱۶).

په دغه آيت کى د "نور" کلمه دسپوږمۍ لپاره کارول شوې اود "سراج" يا څراغ کلمه دلمر لپاره. دسپوږمۍ ستايل په روښانه نور انعکاس موندونکى اوبى حرکته شوى اولمر يى په داسې توګه ښوولى اوستايلى لکه چې يوڅه سوزى .

وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسَ سِرَاجًا

اوتل د روښنايى سرچينه وى. برسيره پردې دستورى لپاره دنجم عربى لغت کارول شوى چې دظاهريدونکى يا ښکاره کيدونکى مانا لرى . بل لغت چې دستورى لپاره

کارول شوى ثاقب دى چې په خپله د سوزيدونکى څيز مانا لرى ، چې دتيارو روښانوونکى اوځليدونکى هم ګڼل کيداى شى.

النَّجْمُ الثَّاقِبُ

هغه ځليدونکى ستورى چې په تيارو کې ځليږى . (الطارق ۳).

په اوسنى زمانه کې موږ پوهيږو چې سپوږمۍ له ځانه نور نه لرى اوخپل نور له لمر څخه اخلى چې دسپوږمۍ په سر لويږى اوبيا هغه ته انعکاس ورکوى. اوهم پوهيږو چې لمر اوستورى خپله له خپل ځانه نور ورکوى . دغه موضوع ګانې داسې وخت کې قرآن يادې کړى چې انسانانو ددې مسألې دپوهيدو لپاره څه په لاس کې نه درلودل.

مدارونه اوڅرخيدونکې نړۍ

دنړۍ دتعادل يو مهم دليل په ټاکل شوو لورو دآسمانى جسمونو خوځښت دى . ستورى اوسپوږمى ټول په خپل محور او له هغه سيستم سره چې دوى په کې قرار لرى. راڅرخى. نړۍ له يوه لطيف توازن سره تل خوځښت لرى ، کټ مټ لکه ديو ماشين څرخ.

په نړۍ کې دليدو وړ له سلو ميلياردو ډير کهکشانونه شته چې هرکوچنى کهکشان په ځان کې ميلياردونه ستورى لرى اولوى کهکشان له زرو ميلياردو زيات ستورى لرى . ډيرى دغه ستورى ځانته سيارى لرى اوسيارى يى بيا سپوږمکى لرى. آسمانى جسمونه ډير دقيق محاسبه شوى مدارونه او لورى وهى. اوپه ميلويونو کلونو په دغه لاره کې له نقصانه پرته اوپرته له دې چې په توازن کى يى څه بدلون راشى خوځښت لرى. برسيره پردې ډير شمېر لکۍ لرونکى ستورى هم په خپل ټاکلى لورخوځنده دى.

مسيرونه يا تګلورى څو آسمانى جسمونو ته نه وى محدود شوى ، لمريزه منظومه اونورکهکشانونه دنورو کهشکانونو په شاوخواهم راڅرخى. هرکال لمريزه منظومه اونورکهکشانونه له ځمکې سره يوځاى پنځه سوه کيلومتره له خپل پخوانى ځاى نه بيځايه کيږى. له دې نه څرګنديږې چې له اصلى لورى نه ډير لږ اوښتون دنړۍ دپاى سبب کيداى شى. دبيلګې په توګه که چېرې ځمکه له خپل اصلى تګلورى نه يواځې درى ملى متره انحراف وکړى ډيرې بدى پايلې به ولرى . ځمکه دلمر په شاوخواکى دخوځښت په وخت کې وروسته له هرو اتلسو ميلو نه ۲،۸ ملى متره له مستقيمې کرښې نه انحراف کوى څو چې يو بيضوى تګلورى ووهى ، که چېرې دغه انحراف ۳ ملى متره شى دتباهى لامل به شى. ان که دغه کوږوالى ددوه اعشاريه اتو پرځاى دوه نيم ملى متره هم شى دځمکې دڅرخيدو مدار به ډير لوى شى او ټول به ساړه ووهى. که انحراف يا کوږوالى له درې ملى مترو نه ډير شى ټول ژوى به وسوځې اومړه به شى . قرآن په خپل محور باندى دآسمانى جسمونو خوځښت تاييدوى.

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ

قسم پر هغه آسمان چې راګرځيدونکى دى. (الطارق ۱۱)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقران دنازلیدو په وخت کې خو ټکنالوژی دی حد کې نه وه چې ټول جسمونه چې یوله بل نه لری ول ووینی. اوځوک نه توانیدل چې وپوهیږی خلا دمدارونو درلودونکی ده څه ډول چې په دې آیت کې راغلی:

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ

قسم په هغه آسمان چې په هغه کې کږی وږی لارې دی.

(الذاریات ۷).

دلمر تګلوری

په قرآن کی راغلی چې سپوږمۍ اولمرد ټاکلی تګلوری په خواحرکت کوی.

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ

اوهغه (الله)دی چې شپه اوورځ لمر اوسپوږمۍ یی پیداکړل چې هریو په خپل ټاکلی مدار باندې خوځښت لری. (الانبیاء ۳۳).

دلمر نه سکون او په ځانګړی لوری یی خوځښت په بل آیت کی هم بیان شوی:

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا

اولمر په خپل مدار کی څرخیږی. (یس ۳۸).

دغه یاد شوی حقیقتونه چې پخوا په قرآن کې ذکر شوی اوس اوس زمونږ په زمانه کی موندل شوی. دستوروپیژندونکو له شمېر سره سم لمر په یوه ډېر ګړندی خوځښت سره یعنی اووسوه شل زره کیلومتره په یو ساعت کی په حرکت کی دی. یعنی چې دورځی داووه لسو میلیونو کیلومترو په شاوخواکی مزل وهی اوله لمر سره سم ټولې سیارې اوارونده سپوږمۍ یی هم دا لاره وهی.

دسپوږمۍ مدار

وَالْقَمَرَ قَدَّرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتَّى عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ
لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوهم مو دسپوږمۍ خوځښت ټاکلو منزلونو ته مقررکړ څو چې دکجورې دنری اوزړی ښاخې په څیر راوګرځی. نه لمر ته ښایی چې سپوږمۍ ته ورسیږی اوشپې اوورځې مخکی شی اوهریو په خپل ټاکلی مدارکې حرکت کوی. (یس 39-40).
سپوږمۍ لکه دستوروپه شان په یوه مستقیم مدار کې حرکت نه کوی. په داسې حال کې چې دځمکې په شاوخوا راڅرخی ځینې وخت شاتګ کوی اوځینې وخت مخکې کیږی . ځکه چې په عین وخت کې له ځمکې سره یوځای دلمر په شاوخوا هم راڅرخی اوخوځښت یی په فضا کې لکه دیوه منظم مارپیچ په شان ده چې دسپوږمۍ داډول حرکت په خلأ کې قرآن دکجورې یاخرما زړې ښاخې ته تشبیه کړی ده.

سپوږمۍ په خلاکې

دکجورې وچه شوې

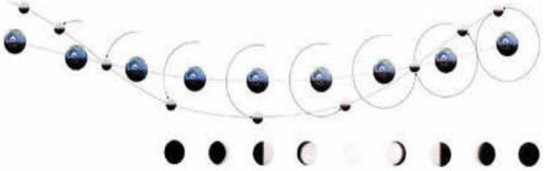

په خلأ کې دسپوږمۍ خوځښت

ښاخه

له شک پرته چې دستوروپیژندونکولپاره هغه مهال کله چې قران نازلیده ناممکنه وه چې څوک دسپوږمۍ په دغه حرکت باندی پوه شی . په پاک قرآن کې دسپوږمۍ ددغه حرکت بیان چې دټکنالوژی له لاری اوس اوس کشف شوی یوه معجزه ګڼلی شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقمری یا سپوږمېزکال محاسبه

هو الذي جعل الشمس ضياء والقمر نورا وقدره منازل لتعلموا عدد السنين والحساب

هغه دی چې لمر یی ځلیدونکی اوسپوږمۍ یی نورانی وګرځوله اودهغو لپاره یی منزلونه وټاکل څوچې ددغو شمېرو له لاری په کلونو اووخت باندی پوه شی. (یونس ۱۰).

په دغه آیت کی الله (ج) روښانه کړی ده چې دسپوږمۍ خوځښت دکلونو دشمېرلو لپاره یو وسیله ده دغه راز داجوتوی چې دوخت شمېرنه دسپوږمۍ دخپل ټاکلی موقیعت په لوری په تګلوری کې صورت نیسی . اوداځکه چې دسپوږمۍ اوځمکې اوسپوږمۍ اولمر په مینځ کې زاویه تل په بدلون کی ده ، سپوږمۍ په بیلابیلو وختونو کې په ډول ډول څېرې سره ګورو کله کوچنۍ اوکله هم غټه . برسیره پردې موږ سپوږمۍ ځکه لیدلای شوچې دلمر روښنایی ته انعکاس ورکوی. په هغه کچه نور چې له سپوږمۍ نه موږ ته رارسی هرشپه بدلون مومی دهمدی بدلونونو له مخې موږ کولای شو په ښه توګه دمیاشتو ورځو اوکلونو حساب وکړای شو.

دقمری اوشمسی کلونو په مینځ کی توپیر تقریباً یوولس ورځی دی چې دغه توپیر ته دقرآن په یوه آیت کې اشاره شوی ده.

ولبثوا في كهفهم ثلاث مائة سنين وازدادوا تسعا

اوهغوی په سوری کی دری سوه کاله اونهه کاله نور ورزیات شوی پاتی شول.(الکهف ۲۵).

- یوه قمری میاشت په منځنۍ توګه 29.55039 ورځې وی.
- یو قمری کال 354.603948 ورځی وی .
- یو شمسی کال365.2411 ورځی وی.
- 309 ×354.603948 =109572 =300×365.2411
- نو دری سوه شمسی کلونه برابردی له دری سوه نهو قمری کلونو سره .
- څه ډول چې وینو قرآن په غار کی داصحاب کهف پاتې کیدل په دواړو شمی اوقمری کلونو شمېرلی اوروښانه کړی اود(۹) کلونو توپیر یی هم شمیرلی دی (والله اعلم). له شک پرته قرآن چی داسې دقیق اوعلمی معلومات چی ان داوسنی پیړۍ دمعلوماتوتو نه هم اوچت دی ستره معجزه ده.

دثقل قوه اوخوځښتونه په مدارونو کې

فلا أقسم بالخنس الجوار الكنس

قسم دی په بیا راګرځیدونکو ستورو چې په ګرځیدو راشی اوپه خپل منزل کې پټ شی. (التکویر ۱۶-۱۵)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخنس کلمه یعنی انقباض اوبیا راکرځیدل او له ډاره کرږپیدل چې جمع یې یو ټاکلی تګلوری دی (ننوتل خپلې ځالې ته اویا خوځښت دیوکورپه لور اوپه هغه کې پټیدل) . دالجوار کلمه جاریه جمع ده اومانایې دیوه خوځنده اوبهیدونکی شیز ده. ددې کلمو دمانا ګانو په پام کې نیولو سره داسې اټکل کیږی چې پورتنی آیتونه دثقل دمرکز اوپه خپل مدار دحرکت لور ته اشاره کوی. دغه کلمې دابیانوی چې په مدار کې خوځښت دثقل له مرکز نه منشأ اخلی . دخنس کمله خپل مرکز اوهم دلمر لوری ته دجذبیدو ښکارندویی کوی. (والله اعلم) دثقل قوه چې په نړۍ کې شته دنیوتن له خوا په ۱۷ او۱۸ پیړی کې محاسبه شو. دالجوار کلمه په مدارونو کې دحرکت لورته اشاره ده چې له مرکز نه دفرار دقوې اومرکز ته دجذب دقوې (دثقل قوه) دعمل په پایله کې منځته راځی. ددې درې کلمو کارونه په پورتنیو آیتونو کې ددې یادونه کوی چې سلګونه کاله مخکې په قران کې دهغی پراهمیت باندی ټینګار شوی دی.

کروی(ګرده) ځمکه

يُكَوِّرُ ٱلَّيْلَ عَلَى ٱلنَّهَارِ وَيُكَوِّرُ ٱلنَّهَارَ عَلَى ٱلَّيْلِ

شپه په ورځ کې راتاووی اوورځ په شپه کې راتاووی. (الزمر ۵).

هغه کلمې چې دنړې په هکله دمعلوماتو لپاره په قرآن کې کارول شوی ډیرې مهمې دی. په دې آیت کې دتکویر کلمه راځرخیدل یا راتاوول ژباړل کیږی ، لکه دلنګی تاوول . ددغه آیت معلومات د ورځواوشپو په یو بل کې د را تاوولو یا راځرخولو دځمکی شکل یا بڼه روښانوی . داقضیه په هغه صورت کې دامکان وړده چې ځمکه کروی یا ګرده بڼه ولری . قران کریم دځمکې ګرد والی په اوومه میلادی پیړی کې بیان کړی په داسې حال کې چې ستوروپیژندونکو هغه وخت ځمکه اواره اومسطح ګڼله اوخپلې ټولې علمی شمېرنې بې داوراې سطحی پر بنسټ کولې. اوپه پای کې دادی په دی ورستیو پیړیو کی ستوری پېژندونکی اوپوهان په دې مسأله پوه شوی دی.

دځمکې دځرخیدو لوری

وَتَرَى ٱلْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِىَ تَمُرُّ مَرَّ ٱلسَّحَابِ

اوغرونه وینی اوګومان کوی چې ولاړ دی خو هغوی لکه چټکې وريځې خوځښت لری. (النمل ۸۸).

دغه آیت نه یواځې دځمکې حرکت بلکې دحرکت لوری هم بیانوی. دوریځو ددرنو کتلو دخوځیدو لوری چې دری نیم څلورزره متره دځمکې له سطحې پورته وی تل دلویدیز له لوری نه دختیز لوری ته وی.له همدې کبله تل دهوا دحالاتو دپوهیدو لپاره لویدیز لوری ترمطالعې لاندی نیول کیږی. هغه مسأله چې په سلګونو کاله مخکی په قرآن کې یاده شوی اوس اوس کشف شوې چې ځمکه په خپل ځان له لویدیز نه دختیز لوری ته ځرخیږی.

دځمکې شکل Geoid

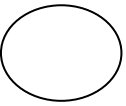

وَٱلْأَرْضَ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحَىٰهَآ

اوبیا یی ځمکه خپره کړه(النازعات ۳۰).

د(دحا) کلمه په عربی کې دښویونکی مانا لری چې د "دحو" له ریښې څخه دخپریدو نه اخستل شوی. دغه راز دپوښونکی اوزینت (ښکلا) ورکونکی په مانا هم کارول شوی برسیره پردې دحو په یوه سوری کې دیوه غونډوسکی یا دیوه ګاټی داچولو په مانا هم کارول کیږی . دغه راز بله کلمه لکه د اوښ مرغۍ (شتر مرغ)دځالی جوړولو ، دځای پاکول له وړو ډبرو نه اودهګۍ ځای هم له دحو نه اخستل شوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په حقیقت کی ځمکه ګرده بیضوی ده چي دغه دځمکي کیښودل یا نښښځل شوی کره د Geoid په نامه یادیږی. له دې کبله ددحا کلمه دځمکي دشکل په هکله مهم معلومات راکوی. په داسې حال کې چي په سل ګونه کاله وروسته له اسلام نه هم خلکو ځمکه اواره انګیرله.

دځمکي قطرونه اوخلأ

يَٰمَعْشَرَ ٱلْجِنِّ وَٱلْإِنسِ إِنِ ٱسْتَطَعْتُمْ أَن تَنفُذُوا۟ مِنْ أَقْطَارِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ فَٱنفُذُوا۟

ای پیریانو اوانسانانو که کولای شی دځمکي اوآسمانونو په قطرونوو کې لاره وکړی بیا ورننوځی.

(الرحمن ۳۳).

په دغه آیت کی روښانه شوې چي ځمکه اوآسمانونه قطرونه لری . اوددغې موضوع شرح چي ځمکه اوآسمانونه دقطرونو درلودونکی دی یوه معجزه بلل کیږی.
که یو جسم بشپړ کروی وی کولای شوی یواځې یو قطر ولری . یو جسم هغه وخت څو قطرونه درلودلای شی چي کره نامنظمه وی. چي دا دځمکي پر بیضوی والې یو دلیل ګڼل کیدای شی.
برسیره پردې د انشتین دنسبیت دفرضیې مطابق نړی تل د ودې په حال کې ده. مانا داچي خلأ پراخیږی اودکهکشانونو ترمنځ واټن ډیریږی.پس دځمکي اوآسمانونو قطرونه هم ثابت نه دی چي یو قطر ورته وکارول شی ، بیا نو په قرآن عظیم الشأن کې داقطار دکلمې کارونه په خپله یو حکمت دی..

دځمکي دچاپیریا ل پوړونهAtmosphere

یوه مسأله چي په قرآن کي روښانه شوې هغه داده چي آسما ن اووه پوړونه یا طبقې لری:

ثُمَّ ٱسْتَوَىٰٓ إِلَى ٱلسَّمَآءِ فَسَوَّىٰهُنَّ سَبْعَ سَمَٰوَٰتٍ

اوبیا یی آسمانونو ته پام وګرځاوه اوهغه یی اووه ډوله آسمانونه تنظیم کړل. (البقره ۲۹).

دسماوات کلمه دځمکي په سر دآسمانونو اوهم دکایناتو په مانا کارول شوی. له پورتني آیت نه داسې مطلب اخستل کیږی چي آسمان یا دځمکي چاپیریال له اوو پوړونو جوړ شوی.
نني پوهې هم دآسمان یا دځمکي چاپیریال پوړونه تثبیت کړی ، چي هریو پوړ فزیکی ځانګړتیاو له اړخه اودګازونو اوندو دډول له کبله له یو بل نه توپیر لری.
دځمکي دچاپیریال پوړونه عبارت دی له :

- Troposphere تروپوسفیر چي له ۸ نه تر ۱۵ کیلومتره پورته دځمکي له سطحې قرار لری اوزموږ اودوربخو دګتی وړ هوا په کې ده.
- Stratosphere ستراستوسفیر چي له ۱۵ تر ۵۰ کیلومترو پوری پورته د ځمکي له سطحې نه قرار لری اوډیری داوزون ګازلری چي دماوراً بنفش له زیان لرونکو وړانګو څخه مخنیوی کوی. دتودخې درجه ددې پوړ په بیلابیلو ساحو کې ډیرتوپیر لری اودلوړوالی په زیاتیدو سره تودوخه کمیږی.
- Mesosphereمیستوسفیر یا منځنی پوړ چي ۵۰ نه تر۸۵ کیلومتروپوری دځمکي له سطحې پورته ساحه احتوا کوی اودارتفاع په زیاتیدو سره دحرارت درجه هم ټیټیږی اوتر منفی ۷۳ درجو پوری رسیږی.
- Thermosphereترموسفیر دغه پوړ چي ۸۵ تر ۶۴۰ کیلومترو پوری پورته دځمکي له سطحې نه ده ، په دې پوړکې دماوراالبنفش وړانګي دآیونونو اومثبتو چارجونو دجوړیدولامل ګرځی.
- (Ionosphere) آیونوسفیر چي دتودوخې درجه په هغه کې ډیره جګه ده اوتر ۲۵۰۰ دسانتی ګرید درجو پوری رسیږی. دغه پوړ تول غږیزسیګنالونه چي له ځمکی نه تښتی هغو ته انعکاس ورکوی اوبیایی ځمکي ته رالیږی.
- Exosphere ایکسپوسفیر یا بهرنی پوړ چي له ۵۰۰ نه تر ۱۰۰۰ کیلومترو پورته دځمکي له سطحې نه قرار لری او وروستی بريد یی تر لسوزروکیلومتروپوری رسیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- Magnetosphere مګنیتو سفیر دځمکې مقناطیسی ساحه چې تر لسو زرو کیلومترو پورې رسیږي.

قران فرمايي:

وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا

هرآسمان ته يې دنده وروسپارله (۱۲ فصلت)
په ريښتيا سره هم څه ډول به يې چې په وروستيو مخونو کې ولولو هريو له دې پوړونو نه دځمکې دمخ دژوندانه لپاره ډيرې مهمې دندې په غاړه لرې لکه دباران جوړول ، دزيان لرونکو وړانګو مخنيوې اونور.

أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا

آيا نه وينئ چې الله (ج) څه ډول آسمانونه په اوو پوړونو کې پيداکړل. (نوح ۱۵).

دطباقا کلمه دطبقو يا پوړونو په مانا داځرګندوي چې هرپوړ په منظمه توګه يو پربل باندې قرارلرې. اودآسمان له اوو طبقو څخه هدف کيداى شي دځمکې دشاوخوا چاپيريال اووپوړونو څخه وى اوننى علم داثابته کړې چې دغه شين آسمان هماغه دځمکې چاپيريال دى له بيلابيلو پوړونو سره چې په سلګونو کاله مخکې قران ذکرکړي.

ساتونکی چت

په قرآن کې الله (ج) دآسمان يوه مهم صفت ته اشاره کوي.

وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَّحْفُوظًا

اوآسمان مو ساتندوى چت وګرځاوه(الانبياء ۳۲).

دشلمې پيړۍ څېړنو دآسمان دغه صفت موندلی: دځمکې چاپيريال دژوندانه دساتنې لپاره اساسي دنده لرې. ځمکه دثاقب شهابونو نه ژغوري . دلمر وړانګې فلتر کوي اوهغه برخې يې چې دژوند لپاره زيان لرونکې دى دفع کوي. په داسې حال کې چې دلمر هغه وړانګې چې دژوندانه لپاره لازمې اوګټورې دى هغو ته اجازه ورکوي. دماوراى بنفش زياتره وړانګې چې خطرلرونکې دى داوزون په پوړکې جذبيږي اويواځې يو لږڅه چې دنباتاتو دفوتو سنتيز عمليې اوټولو ژوو لپاره اړينې دى ځمکې ته رارسيږي. اوبله دنده يې له بې سارى يخنۍ نه دځمکې دسطحې ساتنه ده چې په خلاْکې منفى ۲۷۰ درجو ته رسيږي. برسيره پردې هوا Magnetosphere دځمکې مقناطيسي ساحه چې دون آلن بلت په نامه يادېږي هم ديوه ساتونکې پوښ په توګه دزيان لرونکې وړانګو په وړاندې عمل کوي. دغه زيان لرونکې وړانګې چې تل له لمر اوستورو څخه خپرېږي دژوو لپاره وژونکې دى.
دون آلن بت په هکله ډاکټر هوګ روسن وايي: په حقيقت کې ځمکه له ټولو هغو ستورونه چې په شمسي منظومه کې دى لوړ کثافت لرى دځمکې په هسته کې داوسپنې اونکلو شته والى دځمکې په شاوخوا ديوې ځواکمنې مقناطيسي ساحې دجوړيدولامل ګرځيدلی. دغه مقناطيسي ساحه دون آلن په نامه يوه محفظه جوړوى چې ځمکې دزيان لرونکې وړانګو له بمباره ژغوري.
که چېرى دغه محفظه نه واى دځمکې پرسر به حيات موجود نه وو. هغه يواځنی بله ستورى چې ډېرينه مقناطيسي محفظه لرى مريخ دی. خو ځواکمنې يې سل ځلې دځمکې له ساحې څخه کوچنۍ ده. دزهرې ستورى مقناطيسي ساحه نه لرى.
هغه انرژى چې په دې وروستيو کلونو کې د يوې آسماني چاودنې په پايله کې منځته راغلې په دوهمه نړيواله جګړه کې په هيروشيما کې دکارول شوى بم سل ميليارده برابره اټکل شوى ده.
لنډه داچې دځمکې پرسر يو بشپړسيستم په کاردى چې ځمکه يې چاپيره کړې او له باندنيو خطرونو څخه يې ساتي . اودغه موضوع قرآن څوارلس پيړۍ مخکې بيان کړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستنيدونکی آسمان

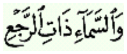

قسم دی په بیا راګرځیدونکی آسمان (الطارق ۱۱).

د "رجع"کلمه دراګرځیدو اوبیا لېږلوپه مانا ده. څه ډول چې پوهیږو دځمکې چاپیریال له پوړونو یا طبقو څخه جوړشوی او هرپوړدځمکې لپاره یوه مهمه دنده لری څیړنو ښودلې چې یو یی ځمکې ته دوړانګو اونورو شیانو دراتلو مخنیوی کوی اوبیرته یی فضا ته لیږی اوهغه څه چې له ځمکې څخه خیږی هغه بیا ځمکې ته ستنوی. دبیلګې په ډول :

- تروپوسفیر د ۱۵-۱۳ کیلومترو په واټن کې داوبو بخارچې دځمکې له سطحی نه هوا ته خیږی جامدوی اوبیرته یی په اوبو بدلوی اودباران په توګه یی ځمکې ته راګرځوی.
- د ۲۵ کیلومترو په جګوالی ستراتوسفیر یا داوزون پوړ دماورای بنفش وړانګې فضا ته بیرته ګرځوی.
- د ایونوسفیر (Ionosphere) پوړ ټولې رادیوی څپې چې دځمکې له لوری خپریږی دځمکې بیلابیلو برخو ته لیږدوی. یعنی درادیو لپاره لکه د یوې مصنوعی قمرپه څیر کارکوی. نو بیا داپوړ دبیسیم ،رادیو اوتلویزیون اړیکې په اوږدو واټنونو کې برابروی.
- Magnetosphere یا مقناطیسی پوړ زیان لرونکې وړانګې چې له لمر اونورو ستورو نه راځی هغه دفع کوی.

دغه حقیقتونه چې په شلمه پیړۍ کې موندل شوی د قرآن علمی معجزې دې.

دځمکې طبقې یا پوړونه

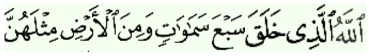

الله (ج) هغه ذات دی چی اووه آسمانه اوهغو غوندې اووه ځمکې یی پیداکړی. (الطلاق ۱۲).

دجیولوژی علم هم په دې باوردی چې ځمکه اووه پوړه لری:

۱- داوبو کلک قشر Lithosphere (water)

۲- کلکه برخه یا وچه Lithosphere (land)

۳- پوګه برخه Asthenosphere

۴- پورتنی پوښ Upper Mantle

۵ -کورنی پوښ Inner Mantle

۶- بهرنی هسته Outer core

۷-کورنی هسته Inner core

لیتو سفیرچې Lithos دډبری په مانا له کلمې څخه اخستل شوی دځمکې پوښ جوړوی. دغه پوړدنوروپوړونو په پرتله ډیر نازک دی اوپریوالی یی له سمندرونو لاندې ۸۰ کیلومترو ته رسیږی.دغه له نوروپوړونو څخه کلک اوسوړدی.

استنوسفیر چې د Asteno یاکمزوری له کلمې نه اخستل شوی دغه پوړ له نیمه جامداو ویلی شوواوسروموادو نه جوړشوی پوړدی. فکر کیږی چې لتوسفیر پر همدې پوړ باندې خوځیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له استنوسفير لاندې ډيرې سرې نيمه جامد دډبروپوړونه شته چې ۲۹۰۰ کيلومتره پريړوالى لرى چې د (Mantle) منتال پوښ په نامه يادېږى. اونظر دځمکى پوښ ته دډيرې اوسپنې اومګنيزيمو درلودونکى دى. دځمکې په مرکز کې دهغې هسته قرار لرى چې دپوښ دوه برابره کثافت لرى. چې دکثافت دلوړوالى دليل يى همغه داوسپنې اونکلودالياژوډيره اندازه ده. هسته له دوو پوړونو څخه جوړه شوې. يوه يى بهرنۍ اوبلنه چې ۲۲۰۰ کيلومتره پريړوالى لرى اوبل يى داخلى يا کورنى پوړ چې جامد اوکلک دى اوپريړوالى يى ۱۲۵۰ کيلومترو ته رسيږى. دهستې اوبلن پوړدځمکې مقناطيسى ساحه جوړوى .

دځمکې دچارچونو کانګې

إِذَا زُلْزِلَتِ ٱلْأَرْضُ زِلْزَالَهَا وَأَخْرَجَتِ ٱلْأَرْضُ أَثْقَالَهَا

کله چې ځمکه په زلزلې سره ولړزيږى اوخپل درانه بارونه دباندې وغورځوى. (الزلزله ۲-۱).

داثقال کلمه يعنې چارچونه اودرانه بارونه. په دې ځاى کې دزلزلې په هکله يوه مهمه مسأله بيان شوې. نوې څيړنې ځرګندوى کله چې ځمکه سره شى کثافت لرونکى مواد په اوبلن پوړکې غرقيږى اوسپک مواد پورته راځى له دې کبله دځمکې پوښ لږ وزن لرونکې مواد لکه تورې اوکلکې ډبرې لرى.
په داسې حال کې چې دځمکې په هسته کې درانه مواد لکه اوسپنه اونکل ډير دى له دې کبله دځمکې دپوښ لاندى چې له درنو اوبلنو فلزاتو نه جوړه شوې دځمکې له پورتنې سطحې څخه دروند وى.
داروښانه شوې هغه برخه چې دفلزاتو ډيرې زيرمې لرى زياتره زلزلې په کې پيښيږى. دزلزلې په مهال دځمکې دپوښ لاندې درانه مواد داوخت پيداکوې چې پورته راشى څه ډول چې قرآن عظيم الشأن بيان کړى چې ځمکه خپل چارجونه دکانکو(استفراغ) په څيردباندى غورځوى.

دغرونو دندې

وَجَعَلْنَا فِي ٱلْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَن تَمِيدَ بِهِمْ

اوپرځمکه مو غرونه ودرول چې له خوزيدواواضطرابه پاتې شى. (الانبيا ۳۱).

دغه آيت وايى چې غرونه دځمکې له لړزيدو څخه مخنيو ى کوى چې داموضوع اوس اوس په جيولوژى علم کې پيژندل شوى ده. پوهانوموندلې چې هرغر دخپل جګوالى لس پنځلس برابره ريښې په ځمکه کې دننه لرى. يعنې چې غر لکه يوه ميخ غوندى دننه ځمکه کې ننوتې دى. دبيلګې په ډول ديوريست څوکه چې څه ناڅه ۹ کيلومتره دځمکې پرسردى ۱۲۵ کيلومتره په ځمکه کې دننه ريښه لرى.
غرونه دځمکې پوښ دخوځښتونو اوټکرونو په پايله کى مينځته راغلى . کله چې دوه صفحې يوله بل سره ټکر وکړى ځواکمنه صفحه به ښکته لاړه شى اوبله به پورته راشى اوپه دى توګه غرونه اودځمکې لوړې غونډې جوړوى. ښکتنې پوړ به دځمکې لاندې ځى اويوه بيخلنه ريښه به غرونو لپاره جوړوى. نو هرڅومره چې دځمکې يوه برخه اوچته اولوړه وى په همغې کچې به دځمکې پوښ په هغه برخه کې پريړ وى اوبيخلن به دپوښ يا Mantle په مينځ کې به مخکې تللى وى. پروفيسر سياويدا دنړې وتلى جيولوجست وايى: " د وچې دغرونو اود سمندرونو د غرونو په مينځ کې توپير د دوى د مواد په مينځ کې دې. خو دواړه داسې ريښې لرى چې دوى استواره ساتى. ".

أَلَمْ نَجْعَلِ ٱلْأَرْضَ مِهَادًا وَٱلْجِبَالَ أَوْتَادًا

آيا ځمکه مو مهد يا بستره اوغرونه مو ميخونه(موږى) جوړنه کړل. (النبا ۷-۶).

وَٱلْجِبَالَ أَرْسَىٰهَا

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوغرونه مو ستنې (النازعات ۳۲).

"ارسها" يعني ريښه لرونکی ، ثابت اوټکوهل شوی. غرونه دځمکې په پوښ کې غزول شوی اودځمکې لاندی کرښې یو له بله سره تړی. دځمکې دمخ په تثبیت سره غرونه دپوړونو له ښویدو اوپه Magmaباندې دصفحو له تویدو څخه مخنیوی کوی. عینا لکه دلرګیو تختې اوکندې چې یو پر بل میخ شوی وی. دغرونو په واسطه دغې د تثبیت عملیی ته په ساینس کې Isostasy وایی. ایزوستازی عبارت دی د پوښ د پوړ دقوی توازن پورته خواته اودځمکې دقشرلاندې لورته. هغه ډول چې غرونه دډبرو د ورستېدو ، دخاروی دکمېدو اودکنګل دویلې کیدو له کبله کوچنی کیږی په همدغه ډول کولای شی دکنګلځایونو دجوړیدو ، اوغورځونکو چاودونو اودخاورو دټولیدو له کبله ستر شی.
بناپردې کله چې غرونه سپک شی دموجودې قوې له لارې په مایعاتو کې پورته خواته ټیله کیږی اوپه هغه صورت کې چې غردروند شی دثقل قوی له لارې دپوښ دپوړ لورته ښکته ځی. نن پوهیږو چې دځمکې د مخې دبرین پوړچاودو له کبله د لامبووهنکوصفحو په څیر داوبلنې لاوا په مخ قرارلری. څکه چې ځمکه په ډیرې چټکتیا سره په خپل محور راڅرخی که چیری غرونه دثبات لامل نه وی دغه صفحې به تل دځای دبدلیدو په حال کې وای. په دې صورت کې به دځمکې په سر خاوره نه ټولیده او خاورې اواوبو به له یو بله سره تراکم نه کولای ، نباتات به نه راشنه کیدل . لارې اوکورونه به نه شوای جوړیدلای. لنده داچې ځمکه به دژوندانه لپاره ناممکنه وای.
د الله (ج) په مهربانی سره غرونه لکه دموریو په څیرعمل کوی اوترډیره بریده دځمکې دسطحی دخوځښتونو څخه مخنیوی کوی. اودغه دلوړې پوهې بیلګه سلګونه کاله مخکې په قرآن کې بیان شوی ده.

دغرونو خوځښتونه

قرآن کریم فرمایی چې غرونه ولاړنه دی بلکې تل دخوځښت په حال کې دی.

وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ

اوغرونه چې جامدوینې ، لکه دوریځو په شان په خوځښت کې دی. (النمل ۸۸).

دغرونو دغه خوځښت دځمکې دقشر دخوځښت له کبله مینځ ته راځی . دځمکې قشر دپوښ په پوړباندې خوځیږی. لومړی ځل یوه آلمانی پوه الفرد وګنر په شلمه پیړۍ کې روښانه کړه چې لوېې وچې په لومړی سره کې یو له بل سره نښتې وې اوورسته بیا دخوځښت له کبله یو له بله بیلې شوې اویو له بله لرې شوې.
پنځوس کاله وروسته له ده نه په کال ۱۹۸۰ کې ځمکې پېژندونکی دده دنظریې په حقیقت پوه شوې. پنځه سوه میلیونه کاله وړاندې دځمکې لویی وچې یوله بل سره تړلې وی اوپه سویل قطب کې یې قرار درلود چې پوهانو ورته پانګیا نوم ورکړی. یوسلو اتیا میلیونه کاله مخکې دغه پانګیا په دوو برخو وویشل شوه ، چې ورته ګوندوانا نوم ورکړشوی چې افریقا ، آسترالیا ، انترکتیکا ، اوهند په کې شامل وو. اودوهمې برخې ته یې لوریشیا نوم ورکړی شوی چې اروپا ، شمالی امریکا ، اوآسیا پرته له هنده په کې شامله وه. چې یوسلو پنځوس میلیونه کاله نور دغه دوه لوېې وچې په ورو برخو وویشل شوی.
له پانګیا څخه جوړه شوې ټوټه په چټکۍ سره څوسانتی متره په کال کې خوځښت لرې چې دغه حرکت دځمکې پېژندوکو له خوا داسې تشریح شوی دی:
دځمکې قشر اودپوښ دپورپورتنی برخه چې سل کیلومتره پریړوالی لری په داسې پانو ویشل شوې چې Plates پلا تس په نامه یادیږی. شپږ لوی پانې یا صفحی اوډیرې نوری وړوکې پانې دی. دپانودفرضیی له مخې دغه پانې دځمکې په سر حرکت کوی چې زیادتره یې لویی وچې له ځان سره وړی. دلویو وچو خوځښت په کال کې له یوه نه ترپنځو سانتی مترو پوری اټکل شوی دی. اوڅکه چې داپانې تل په خوځښت کې دی دجغرافیایی بدلونونو سبب ګرځې دبېلګې په ډول داطلس بحر هرکال یوڅه پراخیږی.
مهم تکی دادی چې قرآن غرونه لامبو وهونکی اوخوځیدونکی ښوولی اواوسنۍ پوهه هم لویی وچې خوځیدونکې جوتوی اودا خوځیدنه داسې نه ده چې په سترګو ولیدل شی پس آیا دامعجزه نه ده هغه څه چې په شلمه پیړۍ کې خلک پری پوه شول په اوومه پیړۍ کې بیان شوی وو په داسې حال کې چې هغه وخت به دومره خلک ددی آیتونو په اصلی مفهوم نه پوهیدل اودا بل دلیل دی دالهی کلام په اعجاز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمرختو اولويدو بيلابيل ځايونه

فَلَآ أُقۡسِمُ بِرَبِّ ٱلۡمَشَٰرِقِ وَٱلۡمَغَٰرِبِ إِنَّا لَقَٰدِرُونَ

قسم په خدای دمشرقونو اومغربونو چې موږ قادريو. (المعارج ۴۰).

دمشرق يا ختيز اوهم لويديز لپاره دجمعې صيغې کارول داښکاروی چې لمر يواځې له يوه ځای نه نه راخيژی اونه هم په يوه ټکی کی لوېږی اودالله قسم په دی موضوع دهغه اهميت باندې ټينګار کوی.

ځمکه په خپل ځان ۳۰-۲۷ درجه زاويې باندی راڅرخی. ددې زاوی له کبله اودځمکې دشکل دګرد والی له کبله دلمروړانګې تل په يوه زاويه پرځمکه نه لوېږی ، بنا پردې کله چې ځوک داستوا له کرښې نه لری واوسی کولای شی ووينی چې دکال په اوږدو کې دلمر ختل اولويدل په بيلابيلو ټکو کې واقع کيږی.

ځوک چې داستواد کرښې پر سروی تل دلمر ختل اولويدل په يوه ځای دلويديز اوختيز کې وينی. اوځرنګه چې عربستان داستوا کرښې ته نږدی دی په بيلابيلو ټکو کې دلمرلويدل دليدو وړنه دی اوداسی ښکاری چې لمر له همغې يوې نقطې راخېژی اوپه يوه نقطه کې لوېږی. خو ددې موضوع حقيقت قرآن ښکارند کړی. (والله اعلم).

دپای له ټکو نه دځمکې لنډول

أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ أَنَّا نَأۡتِي ٱلۡأَرۡضَ نَنقُصُهَا مِنۡ أَطۡرَافِهَاۚ

آيا ويی نه ليدل چې موږدځمکې عزم کوو اودهغه له شاوخوانه يی رالنډوو. (الرعد ۴۱).

ځمکه دالفا ، دذرو له لارې چې له لمر نه پروتون اوالکترونونه راځی تر يرغل لاندې نيول کيږی ، دغه لمريز بادونه ډيرځواکمن وی اوکولای شی چې دځمکی اتوموسفير دځمکې له کرې نه جلاکړی خودځمکې مقناطيسی ساحه يی نه پريږدی چې ځمکې ته زيان ورسيږی. دغه راز يادشوی آيت کولای شی په قطبونو کې دځمکې نقصان ته اشاره وی . په اوس وخت کی دځمکې دقطبونو دکنګلونو د تدريجی ويلې کيدو له کبله دسمندرونو د اوبوکچه مخ په لوړيدو ده . چې دغه داوبو زياتيدنه به کرارکرار دځمکې وچه راکمه کړی. د (ننقصها من اطرافها) جمله ممکنه ده په سويل اوشمال کې دځمکې دساحلونو دنيولو په ماناوی.

نيويارک تايمز داسې رپوټ ورکوی:

" په وروستی پيړۍ کې دځمکې تودوخه دفارنهايت يوه درجه لوړه شوی اودقطبی کنګلونه دويلی کيدو چټکتيا ډيره شوې. دګاوارد دفضای انستيتيوت پوهان چې دامريکا دخلايی چارودموسسی NASA ناسا پورې اړوند دی لاسته راغلی رقمونه په ۱۹۵۰ ، ۱۹۶۰ و ۱۹۹۰ کلونو کې سره پرتله کړی چې پايلې يی دا جوتوی چې دقطبی کنګلونو پريړوالی پنځه څلويښت په سلوکې کوچنی شوی.

دغه راز په مصنوعی اقمارو کې اخستل شوی تصويرونه داښکاروی چې دځمکې دقطبونو کنګلونه په دې وروستيو کلونو کې ډير لږ شوی دغه موندنې کيدای شی دغه آيتونه تفسير کړی.

شړيدل يا نقصان دځمکې په شاوخوا اويا دځمکې په وروستۍ برخه کې چې په قرآن کې يادشوی ممکنه ده يوې بلی علمی پيښې ته هم اشاره کړې وی.

دغه حقيقت چې ځمکه دخپل محور په شاوخوا راڅرخی اوبڼه يی بشپړه کروی نه ده بلکې په دواړو قطبونو کې يوڅه کېکاګل شوی ده (شکل Geoid).

څېړنو ښوولی چې دځمکې قطر داستوا دليکې په دوام کې په خپل محور دڅرخيدو دقوی له کبله مخ په زياتيدودی اوله محور سره يی موازی قطر په دوو انجامونو يا دوو قطبونو کې مخ په کميدو دی . اوڅکه چې ځمکه تل په خپل محور راڅرخی دغه بدلونونه به لاهم پيښيږی. د ننقصها کلمه هم نااستمراری حالت لری اوپه دواړوانجامونو کې دوامداره کمښت جوتوی.

دآسمانی اجرامو مدورشکلونه په هغو کې دثقل دقوی داغېزې له کبله مينځته راغلی. په داسې حال کې چې کروی شکل مطلق نه وی بلکې په قطبونو کې يوڅه هوار اوداستواپه محيط کې وتلی وی. دناسا NASA دشمېرنو له مخې افقی قطر يا داستوا دسطح قطر ۶۳۷۸۰۱ کيلومتره اومحوری قطر يا بين القطبی ۶۳۵۶۰۸ کيلومتر ه ده يعنې ۰.۳ فيصده فرق ددواړو په مينځ کې شته.

دځمکې دشکل دغه ماډل چې په کال ۱۶۸۷زيږديز کې دنيوتن له خوا وړاندې شوی ، سلګونه کاله مخکې له قرآنه اخيستل کيدای شوای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

⇩

ښيرې کيدونکې يا چاودېدونکې ځمکه

وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ

⇧

(قسم) په چاوديدونکې ځمکې (الطارق ۱۲).

د "صدع" کلمه دچاوديدلو ښيرې کيدلو ، اوبېلېدلو په ماناده دالله سوګند په دې موضوع دهغه اهميت جوتوی. په ۱۹۴۶-۱۹۴۵ کلونو کې پوهان دسمندرونو تل ته دښيرږنو لپاره ورغلل . يوه مهمه مسأله چې ددې ښېرنو په ترځ کې وموندل شوه دځمکې چاودلی جوړښت وو. دځمکې ډبرين قشر دسترو چاودو له لارې چې لسګونه زره کيلومتره اوږدوالی لری ټوټه ټوټه کېږی . دغه چاودونه له شمال نه دسويل لوری ته اوله ختيز نه لويديز لوری ته ادامه لری. پوهان په دې هم پوه شول چې په سمندرونو کې ددغو ټوټو لاندې دمګماMagma پنډوالی سل نه تر يوسلوپنځوسو کيلومترو پوری رسېږی.

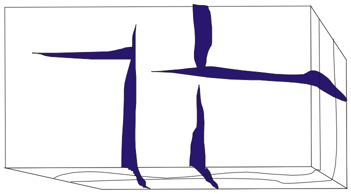

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې چاودوله کبله لاوا دبحرونو مخ ته وځي ، اوپه دې ترتیب یوه زیاته اندازه تودوخه له لاسه ورکوی او د سمندری غرونو دړبرو ټوټې هم جوړیږی. که ځمکې دغه جوړښتونه نه درلودلای تو له تودوخه به دځمکې دمخی له لاری ضایع شوی نه وای اوپه پایله کې به د ډیرې تودوخې له کبله دځمکې پر سر ژوند ناممکنه وای.
دداسې یوې مغلقې مسألې توضیح چې په نوې ټکنالوژی سره مطالعه شوې خوارلس پیړی مخکی په قرآن کې بیان شوې. چې داهم دقرآن یوه معجزه بللی شو.

د اوسپنې معجزه

وَأَنزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ

اود غه راز اوسپنه مو نازله کړه چې په هغه کې شدید قوت اودېرې ګټې دی لپاره دخلکو. (الحدید ۲۵).

د انزلنا کلمه چې دښکته لیږلو په مانا ژباړل شوې کیدای شی داوسپنې لپاره داستعارې په ډول کارول شوی وی اوهدف په کې داوی چې یو ګټورشی خلکو ته ورکړشوی. اوکه هغه کټ مټ د لاندې تویدلو په مفهوم لکه چې دباران لپاره کارول شوې په دې صورت کې دقرآن ستره علمی معجزه څرګندوی.
دستوروپېژندنې معاصره پوهه وایی هغه اوسپنه چې په ځمکه کې شته دبهرنۍ فضا له ډیرو سترو ستورو څخه راغلې. نه یواځې دځمکې اوسپنه بلکې دټولې شمسی منظومی اوسپنه له بهرنۍ فضا څخه راغلې ، ددې دلیل دادی چې دلمر تودوخه داوسپنې دجوړیدولپاره کافی نه ده . دلمر په سطح کې شپږزره سانتی ګریده اودلمر دهستې تودوخه شل میلیونه سانتی ګریده ده. اوسپنه له لمر نه په ډیرو لویو ستوروچې دتودوخې درجه په هغو کې څو سوو میلیونو درجو دسانتی ګریدو ته رسیږی تولیدیږی. کله چې داوسپنې کچه په یوه ستوری کې له یوه ټاکلی برید ه ډیره شی دیوه ځلیدونکی ستوری غوندې چاودنه کوی اواوسپنه یی فضا ته آزادیږی.

دنواNova په نامه دچاودنو مخکینې شواهد شته ، داوسپنې (Fe-60) ډیره اندازه دسمندرونو په تل کې دیوه سترې نواSupernova چاودنې ښودنه کوی چې ۹۰ نوری کاله مخکی چې له پنځومیلیونو کلونو سره برابریږی واقع شوی. دجیولوژی په پوړونو کې دډیرې اندازی ایزوتوپونو شته والی ددې ښودنه کوی چې په دې نږدی وختو کې په لنډه فضا کې دهغو ذرې جوړې شوی اووروسته ځمکې ته لېږدول شوی.
قرآن په اوومه زیږدیزه پیړۍ کې روښانه کړی چې اوسپنه په ځمکه کې نه ده جوړه شوې بلکې نازله شوې یا له پاسه رالېږل شوې. اویواځې الله (ج) دی چې پوهه یی په هرڅه رسیږی
د "و" کلمه (دلته ددغه راز مانا ورکوی) هم په آیت کی اوهم دشلمې پیړۍ دنجوم په علم کې واضح شوې چې له اوسپنې برسیره نورمواد هم په نورو ستورو کې جوړیږی اوبیا ځمکې ته توییږی .
خو په دغه آیت کې داوسپنې په اهمیت ټینګارشوی . مایکل ونتن وتلی مایکروبیولوژیست داوسپنې داهمیت په هلکه وایی :
" دژوند لپاره ډیر مهم فلز اوسپنه ده ، په غټوستوروکې همدغه داوسپنې زیرمې دی چې دناوا دچاودنو لامل ګرځی اوبیا په خلاکې یی اتومونه خپریږی. ددروندوالی له کبله داوسپنې اتومونه دځمکې دمرکزلورته ځی اودډیر لوړحرارت دجوړیدولامل ګرځی چې دغه تودوخه دکیمیاوی تفریق زمینه مساعدوی اودځمکې داتوموسفیر ګازونه اودهایدورسفیر پوړجوړوی.
دځمکې په هسته کې اوبلنه اوسپنه دیوې سترې ډاینمو په څیر کارکوی اودځمکې مقناطیسی ساحه جوړوی. دځمکې مقناطیسی ساحه دوان آلن ملابندونه جوړوی چې ځمکه له خلا څخه د ورانوونکووړانګو له شر څخه چې دفوق العاده انرژۍ درلودونکې وی ژغوری.
داوسپنې له شته والی پرته ژوند دکاربن په اساس ناممکنه دی ، اوهیڅ هغه څه چې پورته یاد شول نه شوای جوړیدلای. هیمو ګلوبین نه شوای جوړیدلای اوداسی کوم فلز به نه وای چی په میتابولیزم کې داحتراق سبب ګرځیدلای وای.
د ژوندانه او اوسپنې په مینځ کې خواکمنې اړیکې ، دوینې سره کرویات او ځینې رنګینه ډیر لرې ستوری نه یواځې دژوند اړیکې له فلزاتو سره بلکې د نړۍ دوجود لپاره څرګندوی. (Biocentricity)."
نو پراوسپنه دټینګار اهمیت په قرآن که واضح شوی. دالحدید سوره دوه نور مهم ریاضیکی اړخونه هم لری: الحدیددقرآن ۵۷ سوره ده ، د "ابجد" له نظره الحدید مساوی ده له ۵۷ سره

- اوحدید د ابجد له نظره ۲۶ ده اود اوسپنې اتومی نمبر هم ۲۶ دی.

یو آلمانی پوه د ډاکتر فرندریاس یوردن په نامه داوسپنې داکساید ذری دسرطان ناروغی ددرملنې لپاره هم کارولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پطرولوجوړښت

ٱلَّذِى خَلَقَ فَسَوَّىٰ وَٱلَّذِى قَدَّرَ فَهَدَىٰ وَٱلَّذِىٓ أَخْرَجَ ٱلْمَرْعَىٰ فَجَعَلَهُۥ غُثَآءً أَحْوَىٰ

هغه چې هرڅه یې پیداکړل اوسم یې کړل هغه چې اندازه یې کړل اولارښوونه یې وکړه هغه چې شنه ګیاه یې راوویستله اوهغه وخت یې وچ کړل اوتوریې کړل. (الاعلی 2-5).

څه ډول چې څرګنده ده پطرول په سمندر کې دنباتاتو اونورو ژوو له پاتې شونو څخه جوړیږي ، میلیونونه کاله وروسته کله چې دغه پاتې شونې په سمندرونو کې ورستې شوې په یوې غوړې مادې واووښتې. چې دغه مواد دختو اوډبرو لاندې په پای کې په نفتواوګازو بدلیږي . دځمکې دقشر خوځښت ځینې وخت په سمندر کې دتحجر لامل ګرځي اودنفتو حجرې په زرګونو مترو لاندې خښیږي. ځینې وخت دغه نفت دډبروله سوریو څخه راوځي اوله څوکیلومترو لاندې نه ځان دځمکې سطحې ته رسوي چې دلته بیا تبخیریږي او قیر یې په ځای پاتې کیږي.
دري دغه یادشوی ټکی په ۲ او۴ پورتنیو یادوشوو آیتونو کې دنفتو دجوړښت له پړاوونو سره سمون خوړلای شی . په ډیر ګمان د "المرعی" کلمه یعنې شنبلی کیدای شی دنفتو دجوړیدو لومړنی مادې ته اشاره وی. دوهمه کلمه چې دپام وړده د "احوی" کلمه ده چې دتوربخوند شنیلی لورته اشاره ده . دغه کلمه کولای شی چې له نباتاتو نه پاتې شوی د فاصله موادو ورستېدل توضیح کړی ، چې دځمکې لاندې لاهم توریږي. اوداکلمه په "غثاء" ستایل کیږی چې دپریکړ شوی شنه واښه په مانا ده. دغه راز کیدای شی دهغو موادو په مانا راشی چې داوبو له لاری راوړل شوی وی یا داسی چې داوبو سر ته له ځمکی رااختسل شوی وی. په حقیقت کی نفت هم له ځمکی نه رابهیږی اودیوې تورې شنې بخوندې څک لرونکې مادې په څیر بهیږی نو وینو چې د"غثاء احوی" کلمه څومره په مهارت اوپوهې سره په دغه آیت کی کارول شوې. څه ډول چې مو ولیدل دنباتاتو بدلیدل په اوبلنوسریښناکواوتورو موادو باندې ډیر مشابهت لری له نفتو سره ، ددغې موضوع بیانیدل په داسې وخت کې چې خلکو لا نفت او له هغو څخه لاسته راغلی مواد لکه پطرول نه پیژندل په خپله دقرآن کریم یوه معجزه ده.

د وخت نسبیت

د وخت دنسبیت حقیقت باندې پوهان اوس پوه شوی اوانیشتین دشلمې پیړۍ په لومړیو کې دغه فرضیه بیان کړه . اوهغه ثابته کړه چې وخت له کتلې اوسرعت سره اړیکی لری. په داسې حال کې چې قرآن کریم ډیر مخکی دوخت دنسبیت مسأله بیان کړی ده.

وَإِنَّ يَوْمًا عِندَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ

هغه یوه ورځ دالله په وړاندې لکه زرکاله ستاسو په شمېر ده (الحج ۴۷).

تَعْرُجُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ وَٱلرُّوحُ إِلَيْهِ فِى يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُۥ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ

... هغه ورځ چې دپنځوس زروکلونو سره برابره ده (المعارج ۴).

له پورتنی آیت نه په روښانه توګه دوخت دنسبیت مسأله څرګندیږی.

په شپږوورځو کې پیداکیدل

إِنَّ رَبَّكُمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ فِى سِتَّةِ أَيَّامٍ

ستاسو هستونکی الله چې ځمکه اوآسمانونه یې په شپږو ورځو کې پیداکړل (الاعراف ۵۴).
بله موضوع چې دقرآن اوننی ساینس په مینځکې همغږی جوتوی هغه دنړی ټول عمر دی . پوهانو دنړی ټول عمر دشپاړسوو نه تراوولسومیلیاردو کلونو پوری اټکل کړی دی . قرآن وایی چې نړۍ په شپږو ورځو کې پیداشوې دغه دوه وخته سره له دې چې په ظاهره له یوبل سره په تضاد کې ښکاری خو په حیرانوونکی ډول یوه له بل سره ورته والی لری په حقیقت کې دغه دواړه رقمونه صحیح دی یعنی چې نړۍ په شپږو ورځو کی چې زمونږ له اووه لس میلیاردو کلونو سره معادله ده پیداشوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اینیشتین په کال ۱۹۱۵ کې روښانه کړه چې زمان نسبی دی یعنې دوخت بهیر د خلأ ، چټکوالی اودجاذبې قوې له نظره سره توپیرلری . په قرآن کې دشپږو ورځو یادونه کیدلای شی دشپږو پړاوونو په مانا وی

ځکه په ځمکه کې یوه ورځ څلیریشت ساعته وی په داسې حال کې چې دنړۍ په یوه بله برخه کې دبیلو شرایطو لاندې یوه ورځ له دی نه ډیره لنډه یا هم اوږد ه وی . دبیلګې په ډول دنپتون دکرې یوه شپه اوورځ څوارلس ساعته اولس دقیقې ده اویو کال یی له ۸، ۱۶۴ ورځو سره برابر دی . برسېره پردې دیوم کلمه نه یواځې دورځې بلکې دعصر ، زمانې ، پړاو ، شپې اووخت په مانا هم ده.

دنړۍ په لومړی پړاوکې ، وخت ډیر ژر له هغه څه نه چې موږ یی اوس وینو تیریده ، ځکه کله چې دسترې چاودنې په وخت کې ټوله نړۍ لکه دیوه زبېښل شوی ټکی په شان ؤ . دنړۍ ارتېدل دسترې چاودنې په پایله کې دهغې بریدونه دمیلیونونو کلونو په کچه پراخ کړل په حقیقت کې هغه وخت په خلأ کې دنړۍ کش کیدل په نړۍ کې دسترو مهمو انشعابونو لامل شو.دسترې چاودنې دشېبې انرژی دزمان یا دوخت چلند زرمیلیارده وارې له نن څخه ورو کړ. کله چې نړۍ پیداکېدله دوخت چټکتیا زرمیلیارده برابره له نن څخه چټکه وه. یعنی چې زرمیلیارده دقیقې زموږ معادلې دی دنړۍ دهستۍ له یوې دقیقی سره. که شپږ ورځې وشمېرومعادلې به وی له شپږ زره میلیارده ورځو سره ، ځکه دنسبیت دقانون په پام کې نیولو سره نړیوال وخت زر میلیارده برابره دځمکې دکرې له دوخت نه چټک دی. بیانو شپږ زره میلیارده ورځې مساوی دی له ۱۶۴۲۷ میلیونه کاله سره.

کاله 16427104723 = 25 ،365 / ورځې6000000000000

له بل پلوه دخلقت هره ورځ مساوی ده دځمکې دکرې دبیلابیلو له دورو اوپړاوونو سره. دلیل دادی چې هرڅومره نړۍ پراختیا مونډلې وای دوخت بهیر به ورو شوی وای. ځکه چې دنړۍ جسامت له کله نه چې دیوه ټکی په شان وه دوه برابره شو نودوخت چټکتیا نیمایی ته راښکته شوه. که دخلقت هره ورځ دځمکې دکرې دوخت له مخې محاسبه کړو لاندې پایلې په لاس راځې:

- دخلقت پیل ته په پاملرنې سره دپیدایښت لومړۍ ورځ چې ۲۴ ساعته کېږی برابرېږی دځمکې دکرې له اتومیلیاردو کلونو سره.
- دوهم څلیریشت ساعته چې دنړۍ جسامت دوه برابره شو اوچټکتیایی نیمای شوه دځمکې دکرې له څلورو میلیاردو کلونو سره معادل دی.
- په همدی توګه دریمه ورځ دځمکې دکلونو له دوو میلیاردو کلونو سره معادل دی.
- څلورمه ورځ دځمکې له یو میلیارد کلونو سره معادله ده.
- پنځمه ورځ دځمکې دکلونو له پنځه سوه میلیونو کلونو سره معادله ده.
- اوشپږمه ورځ دځمکې له دوه نیم سوه میلیونو کلونو سره معادلیږی.

نو د نړۍ ددې شپږو ورځو مجموعه دځمکې دپنځلس میلیارده اواووسوه پنځوس کلونو سره معادله ده. دغه موضوع په یوه ویشتمه پیړۍ کې روښانه شوه حال داچې څوارلس پیړۍ مخکې تردې په قرآن کې بیان شوې. چې داهم دقرآن اوساینس په مینځ کې دهمغږی اومعجزی څرګندوی دی.

دتقدیر حقیقت

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا

اوتاسو هېڅ هم نه غواړی پرته له هغه څه نه چې الله (ج) یی وغواړی او الله (ج) پرهرڅه پوه اودحکمت درلودونکی ؤ اودی (الانسان ۳۰).

پروفیسر بینامین لیبت په کال ۱۹۷۳ دکلفورنیا په پوهنتون کې څېړنې وکړې چې داسې څرګندویی کوله چې زموږ تصمیمونه ټول مخکې له مخکې په دماغ کې تنظیم شوی. اوشعور نیمه ثانیه وروسته له هوډ اوتصمیم څخه په کارلویږی . داعصابو یوبل متخصص موضوع داسې روښانوی: "مو ږ اصلاً په ماضی کې ژوند کوو اوزموږ شعور لکه دیوه مونیتور(دتلویزیون ښیښه) غوندې دی چې هرڅه موږ نیمه ګړۍ وروسته ښکاروی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنا پردې زموږ هيڅ يوه تجربه داوسنی زمان سره تړاو نه لری اوهرڅه نيمه ثانيه وروسته له اصلی پيښې نه منځ ته راځی.

داکتر ليبت خپلې څېړنې پرته له دې چې انستېزی ته اړتيا پيداشی په دماغ باندی دجراحی عملياتو له لارې په داسې حال کې چې هغه کس بشپړ ويښ ؤ ترسره کړې. ليبت ترعملياتو لاندې شخص ددماغ ټاکلې برخه دبريښنا په واسطه تحريک کړه داسې چې فکر وکړی له لاس سره يی يو څه لګيدلی. ترعملياتو لاندی کس وويل نيمه ثانيه مخکی دده په لاس يو څه ولګيدل . له دې اندازه اخستنې سره ليبت دې پايلې ته ورسيد چې ټول ادراکونه دماغ ته ليږدول کيږی اوداچې هرادراک تر شعورلاندې تحليل اوتعبيريږی زه يا Ego له هغه څخه نه خبريږی. ددې لپاره چې پرهغو معلوماتو چې مخکی زموږ له فکر کولوروښانه شوی پوه شو ، هغه له يوڅه ځنډ نه وروسته زموږدماغ ته ليږدول کيږی.

يعنی ، د يوې عضلې دحرکت ورکولو لپاره تصميم مخکې له هغه نيول کيږی چې زموږ شعور يی اړتيا وينی. تل دعصبی ادراک اوله هغه فکر نه زموږ دخبريدو ترمينځ يوواټن اووړسته والی وجود لری. په بله وينا موږ هغه وخت له خپل تصميم نه خبريږو چې له مخکی نه يی پريکړه شوی. داڅرګندوی چې هرفکر ، عاطفه ، احساس اوحرکت مخکې له دې چې زموږ شعور پرې پوه شی پېښيږی. اوله دې نه داڅابتېږی چې راتلونکی په پريکنده توګه زموږ له واک نه وتلی.

په يوه بله تجربه کې همدغه فروفيسر تر تجربې لاندې خلک په خپل واک کې پريښودل څو چې خپلې ګوتې ديوبل په وړاندې جګې کړی ، اوخپله يی دهغوی دماغ ترخپلې نظر لاندې ونيو. په واقيعت کې دعمل داجرا لپاره ددماغ دحجروفعاليت مخکې له دې چې هغه شخص تصميم ونيسی پيل شو. په بله وينا د(وکړه يا مه کړه) قومانده شخص ته ورسيده ، وروسته له هغه دشخص دتصميم نيولو قومانده دماغ ولوستله اوشخص وروسته له نيمې ثانيې څخه پرهغه خبر شوی. شخص تصميم نه نيسی چې څه وکړی اوڅه ونه کړی بلکې له مخکې نيول شوی تصميم عملی کوی.البته دماغ يو بدلون راولی اوهغه دادی چې هرډول داسې شواهد چې داسې څرګنده کړی چې ګواکې داهرڅه له مخکې نه پيښ شوی هغه له مينځه وړی. په همدې دليل هغه وخت ته چې موږ اوس وايو په حقيقت کې داسې ژوند کوو چې له مخکې نه ټاکلی شوی.

داتجربه جوتوی چې هرڅه دالله دغوښتنې مطابق ترسره کيږی.

د زوجونو يا جوړو پيدايښت

سبحان الذی خلق الازواج کلها مما تنبت الارض ومن انفسهم ومما لا يعلمون سپېڅ

لی دی هغه الله چې ټول يی جفت پيداکړل ، هغه څه چې په ځمکه شنه کيږی ، اوله دوی نه (راپيداکيږی)اوپه هغه څه چې نه پوهيږی دوی. (يس ۳۶).

زوج يا جفت دښځې اونر په مانا کارول کيږی په داسې حال کې چې دهغه څه په هکله چې خلک نه پوهيدل لا ستره مانا لری. په ريښتيا هم هغه وخت يواځې ددې کلمې يوه مانا باندې خلک پوهېدل. دپال ديرک په نامه يو انګريز فزيکپوه په دې موندنې سره چې ماده په جفت ډول پيداشوې ، په کال ۱۹۳۳زيږديز کې يی دنوبل جايزه خپله کړه. هغه په ماده کې دزوجيت اودمخالفو ځانګړتياو درلودنکو پديده ښکاره کړه لکه دمثبت چارج درلودنکی پروتون اودمنفی چارج درلودونکی الکترون. هره ذره خپله مخالفه ذره چې دمخالف چارج درولودنکی وی دفع کوی. د (Uncertainty Rotation) نظريه وايی چې هرچېرې اوهروخت دجفتونو خلقت اوله مينځه تلل يی په خلاکې واقع کيږی.

دجفتونوبله بېلګه نباتات دی ، نبات پېژندونکی سل کاله وړاندې په نباتاتو کې دجنسونو په توپير پوه شول . په داسې حال کې چې الله (ج) څوارلس پيړۍ مخکې دغه موضوع په خپل کتاب کې روښانه کړې:

وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنبَتْنَا فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ

اوله آسمانه مو اوبه راولېږلې اوپه هغومو ډيرګټه لرونکی زوجونه راشنه کړل (لقمان ۱۰).

د اتومونو ذرې

له پخوا څخه پوهانو داموندلې وه چې دمادې کوچنی ذره اتوم ده اواتوم دتجزيې وړنه دی خو اوس اوس ساينس په دې پوه شو چې اتوم هم تجزيه کيږی.

لَا يَعْزُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَ... وَلَا أَصْغَرُ مِن ذَٰلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټ نه پاتې کيږی له هغه نه په اندازه د ذرې په آسمانونو اوځمکه کې اوهرڅه چې کوچنۍ یا لوی له ذرې نه وی اوهرڅه په کتاب کې ښکاره دی (سبا ۳).

دا آیت اتوم اوله هغه نه کوچنیو ذروته اشاره لری.
ترڅه باندې دوه لسیزو وړاندې (ددې کتاب ترلیکلو) پروتون اونیوترون داتوم کوچنۍ ذرې پيژندل کيدې په دې وروستیو کې ان هغه کوچنۍ ذرې موندل شوی چې پروتون اوالکترون ترې جوړشوی. په دې اړوند یوه څانګړی څانګه چې دپراکتیکال فزیکس په نامه یادیږی جوړه شوې څو چې دغه ذرې ترڅیړنې لاندې ونیسی. دذروی فزیک مطالعې ښودلې چې پروتونونه اونیوترونونه له نوروذرو چې دکوارک په نامه یادیږی جوړشوی. ددې ذرولوی والی دانسان له پوهې نه بهردی یعني 10^{-18} متره (یو پر 1000000000000000000 برخه د متر).
دپام وړ بل ټکی په دې آیت کې داتوم وزن دی . دمثقال کلمه داتوم وزن ته اشاره کوی. داهم موندل شوې چې الکترونونه ، پروتونونه اونیوترونونه یو ځای شوی اواتوم یی جوړکړی اوهغه ته وزن ورکوی. اودا دقرآن یوه بله معجزه ده چې داتوم له تجزیې او اوله وزن نه یی بحث کوی.(اتومی وزن ډیر کوچنی وی چې دمندلیف په جدول کې د عناصرو وزن یادشوی اوکله چې قرآن نازلیده اتوم لا چا نه پيژانده وزن خو یی لاپريږده خو قرآن په صراحت سره په پورتنی آیت کې دمثقال له کلمی نه چې له ثقلت نه اخستل شوې یادونه کوی اود ذری لپاره دروند والی ته ګوته نیسی. پښتوژباړونکی)

تیاره یا تور سوری

په شلمه زیږدیزه پيړۍ کې دخلاپه هکله ډیرې موندنې وشوې. چې له هغې ډلې نه یوه يې په دې وروستیو کې څرګنده شوې اوهغه تیاره سوری دی. دغه سوری هغه وخت جوړيږی چې یو ستوری خپل ټول دسونګ توکې مصرف کړی ، دغه ستوری انقباض کوی اوپه یوه تورسوری په لایتنهای کثافت سره چې حجم یی له صفر سره مساوی کيږی چې یوه ډیره زوروره مقناطیسی ساحه لری بدلیږی. دغه تورسوری په ډیرو ځواکمنو تلسکوپونو سره هم دلیدو وړنه دی. ځکه چې دهغه دثقل قوه دومره ځواکمنه ده چې نور یا روښنایی نه شی کولای له هغه نه وتښتی ، خو تورسوری دهغې مقناطیسی قوې چې په خپل شاوخواکې یی جوړوی موندل کیدای شی.
دتورسوری اصطلاح Black hole لومړی ځل په کال ۱۹۶۹ میلادی کې دیوه امریکایی فزیکپوه جان هویلر په نامه وکارول شوه . مخکې داسې انګیرل کیده چې ټول ستوری لیدلای شو ، په داسې حال کې چې وروسته څرګنده شوه چې داسې ستوری هم شته چې موږ هغه لیدلای نه شو ځکه دهغو ی رڼا ختمه شوې او له مینځه تللی (Collapsed) ده. له داسې یوه سوری نه چې فوق العاده کثافت ولری اویو کوچنی ځای په خلاء کې ونیسی نور نه شی کولای تیر شی ، دهغه لایتناهی دثقل قوه ډیر چټک شیان حتی دنور کوچنۍ ذرې (Photon) ځان ته جذبوی. دېبلګې په ډول دیوه ستوری دسوځیدو پړاو چې دری ځلې له لمر نه ستر وی اوتر پایه وسوځيږی ، دیوه تورسوری(سوړې) د ۲۰ کیلومترو په قطر شی په هره توګه به دیوې تورې سوړې په څير شی اودلیدو وړ به نه وی ، خو په نامستقیم ډول به خپله اغیزه هرومرو په نوروآسمانی جسمونو څرګندوی اوپه دی توګه به خپل شتون ثابتوی.
کیدای شی دامبارک آیت همدې موضوع ته اشاره کوی:

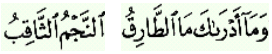

اوڅه ډول پوهیدلای شې چې طارق څه دی ،هغه ستوری چې نفوذکوی(په تیاره کې) (الطارق ۳-۲).
برسبره پردې ډیر لوی ستوری هم دخلأ یوه برخه په ځان کې رانغاړی. تورسوری نه یواځې دخلأ دتاوراتاویدو لامل ګرځی بلکې دیوې ټوټه کیدو لامل هم ګرځی. دغې موضوع ته په قران کې اشاره داڅرګندوی چې داکتاب یواځې د الله (ج) کلام دی.

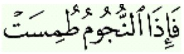

هرکله چې ستوری بې نوره اومحوه شی (المرسلات ۸).

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبضانی ستوری

دالطارق دسورې په لومړیو آیتونو کې د "طارق" کلمه دطرق له رېښې نه دکلک وهلو په مانا چې غړ جوړکړی اخستل شوی دی . که په دې آیت کې په احتمالی توګه دنبض الوتلو یعنې همغه له غړ سره دوهلو په مانا وی په یوه مهم علمی خبره باندی دلالت کوی . په وروستی آیت کې وایی چې طارق هغه ستوری دی چې په شپه یا په تیاره کې نفوذ کوی . په شپه کې پیداکیږی مخکې ځی ، نبضان لری چټک اوپریکونکی دی. اوقسم یی یاد کړی اوپه هغه باندی سوګند کول دیوې مهمې علمی موضوع په اهمیت باندې دلالت کوی.

هغه څیړنې چې جوسلین بل بورنل په کال ۱۹۶۷ کې دکامبریج په پوهنتون کې کړی د یوه منظم راډیوی زیګنال له لارې یی داخبره تایید کړه. مخکې له هغه ځرګنده نه وه چې آسمانی جسمونه دزړه په شان دنبض وهلو ځانګړنه لری . په کال ۱۹۶۷ کې ستوروپېژندونکو روښانه کړه کله چې یوه ماده په خپله هسته کې متکاثفه شی ، دخپل ځان په شاوخوا په څرخیدو راځی اودهغه مقناطیسی ساحه هم په څرخیدو راځی اوډیره قوی کیږی. دبېلګې په ډول زرمیلیارده یا یو تریلیون ځلې دځمکې دمقناطیسی قوی څخه ځواکمنه کیږی. هغوی داسی جسمونه ومونډل چې په ډیره چټکۍ سره تاویږی اوقوی رادیویی څپې دیوه مخروط په شان له خپل ځانه خپروی.

وروسته ډیر ژر څرګنده شوه چې ددغه زیګنال سرچینه دنیوترونی ستورو ګرځیدل دی . دغه نیوترونی ستوری نوی مونډل شوی چې دنبضانی یاPulsar په نامه یادیږی. دغه نبضانی ستوری چې د روښانه ستورو دچاودنې په پایله کې مینځ ته راځی دډیری کتلې اوروښنایی اوچټک خوځښت درلودونکی وی. ځینې دهغوی ۶۰۰ ځلې په یوه ثانیه کې په ځان راڅرخی.

دنبضانی کلمه چی له نبض څخه اخستل شوې دخوځښت کولو یا منظم ښوریدو په مانا ده چې په هرځل ښوریدو کې منظم انقباض اوانبساط ښکاره کړی. اودغه موضوع مخکې له دې چې دغه نبض وهونکی ستوری ومونډل شی په قرآن کریم کې یاده شوې ده.

نیوترونی ستوری په خپل ځان یا خپله هسته کې دراغونډیدو په پایله کې له ډیرو سترو ستورو څخه مینځته راځی. یو فوق العاده متراکمه کتله دڅرخیدو په بې ساری خوځښت سره دستوری دوزن اومقناطیسی ساحې په اخستو سره هغه ته فشار ورکوی اوپه ځان کې یی راغونډوی . ددغو نیوترونی ستوور بې سارې مقناطیسی ساحه چې چټک څرخېږی درادیوی څپو دلېږلو لامل ګرځی چې په ځمکه کې دسنجولو جوګه دی. دطارق دسوری په دریم آیت کې دثاقب کلمه یعنې نفوذ کوونکی ، مخکې تلونکی اوسوری کونکی مانالری داښکاروی چې ستوری په تیاره کې یو سوری جوړوی . له داسې ستورونه چې څو برابره له لمر څخه غټ دی جوړشوی نبض وهونکی ستوری داسې آسمانی جرمونه دی چې پوهیدل پری څه آسانه کارنه دی ، له همدې امله سوال شوی چې څه ډول به پوه شې ؟

(و ما ادراک ؟).

د شعری ستوریSirius

دقرآن یوه بله معجزه دشعری ستوری یادونه ده چې په یوویشتمه پیړۍ کې پېژندل شوی.

دنجم سوری په ۴۹ آیت کې دشعری ستوری یادونه دپام وړ ده . دشعری ستوری په شپه کې ستر اوځلیدونکی ستوری دی چې دپوهانو دڅیړنو له مخې په اصل کې دوه ستوری دی . لوی ستوری یی شعری .الف یا Sirius-A چې ځمکې ته نږدی دی اوروښانه دی ، دوهم یی کوچنی دی اوله تلسکوپ پرته دلیدو وړنه دی د شعری-ب یا Sirius-B په نامه یاد یږی.

دشعری د ستوری مدار بیضوی دی اویو دور چې دیوه واحد مدارپه شاوخوا راڅرخی ۴۹،۹ کاله موده نیسی. دغه موضوع د هاروارد ، اوتاوا و لینستر دپوهنتونو له له لوری ثابته شوه په داسې حال کې چې دنجم دسورې ۴۹ و ۹ آیتونو څوارلس سوه کاله مخکې له هغی نه یادونه کړې وه .

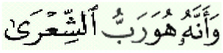

اوهغه دی دشعری دستوری رب(النجم 49).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ

دددولیندیوپه شان یاهم له هغه نه نږدی وو (النجم 9).

د نجم سوری نهم آیت (دستوری په مانا) ممکنه ده چې په خپل مدارکې ددغو ددو ستور تقارب شرح کړی وی.

تیاره اوروښنایی

وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ

تیاره اوروښنایی یی جوړه کړه (الانعام ۱).

له روښنایی پرته څه نه شو لیدلای په داسې حال کې چې هغه نور چې موږ لیدلای شو هغه یوه برخه دهغی انرژۍ وی چې چې له سرچېنې نه خپور شوی وی. دنور بیلابیل ډولونه لکه د X وړانګه ، ماورای بنفش ، رادیویی څپې اونورې لیدلای نه شو.
په زړه پوری خو لاداده چې دتیاره کلمه تل دجمعې په ډول په قرآن کې یاده شوې (ظلمات د ظلمت جمع) د ظلمات کلمه په قرآن کې ۲۳ځلې یاده شوې اویوځل هم په مفرد ډول نه دی کارول شوې.
په قرآن کې دتیارې دکلمې یادونه داروښانوی برسیره پرهغو ډولونو دنورونو چې موږ یی لیدلای شو نور هم شته. دهرنور دڅپو اوږدوالی دهغه دانرژۍ له مخې چې دالکترومقناطیې ځلا په نامه یادیږې فرق کوی. دالکترومقناطیسی وړانګوټول ډولونه دانرژۍ دموجونو په څیر په خلاکې عمل کوی. ددې موضوع دلا روښانتیا لپاره په ولاړو اوبو کې دیوې ډبرې دغورځیدو له امله دڅپو له جوړیدو څخه یادونه کولای شو. هغه ډول چې مینځ ته راغلی څپې په ابوکې دډبری دغورځیدو په څټکتیا اوشدت له مخې مختلفې وی دالکترو مقناطیسی څپو اوږدوالی هم مختلف وی.
ټول ستوری له ځانه یو ډول وړانګه نه خپروی . دغه وړانګې ددوی دڅپو داوږوالی له مخې په ډلو ویشل کیږی. دنوری څپو دطیف اوږدوالی ډیر پراخ دی. دګاما دوړانګې دڅپې داوږدوالی توپیر10^{25} دی.دلمر ټوله وړانګه یواځې یوه برخه ددغه(10^{25}) طیف جوړوی. اویا په سلو کې هغه وړانګې یا بیلابیلې څپې چې له لمر نه خپریږی ۰،۳ نه تر ۱،۵ مایکرونه دی چې درې ډوله نور لری: هغه نور چې موږ یی وینو ، له سره رنګ نه لاندی نور اود ماوراء بنفش وړانګې ، دلیدو وړ نور یواځې ۴۱ په سلوکې دلمر نورجوړوی. نو وینو چې هغه الکترومقناطیسی څپې چې دانسان دسترګور لپاره دلیدو وړ نور جوړوی دنور دطیف یوه وړوکې برخه ده. اونورځایونه چې دنور څپې یی د انسان دسترګو دلیدو وړنه دی ټول تیاره پاته کیږی له همدې کبله ډیره تیاره له هغې تیاری نه هم شته چې موږ یی پیژنو.

پرته له اورنه احتراق یا سوزیدنه

نه ختیزواله ده نه لویدیز واله ، هغه بلیدونکې غوړدی چې نور ښنی په داسې حال کې چې له اورسره تماس لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نه لری (النور ۳۵).

دغه آیت هغه څه ته اشاره لری چې نور خپروی ، په داسې حال کې چې نه په ختیز کې ده اونه په لویدیز کې . یعنې فزیکی ابعاد نه لری اونه د اور له لاری روښانه شوی دی. که داسې فرض شی چې ددې سرچینه یواځې انرژۍ ده ، نو په ډیر اټکل سره به منظور له برېښنا نه وی . دتیلی اوګازی څراغونو په خلاف په برېښنایی څراغ کې نه څه شی سوزول کیږی اونه هم داور له لارې روښانه کیږی. که فرض شی چې سرچینه انرژۍ ده نو هغه به برېښنا وی. دتنګستن فلز دنری تار دتودوخې درجه کله چې دبرېښنا دتېریدو له کبله دوه زرو سانتی ګیریدو ته ورسېږی. دغه رڼا رامینځته کیږی ، په دغه درجه دحرارت کې ډیر شمېر فلزات ویلې کیږې خو د تنګستن فلز نه ویلې کیږی. خو سره له دغې ډیرې تودوخې هیڅ شی نه سوزیږی ځکه چې دګروپ په مینځ کې اکسیجن نه شته اودتنګستن تار هم نه کمیږی. څه ډول چې په قرآن کې یادشوی دغه حالت دیوه روښانه ستوری سره ورته والی لری.
باید دا وویل شی چې برېښنا دبشریت دتاریخ یوه ډیره ستره موندنه ده اوټوله نړی یی په اصطلاح روښانه کړی ده. نو ډیر احتما ل شته چې دغه آیت بریښنایی رڼا ته اشاره وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موضوع داسې هم روښانولی شو: نور په ستوری کې دهستوی تعاملاتو له کبله جوړیږی. ستوری هغه روښانه اوسره ځرخېدونکی کتلې دی چې دهستوی تعاملاتو له کبله په ډیره کچه روښنایی اوتودوخه خپروی . دیر غټ ستوری دخپل ځان دځواکمنې جاذبې قوی له کبله انقباض کوی یعنې چې مرکز یی تراکم کوی اوسورکیږی. کله چې دستوری دمینځ دتودوخې درجه ډیره شی اولسومیلیونو سانتی ګریدو ته ورسیږی ، هستوی تعاملات پیلیږی . دهایدروجن دهستوی ذرو دیوځای کیدو له کبله هغه په هیلیو م بدلیږی. له څلوراتومو هایدروجنونه یو اتم هیلیوم جوړیږی. ددې لپاره چې پروتونونه اونیوترونونه یوځای شی اودهیلیوم هسته جوړه کړی زیاته انرژی آزادیږی. دغه آزاده شوی انرژی دستوری له سطحې نه دنور اوحرارت په شان خپریږی. کله چې هایدروجن ختم شی ، ستوری دهیلیوم په سوزیدو سره مخکې ځی اوپه همدې توګه درانه اودرانه اتومونه جوړیږی. دغه حالت ترځو پوری چې دستوری کتله ټوله وسوزیږی دوام مومی.
په داسې حال کې چې په دغو تعاملاتو کې اکسیجن کومه برخه نه لری ، نو دغو تعاملاتو ته احتراق نه شوویلای ، نو هغه وړانګې چې دستورو په سطح کې لیدل کیږی له اوره نه وی. په دې توګه دستوری سوزیدل اودنور خپریدل داور له شتون پرته صورت نیسی.

د وریځو درووند والی

د وریځو دروندوالی په بې ساری توګه ډیریدلای شی . لکه د تالندې اوبرېښنا جوړونکې وریځې چې د درې سووزرو ټنو اوبو څخه جوړې شوې دی. اوداحقیقت چې درې سوه ټنه کتله دې په هوا کې معلقه پاتې شې دحیرانتیا خبره ده . دوریځو دروندوالی ته پاملرنه په دغه مبارک آیت کې شوې ده.

هُوَ ٱلَّذِى يُرِيكُمُ ٱلْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنشِئُ ٱلسَّحَابَ ٱلثِّقَالَ

هغه دی چې برېښنا دډار اوهیلې په توګه (درحمت باران) تاسو ته درښیی اودرنې وریځې رااوچتوی.(الرعد ١٢).
کله چې قرآن نازلیده نامکه وه چې دوریځو دوزن یا دروندوالی په هکله څیړنه وشی اوددغه حقیقت بیان په قرآن کې بله داسې معجزه ده چې یوازې همدا ستر کتاب یی بیانولی شی اوبس.

د باران انډول

وَٱلَّذِى نَزَّلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءًۢ بِقَدَرٍ فَأَنشَرْنَا بِهِۦ بَلْدَةً مَّيْتًا

هغه ځوک چې له آسمانه یی باران په ټاکلې کچه نازل کړ اووچه ځمکه یی پرې ژوند ی کړه (الزخرف ١١)
نورمعلومات په قرآن کې په ټاکلی کچه دباران کوزیدل دی لکه په پورتنی آیت کې.
دغه ټاکلی اوربښت دنویو ځیړنو په پایله کې وموندل شو. اټکل شوی چې په یوه ثانیه کې نږدې شپاړس میلیونه ټنه اوبه دځمکې له سره تبخیریږی. دغه اندازه په یوه کال کې پنځوسوودیارلسو میلیاردو ټنو ته رسیږې چې دغه شمېره معادله ده له هغو اوبو سره چې هرکال دباران له لاری اوریږې ، مانا داچې اوبه دیوه انډول له مخې دځمکې اوهوا په مینځ کې دځرخېدو په حال کې دی . اوژوند په ځمکه کې همدې دوران پوری تړلی دی. که د اوسنۍ وخت ټوله ټکنالوژی په لاره واچول شی دغه ډول منظم دوران په مصنوعی توګه نشی جوړولای. له دغه تعادل نه ډیر کوچنی انحراف به داوربښت په کچه او دژوندانه چاپیریال کی ژور بدلون رامینځته کړی اودژوند دختمیدو سبب به شی. خوداسې نه دی شوی اوباران په ټاکلی کچه څه ډول چی په قرآن کې راغلی راکوزیږی.
ټاکلی کچه یواځی دهغه شمیر نه وی بلکې دکوزیدو چټکتیا یی هم ده ، دباران دکوزید چټکتیا له یو ټاکلی حد نه تیری نه کوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو آلماني فزيکپوه فليپ لينارد چې په کال ۱۹۰۵ کې يې دنوبل جايزه هم ترلاسه کړې ومونده چې دباران دڅاڅکی دحجم په ډيريدو سره دهغه چټکتيا هم ډيريږي ترهغو چې څلورنيم ملی مترو ته ورسيږي. اوکه له دې نه دباران دڅاڅکی دحجم کچه ډيره شی چټکتيا يې په ثانيه کې له اتومتروډيريږي. دليل دادی چې دسترو څاڅکو شکل دهوا دبهير له کبله بدلون مومی اودا بدلون دهوا دمقاومت شکل بدلوی اوهغه زياتوی اوپه پايله کې دڅاڅکی دلويدو چټکتيا راکموی.

د باران جوړښت

داچې باران څه ډول جوړيږی يوه ستره پوښتنه وه چې پيړی پيړی بی ځوابه پاتې وه . کله چې دهواپيژندنې رادار جوړشو انسانان دباران دجوړيدو په پړاوونو پوه شول.
دباران جوړښت درې پړاووکې صورت نيسی : لومړی اومه ماده (اوبه) تبخيرېږی اوهواته پورته کيږی بيا وريځې جوړيږی اودريم دباران څاڅکی جوړيږی. په قرآن کې دغه موضوع په دقيقه توګه روښانه شوی:

اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَاحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُ فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كِسَفًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ

الله (ج) هغه ذات دی چې بادونه رالېږی څو چې وريځې پورته کړی اوهرډول چې وغواړی په آسمانونو کې يې منبسطوی اوټوټې يې اوبيايې سره بيلوی اوباران به ووينی چې څاڅکی څاڅکی له هغه توييږی. (الروم ۴۸).

راځی چې وګورو دغه درې پړاوونه څه ډول له پورتنی آيت سره اړيکې مومی:

لومړی پړاو: الله (ج) هغه څوک دی چې بادونه رالېږی:

ډير شمېر حبابونه دسمندرونو دمخې له څک نه جوړيږی چاودی اودهغه ذرې پورته هواته ځی . دغه ذرې چې دمالګې درلودونکی وی دباد په واسطه پورته کيږی اووريځې جوړوی ، وريځې داوبو دوړوڅاڅکواودسمندر دمخ داوبودتبخير څخه جوړيږی.

دوهم پړاو: څوچې وريځې راپورته کړی :

وريځې داوبو دبخارنه چې دمالګې دټوټو شاوخوا راغونډيږی (يو پرسلو ملی مترو قطر لری) وريځې په آسمان کې معلقې پاتې کيږی اوبيا خوريږی. اوپه دې توګه آسمان له وريځو پوښل کيږی.

دريم پړاو: اوباران وينی.

داوبو هغه ذرې چې دمالګې دوړو ټوټو په شاوخوا کې په هو اکې ځای نيسی يوبل سره يو ځای کيږی ، پنډيږی اودباران څاڅکی جوړوی . اوهغه څاڅکی چې نظر وهواته درنېږی وريځې پرېږدی اولاندې راتوېږی.
څه ډول مو چې وليدل دباران دجوړيدو هرپړاو په دې مبارک آيت کې يادشوی. په يوه بل آيت کې دباران دجوړيدو په هلکه داسې معلومات ورکړشوی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي
سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
خِلَالِهِ وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ
وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ

آیا ودی نه لیدل چي الله وريځي له هرلوری نه وشړی ځو چي يوبل سره يې وتړی ، راټولي اومتراکمي يې کړی ، هغه وخت به ووينی چي دباران څاڅکی دوريځو له مينځ نه لاندې توی شی اودآسمان له غرونو نه ږلۍ راتوی کړی ځوچي هرچاته خدای وغواړی ولږيږی اوپر هرچا يې چي وغواړی ونه لږيږی اودبريښنا روښنايی داسې ولږيږی چي سترګي يوسی (النور ۴۳).

دېوهانو څېړني دوريځو دډولونو په برخه کې حيرانوونکی پايلي درلودې ، باراني وريځي دټاکلی سيستم اوپړاوونو پربنسټ جوړيږی چي عبارت دی له :

۱.ديو بل په لور دراټوليدو پړاو: کوچنی وريځي يوځای کيږی يوه ستره وريځ جوړوی.

۲. دتوييدوپړاو: کله چي کوچنی وريځي سرپه سرشی اوسترې وريځي جوړې کړی ، دهغه تراکم په منځنی برخه کې له څلورخواووخخه ډير وی ، چي دغه سرپه سرکيدل په عمودی ډول دوريځو دکتلي دلويدو لامل ګرځی لکه (غر) . دغه عمودی لويدل دورځي له خوا دکتلي دستريدو لامل دځمکې سرې برخی ته کېږی . سره سيمه کې داوبو څاڅکی جوړيږی اوکرارکرالاندې توييږی. کله چي دغه څاڅکی دومره لوی اودرانه شول چي دوريځو کتله هغه معلقه ونه شی ساتلی دځمکې لورته دباران اوږلۍ په څير راکوزيږی.

بايد په ياد ولرو چي هواپېژندونکی په دې وروستيو کې دټکنالوژۍ لکه کمپيوټر ، الوتکي ، مصنوعی سپوږمکی اونورو له لارې ددې خبرې په پوهيدوبريالی شوی دی په داسې حال کې چي دغه موضوع څوارلس پيړۍ مخکې په قرآن کې روښانه شوې.

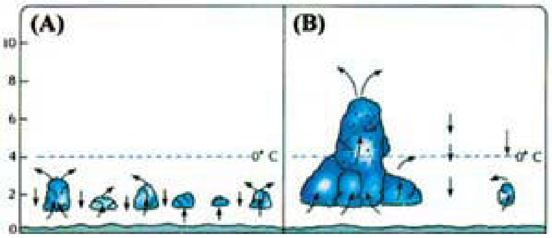

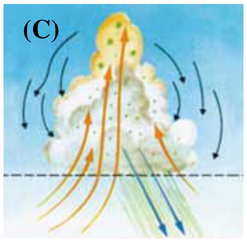

باران مړه ځمکه راژوندی کوی

وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا
لِنُحْيِيَ بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنَاسِيَّ كَثِيرًا

اوله آسمانه مو پاکي اوبه راولېږلي څو په هغه باندې مړه ځمکه راژوندی کړو اوهغه څه چي له څارويو اوانسانانو مو پيداکړی ، هغوی پرې اوبه کړو (الفرقان ۴۹-۴۸).

باران نه يواځی داچي دژوو بنسټيزه اړتيا ده دسرې په څير دشنه کيدو اوتقويه کيدو څانګړتيا هم لری. باران چي دسمندر له سطحي نه تبخيريږی اووريځو ته رسيږی داسې موادو درلودونکی دی چي ځمکه پرې ددوهم ځل لپاره ژوندی کيږی. دغه څاڅکی دداسې يوډول سرې له څانګړنې نه برخمن دی چي دسطحی راکښل کيدونکو ورڅاڅکو په نامه يادېږی . دغه څاڅکی دسمندر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیورتني سطحې څخه جوړیږي چې بیولوجیستان ورته میکروسکوپي پوړ وایي . دغه پوړ دملی متر له لسمې برخې نه هم کوچنی پریوالی لري ، دډیرو عضوي موادو چې دالجي اونورو ژوندیو میکروسکوپي موجوداتو څخه په لاس راتلای شي جوړیږي. دغه مواد سره یوځای کیږي اوفاسفورس ، مګنیزیم اوپوتاشیم چې دسمندرپه اوبو کې ډیر لږوي اودغه راز داسې فلزونه لکه مس ، جست ، کوبالت اوسرب هم ځان ته جذبوي. په دې توګه دځمکې نباتات ډیرهغه مواد چې دخپلې ودې لپاره ورته اړتیا لري دباران له ځاځکو څخه په لاس راوړي.

هغه مالګې چې دباران له ځاځکو سره راځي دسرې دجوړیدو لپاره یې یوه بیلګه ګڼلی شو چې حاصل پرې زیاتیږي. په Aerosol ایرسول کې شته درانه فلزات دنبات وده زیاتوي. لنډه داچې باران یوډول سره هم ده . یوه پیړۍ دباران په اوریدوسره یوه شاړه ځمکه کیدای شي دکښت وړوګرځي . ځنګلونه هم په همدې توګه خپل داړتیا وړتوکي له سمندرونو څخه په لاس راوړي.

په دې توګه هرکال یوسلو پنځوس میلیونه ټنه دسرې ذرې پرځمکه اوریږي. که دباران دغه ځانګړنه نه وای دځمکې پر سر دنباتاتو کچه به ډیره لږ ه وای ، اودځمکې پرسربه دژوند امکان له مینځه تللی وای. په قرآن کریم کې دباران ددغې ځانګړتیا په اړه معلوما ت ددې کتاب له بې شمېره معجزو څخه یوه معجزه ده.

د ږلۍ ، تالندې اوبرېښنا جوړیدل

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ

آیا ودې نه لیدل چې الله وریځې له هرلورې نه وشړي ځو چې یوبل سره یې وتړي ، راټولې اومتراکمې یې کړي ، هغه وخت به ووینې چې دباران ځاځکې دوریځو له مینځ نه لاندې توی شي اودآسمان له غرونو نه ږلۍ راتوی کړي ځوچې هرڅاته خدای وغواړي ولږیږي اوپر هرڅا یې چې وغواړي ونه لږیږي اودبرېښنا روښنایي داسې ولږیږي چې سترګې یووسي (ویې برېښوي) (النور ۴۳).

په دغه آیت کې ږلۍ اوبرېښنا ته اشاره شوې. او دهواپیژندنې له اړخه هم موضوع په همدې توګه روښانه شوې ده. کله چې ږلۍ دیوې ډیرې سړې اوکنګل شوی برخې نه تویږي ، وریځې بربښنایي کیږي . اوبلن ځاځکې په دغه برخه کې کنګل کیږي اوکله چې دږلۍ دانه یا کنډرکي جوړیږي ، پټه تودوخه ترې آزادیږي . دغه تودوخه دږلۍ سطح له دهغو کنګلونو نه چې دږلۍ په شاوخواکې شته توده ساتي . کله چې دږلۍ دانه دکنګلونو سره تماس مومي یوه مهمه پیښه مینځته راځي . الکترونونه دیوه ساړه شي نه دتاوده شي په لورې ځي . په دې توګه دږلې دانه منفي چارج نیسي . دغه اغېزه دسړو ځاځکو اوږلۍ ددانو له تماس څخه پیښیږي او دکنګل ټوټې چې مثبت چارج لري پرې ماتیږي. دغه مثبتې ټوټې چې سپکې دی دهوا دبهیر له لارې هوا ته پورته کیږي. اوس چې ږلۍ منفي چارج لري دوریځې لاندینی برخې ته لویږي نو له همدې امله دوریځو لاندینی برخه منفي چارج اخلي اودغه بهیر دبرېښنا دجوړید لامل ګرځي نو له دې څخه څرګندیږي چې ږلۍ دبرېښنا دجوړیدو لامل دی.

لاندینی آیت دبارانی وریځیو اوبرېښنا په مینځ کې داړیکو ،اود برېښنا دجوړیدو څرنګوالی روښانوي .

أَوْ كَصَيِّبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ

لکه دتوپان په څیر وریځې په آسمان کې چې په هغو کې تیاره اوتالنده اوبرېښنا وي. (البقره ۱۹).

بارانی وریځې دډیر حجم اووزن درلودونکې وې چې پراخوالی یې تردډوسوو شپېتو کیلومترو پورې اوجګوالی یې تر دولسو کیلومترو پورې رسیږي. له دې کبله یې لاندینی برخه تیاره وی او داوبو اوکنګل دزیاتوالی له کبله دلمر وړانګې نه شی کولای له هغو تېرې شي . نو له همدی کبله دلمر لړه انرژی ځمکې ته رسیږي.

په دغه آیت کې دتالندې اوبرېښنا دجوړیدو پړاوونه دوریځې دتیارې نه وروسته یاد شوي. په وریځو کې یو بریښنایي چارج جوړیږي ، کله چې هوا ونه شی کولای دعایق په څیر عمل وکړي ددغو چارجونو ټولیدل دیوی شارتي اولمبې لامل ګرځي چې دمثبتو اومنفي چارجونو دیوځای کیدلو له کبله مینځته راځي او دبرېښنا ولتاژ ان تر یو میلیاردو ولټو ته رسیږي . دغه لمبه یا چې موږ ورته برېښنا وایو ددوو وریځو دکتلی یاهم دوریځو دمثبتو چارجونو اودځمکې دمنفي چارجونو دټکر له امله مینځ ته راځي. (کله چې دوریځو مثبت چارجونه دځمکې له منفي چارج سره یوځای شی نو په ځمکه کې دتندر دلویدولامل همداوی) " ژباړن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددغو چارجونو نابېره زياتيدل دبرېښنا دخط په تکلورى کې تر لسوزرو سانتى کريدو پورې د تودوخې لامل ګرځى چې په پايله کې يى هوا په چټکۍ سره پړسيږى چې دتالندې دغږ لامل ګرځى.

وَيُسَبِّحُ ٱلرَّعۡدُ بِحَمۡدِهِۦ

اوتالنده دده تسبيح وايى (الرعد ١٣).

بار(حمل) ورکوونکى بادونه

دقرآن کريم په يوه آيت کې دباروركوونكو بادونو اودباران جوړيدل يادشوى :

وَأَرۡسَلۡنَا ٱلرِّيَٰحَ لَوَٰقِحَ فَأَنزَلۡنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَسۡقَيۡنَٰكُمُوهُ

موږ بار(حمل) ورکوونکى بادونه راولېږل اودهغو په اثر مو باران له آسمانه واوراوه څوچې تولوته اوبه ورکړى (الحجر ٢٢).

دغه آيت څرګندوى چې دباران دجوړيدو لومړى پړاو باد دى . له شلمې زيږديزې پيړۍ څخه مخکې داسې انګيرل کيده چې دباد يواځينې دنده دوربځو راوړل دى. په داسې حال کې چې دهوا پيژندنې موندنو دباد ونډه دبارانونو په باروركونه کې روښانه کړه.

څه ډول چې مو مخکې وويل دسمندر په سطح کې بې شمېره حبابونه جوړيږى کله چې دغه حبابونه وچوى بېشمېره دملى متر په سلمه برخه کوچنۍ ذرې هواته پورته کيږى. دغه ايرسولونه Aerosol چې له ځمکې نه پورته شويودوړو اولړو سره له باد سره يوځاى راځى اوسره ګډېږى دځمکې پورتنۍ برخې ته اوچتېږى اوخوځښت کوى ، په پاى کې دبادونو له لارې پورته اوپورته وړل کېږى څوچې دابودبخارونو سره تماس مومى . داوبو بخار ددغو ذروپه شاوخوا تراکم کوى اوداوبو څاڅکى جوړوى چې ټول يوځاى وريځې جوړوى اوپرځمکه دباران په څېر اورېږى. نو وينو چې څه ډول باد تبخير شوې اوبه دهغو ذروله لارې چې دسمندر له مخې څخه يى اخلى باروركوى اودوربځو اوباران په جوړيدو کې مرسته کوى.

دباد له لارى دباران اووريځو په جوړيدو کې دغه ارزښتنا ک ټکى سلګونه کاله مخکې کله چې دطبيعى پديدو په هکله پوهې ډير لږ پرمختګ کړى و په قرآن کې بيان شوى.

بله مهمه مسأله په دې آيت کې دګلانو په تلقيح اوباروركونه کې دباد ونډه ده.

ډير ګلان خپل ګردونه يا Pollen دباد له لارې شينډې اودخپل ډول بقا ته ادامه ورکوى. ډير نباتات له پرانستو(دخپريدووړ) تخمونو سره لکه دصبردونو ، دکجورو دونو ، هغه هګې لرونکى نباتات چې ګل کوى اودشنې ګياه په څيرنباتات ټول دباد له لارې القاح کېږى. باد د نبات له يوه بوټى نه بل همغه ډول بوټى ته ګرد لېږدوى اودالقاح عمليه ترسه کېږى.

تردې وروستيو پورى دغه حمل ورکوونکى ميکانيزم څرګند نه وو ، کله چې څرګند شوچې نباتات هم دنارينه اوښځينه جنس درلودونکى دى دباد دغه عمل هم وموندل شو . په داسې حال کې چې قرآن له مخکې دا مسأله څرګنده کړې وه.

دباد دجوړېدو پړاوونه

يَعۡقِلُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَتَصۡرِيفِ ٱلرِّيَٰحِ ءَايَٰتٞ لِّقَوۡمٖ

اوباد ته په لوری ورکولو کې دعقل دخاوندانو لپاره نښانې دی (الجاثیه ۵).

باد ددوو مرکزونو په مینځ کې دبېلابېلې تودوخې دخوځښت څخه عبارت دی. توپیر لرونکې دتودوخې درجې ، دهوا توپیر لرونکی فشارونه جوړوې اوتل له پورته نه له لوړفشار څخه ښکته ټیټ فشار خواته جاری وی. هرڅومره چې دتودوخې ددرجې توپیر اوپه پایله کې یې دفشار توپیر زیات وی څواکمن بادونه جوړوی. حیرانوونکی مسأله داده چې دځمکې ګردچاپېره دتودوخې ددرجې اوفشار دډېر توپیر سره سره لکه داستوا دکربنې تودوخه او دقطبونو سړه هوا بیا دخدای په فضل ډېر وژونکی اوورانوونکی بادونه نه جوړیږی. اوکه چېرې داستوا او قطبونو په مینځ کې بادونه کرار نه وای دځمکې پر سربېره دژوند امکان موجود نه وای. اوتل به څواکمنو بربوکېو اوتوپانونو دوام درلود.
دتصریف لغت یعنی څوواره راتاوول ، لوری ورکول ، بڼه ورکول تنظیمول او اوځېرول دی . ددغه لغت انتخاب دباد لپاره په خپله دهغه دبهیر دړول څرګندوی.اوهمدا رنګه دا رسوی چې بادونه تصادفی نه دی بلکې تل داسې دالله (ج) له خوا تنظیمیږی چې دژوند بقا په ځمکه کې تأمینېږی.

فوتو سنتیزڅه دړول سهار مهال پیلېږی

وَٱلَّيۡلِ إِذَا عَسۡعَسَ وَٱلصُّبۡحِ إِذَا تَنَفَّسَ

قسم په شپه چې تیاره کېږی اوپه سهار چې سا اخلی. (التکویر ۱۸-۱۷).

د نباتاتو فوتو ستنېز Photosynthesis هغه کاربن دای اکساید چې دانسانانو لپاره زیان لری جذبوی اوپرځای یې اکسیجن آزادوی. دیرش په سلوکې دځمکې دسر اکسیجن دوچې دنباتاتو او اویا په سلوکې دسمندرونو لاندې نباتاتو له لاری جوړیږی . فوتو سنتیز یوه مغلقه عملیه ده چې تراوسه په سمه توګه څوک پرې نه دی پوهیدلی . ځکه چې تعاملونه دمالیکولونو ، اتومونو اوالکترونونو په سطح صورت نیسی . نو دغه عملیه په سترګو نه شو لیدلای . خواغېزه او پایلې یی داکسیجن اوهغو خوراکی توکو کې چې موږ ترې ګټه اخلو وینو.
د فوتو سنتیز ګټه دهغه اکسېجن له مخې چې جوړوی یی اندازه کېږی. سهارمهال کله چې دلمر وړانګې ډېرې متراکمې وی ډېرې تولیدېږی . دلمرختو په وخت پانې په خوله کولو پیل کوی اوپه همغه اندول دفوټو ستنتېز عملیه ګړندی کېږی. ماسپښین مهال فوتو سنتېز ورو کېږی اوسااخستنه زیاتېږی ځکه تودوخه ډېرېږی اوخوله هم زیاتېږی . دشپې مهال کله چې تودوخه کمېږی نو خوله هم کمېږی اونبات ارام کوی.
د اذاتنفس کلمه په سهار کې اوږدې سا اخستلو ته اشاره ده . ځکه چې داکسیجن تولید چې دسااخستنې اساسی توکی دی پیلېږی اوډیره کچه یی په همدې وخت کې وی . کله چې الله (ج) په هغه سوګند یادوی ، دموضوع پر اهمیت ټینګار کوی. دغه مسأله چې په قرآن کې یاده شوی دشلمې پېړۍ مهمه موندنه بلل کېږی.

شپږ مالیکوله اکسیجن + شپږ مالیکوله قند → فوتو سنتیز → شپږ مالیکوله کاربن داي اکساید + شپږ مالیکوله اوبه

$$6H_2O + 6CO_2 - \text{Photosynthesis} \rightarrow C_6H_{12}O_6 + 6O_2$$

(c) ketabton.com: The Digital Library

سمندرونه یو له بله سره نه گډېږی

دسمندرونو یوه ځانګړنه چې اوس اوس خلک پرې پوه شوی دې آیت پوری تړاولری:

دوه سمندرونه یی یوبل ته نږدې اومخامخ کړی خو ددوی په مینځ کې یو حد شته چې یو پر بل تیری مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ نه کوی (الرحمن ۱۹-۲۰).

سمندرپېژندونکی په نږدې وختو کې پوه شوی چې دسمندرونو اوبه سره له دې چې یو بل ته ډېرې نږدې دی اویو له بله سره تماس لری خو سره نه مخلوطېږی . ددغو اوبو دکثافت توپیر اودسطحې راکښنې توپیر یی داسې عمل کوی چې کواکې ددوې په مینځ کې یو نری دیوال شته دی.

دبېلګې په ډول دمدیترانې سمندرګې اوداطلس سمندرکې تل جذر اومدونه پیښېږی اوځواکمنې څپې لری او اوبه یی یو په بل کې ننوځی خو هېڅکله هم دهریوه دتودوخې درجه ، کثافت او دمالګې اندازه بدلون نه مومی. ځکه چې داسې یوه مانع شته چې دوی یوله بله بېل ساتی.

اوهغه دی چې دوه سیندونه یی یوپه بل کې ننویستل یو یی خوندور اوخوږ کړ اوبل یی وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَحْجُورًا تریو اوتریخ اوددوی په مینځ کې یی داسې یوه پرده ونیوه چې یوله بله بېل واوسی(الفرقان 53).

ددغې موضوع شرح په قرآن کې خپله یوه ستره معجزه دی اوهغه وخت بیان شوې چې دفزیک علم دسطحې راکښنې په هکله په څه نه ؤ خبر.

په سمندرونه کې تیاره اوکورنۍ څپې

یا لکه د ژورسمندر تیارې چې دڅپو له لارې پوښل شوی چې برسېره یی بله څپه وی اوپرسرېې أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لُجِّيٍّ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ وریځې دی (النور 40).

په ژوروسمندرونو کې ددوسومترو په ژورتیا تیاره وی . اودزرومترو په ژورتیا کې هېڅ رڼا نشته.
نن موږ دسمندرونو دڅېړې ، په هغو کې دژوو ، دمالګې دکچې دلوړې اوژورې په هلکه یی معلومات لرو ، داوبتلونو اونورو وسیلوله لارې پوهانو زیات معلومات لاسته راوړی . په داسې حال کې چې انسان دځانګړو وسایلو نه پرته نه شی کولای تر اویا مترو ژورو اوبو کې ولامبی اوددوسوومترونه ژور ځای کې خو ژوندی نه پاتې کېدو له دې کبله دا قرآنی معجزه ده چې څوارلس سوه کاله مخکې دسمندرونو په ژورتیا کې یی تیاره بیان کړې وه چې پوهان ایله اوس پرې پوه شوی.
برسېره پرتیارې یوه بله موضوع هم په دې آیت کې یاده شوی: اوس پوهانو موندلې چې ترسطحې لاندې څپې (sub-surface waves) هم په سمندرونو کې شته چې دسمندر دژورو پوړونو اوبه چې لوړ کثافت لری په ځان کې رانغاړی. دغه څپې کټ مټ دسطحی څپو په څېر وی اوپه همغه توګه له منځه ځی . دغه کورنی څپې په هېڅ توګه نه لیدل کېږی بلکې دډېرې مطالعې اوڅېړنې نه وروسته پر هغه پوهیدلای شو چې دادقرآن عظیم الشأن بله معجزه ګڼل کیدای شی.

هغه ځای چې زموږ خوځښت کنترولوی

كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ، که هغه ونه درید ، موږ به یی دتندي له وښتو ونیسو ، یوه دروغجنه خطاکاره وچولی. (العلق ۱۵-۱۴)

د"ناصیة کاذبة خاطئة" کلمه په دې آیت کې ډیر عجیب دی . ننیوځېړنو ښوولی چې دماغ دوچولی په برخه کې دځانګړو دندو دتنظیم مسؤلیت لری . دغه دندې چې ځوارلس سوه کاله مخکې په قرآن کې ورته اشاره شوې یواځې شپېته کاله مخکې پوهان پرې پوه شوی. یو کتاب چې داناتومی اوفیزیولوژی بنسټونه نوم لری داسې لیکی:

"دیوه هوډ لپاره وړاندوینه اوهڅونه ددماغ په مخکینی برخه کې چې په انګریزی کې ورته (Prefrontal area, frontal lobe) وایی صورت نیسی اوددماغ په همدغه ځای کې دیرغل کوونکو کړونو مرکز هم قرار لری. نو همدا وچولی دی چې دښې یا بدې کړنې یا دریښتیا اودروغو ویلو دپلان جوړونې ځای دی.

په ډاډ سره ویلو شو چې پورتنی آیت ددماغ همدغې برخې ته اشاره کوی چې په دې وروستیو شپېتو کلونو کې موندل شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله (ج) په یاد سره زړونه آرام مومي

د امریکې د څېړونو په ملي مرکز کې د داوید لارسن څېړنې دملحدو اومؤمنو خلکوترمېنځ په پرتله کولوکې حیرانوونکې پایلې ترلاسه کړې: دېبلګې په توګه باایمانه اودینداره خلک شپېته په سلو کې تر بې دینه خلکو لږ دزړه په ناروغی اخته شوي وو ، دوېنې لوړفشار اودځان وژنې پېښې هم په مؤمنو کسانو کې ترملحدینو اوبې دینو خلکو ډېرې لږې وې .

دعقلي طب یوه نړیواله مجله رپوټ ورکوي چې بې عقیدې خلک زیات ناروغه کېږي اودژوند اوږدوالي یې کم دی. دمعدې اوتنفسي سیستم ناروغی شپېته په سلو کې ترپرځدای باورلرونکو خلکو نه په هغوی کې ډېره ده.

ارواپېژندونکې هم ورته پایلو ته رسېدلی ، یعنې چې عقیده دانسان اروا ځواکمنوي اوروغتیا ښه کوي. دغه توضیح به کفایت وکړي خو مسأله هغه وخت لا روښانه کېږي چې عملي تجربه سرته ورسېږي .

ایمان په الله (ج) له هرې بلې رواني انګېزې نه ځواکمن وي. دهربرت هنس دڅېړنو مرکز چې دامرېکې دهارواد پوهنتون کې دی په دې هکله په زړه پورې اوحیرانوونکی څېړنې اوپایلې لري. سره له دې چې ډاکتر هربرت خپله عقیده نه لري اویو ملحد دی ،خو دې پایلې ته رسېدلی چې دالله (ج) عبادت دانسان په روغیتا کې له هربل څه نه ډېره اغېزه لري. ده ثابته کړه چې هېڅ عقیده دومره اروایی آرامښت انسان ته نه ورپه برخه کوي لکه پر الله (ج) ایمان یې چې ورپه برخه کوي.

دانسان دجسم اوروح اوایمان په مېنځ کې داړیکوپه هکله څه دلیل موجود دې ؟ دی وایي: چې جسم اوروح داسې تنظیم شوي چې باید پرالله (ج) عقیده ولري.

أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

اودغه حقیقت چې دطب ننی پوهه پرهغه اعتراف کوي په قرآن کې یاد شوی :

پوه شی چې یواځې دالله (ج) یاد زړونو ته ډاډ وربښي(الرعد ۲۸).

ولې هغه کسان چې پرالله ایمان لري اودهغه عبادت کوي جسماً اوروحاً روغ دي. ځکه چې هغوی دخلقت دموخې مطابق عمل کوي. هغه فلسفې اوسیستمونه چې دخلقت دحقیقت خلاف وي تل درد لرونکی اوغم راوړونکی وي.

معاصر طب نوی پرمختګونه په دې هکله لري . څه ډول چې پاتریک ګلاین وایي: "په وروستیو پنځه ویشتو کلونو کې علمی څېړنې اوارواپوهنه څرګندوي چې دینی اعتقاد ددماغی روغتیا لپاره منطقی اوجوړونکې عامله اړتیا ده.

په اسلام کې بخښنه اودهغه روغتیایی ګټه

خُذِ الْعَفْوَ

په قرآن کې یادشوی یو اخلاقی صفت عفواوبخښنه ده.

عفو ونیسه(وکړه)(الاعراف ۱۹۹).

وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا ۖ فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ

اودبدی جزا دهغه په مثل بدی ده خو که چا عفو وکړه هغه اصلاح وکړه. اجریې الله(ج) ورکوي (الشوری ۴۰).

ځوک چې دغه اللهی امر ونه منی عفو به ورته ستونزمنه وي ځکه چې ډېر ژر به عصبي شي اوپه خطا به اخته شي. په داسې حال کې چې قرآن وایي: چې عفوه له انتقام یا کساد نه بهتره ده. ځکه باایمانه کسان بخښونکی اوصبرناکه وي.

وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپله غوصه کراروی اوخلک بخښی (آل عمران ۱۳۴).

په ایمان لرونکو کې دبخښنې خصلت له بې ایمانو څخه ډیر توپیر لری . ځکه که یو څوک ادعا وکړی چې یو څوک یی بخښلی خو بیاهم تریو خته پوری غصه ناک اوخپه وی اوزیار باسی چې خپل قار کښنوی. په داسې حال کې چې د باایمانه اومسلمان بخښنه مخلصانه وی ، ځکه هغوی پوهیږی چې انسانان په دې نړۍ کې تل زیار باسی اوله خپلو تېروتنو څخه زده کړه کوی ځکه هغوی بخښونکی او صبرناکه وی. اوایمان لرونکی کله چې عفو کوی نو مقابل لوری یی خطا کاروی اودی په حقه وی اوکیدای شی چې ستر زیان هم دمقابل لور له ګناه نه ورته رسیدلی وی خو دی دخدای لپاره بخښنه کوی اووایی چې هرڅه دالله له لوری وی.
دنویو څېړنو پربنسټ چې امریکاییانو تره سره کړی ، هغه کسان چې دبخښنې قدرت لری له روحی اوجسمی اړخه له روغتیا څخه برخمن وی.
داکتر فریدریک لوسکین چې خپله دوکتورایی داروپوهنې په څانګه کې داستانفورد له پوهنتون څخه ترلاسه کړې په سانفرانسیسکو کې یی په دووسوو دری پنځوسو تنو باندې څېړنه کړې. ده دغه خلک شپږومجلسونو ته چې هریو یی یونیم ساعت وخت درلود وغوښتل اوعفو اوبخښنه یی ورته توصیه کړه. دغوکسانو وروسته له بخښنې ډیر لږزیان ولید اوهم له جسمی اړخه ښه ول. دبېلګې په ډول پردوی باندې روحی فشار دملادردونه ، بې خوبی ، دسردرد ، دګېډې درد ترپخوا لږ وو.
د فریدریک لوسکن د ((ښه توب لپاره عفو)) کتاب کې بخښنه دخوښۍ اوروغتیا لپاره ډېره ښه نخسه ګڼل شوې. دی په دې کتاب کې لیکی چې عفو پر هیله ، صبر اوپرځان باورباندې ډېره مثبته اغېزه کوی ، هغه زیاتوی چې غصه پرجسم باندې ښکاره اغېزه لری ، پرله پسې غصه دوجود دتودوخې پرناظم یا Thermostat باندې ناوړه اغېزه کوی. کله چې یو څوک په لړخپګان یا غصې سره هم چې دوامداره وی عادت وکړی دنارمل اوغیرنارمل سم توپیر نه شی کولای. په دې حالت کې دادرنالین کچه تل لوړه وی اوله هغه سره دی عادت کوی . دوجود اضافه ادرنالین سوزوی اومنطقی فکر کول ستونزوسره مخ کوی ، چې داپه خپله دوضعې دخرابېدو لامل ګرځی.
برسېره پردې داکتر لوسکن وایی چې دقار اوغصې په وخت کې دځېنو انزایمونو لوړیدل دونې فشار لوړوی.
په یوه بله څېړنه کې چې په یوزرو پنځه سوو کسانو کې معلومه شوې په دینداره اوباایمانه کسانو کې رواني ستونزې اوارواییی ناروغی لږې دی. داکتر هربرت هنسن چې دغه څېړنې بې سرته رسولی وایی: عفو دفیزیولوژۍ یوه برخه ده ... که عفوه ونه کړې هغه مسأله به تا وخوری. دهاروارد په مجله کې یوه خپره شوې مقاله کې لیکل شوی چې قار اوغصه دزړه لپاره ډېره زیان رسوونکې ده . ایچر کواچي دغه موضوع علماً جوته کړې. دده څېړنو ښوولې چې دډېرعمر بدخویه اوقارجن سړی له خپلو معادل عمر لرونکو سړو څخه ډېر ژر زړیږي اودزړه په ناروغی درې برابره له هغوی څخه ډېر اخته کېږی. کواچي وایی چې دغه درې برابره دزړه دناروغۍ خطر نبغ په نبغه اړیکه لری له ډېر قار ،کسات غوښتنې ، دجګړې غوښتنې اوسزاورکولو له حس سره.
څېړونکي پردې باور دی چې دروحی فشارونو له کبله داکسیجن مصرف دزړه عضلې غتوی ، دوینې دټینګیدواوپه پای کې دزړه دحملې لامل ګرځی.
دغه راز قار اوغصه بېرحمی رامېنځته کوی اوپه وینه کې دپروتینونو دپرسوب سبب ګرځی. دغه پروتینونه دګونو دیوالونه کلکوی دزړه دناروغیو امکان ډېروی.
تولې څېړنې ښیی چې قار اوغصه دانسان روغتیا ته زیان رسوی. په داسې حال کې چې عفو اوبخښنه خوندوره اودروغتیا لپاره ګټوره ده. دعفوې اساسی موخه باید دالله (ج) رضا وی. دغه علمی حقیقت په قرآن کې له زرګونو بېلګو څخه یوه بېلګه ده چې په قران کې نغښتې حکمت راسپړی.

عبادت شفا موندنه چټکوی

الله (ج) وویل ما وغواړی څو ستاسو دعا قبوله کړم (غافر ۶۰).

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

دقرآن له نظره صلوة یعنی غږ کول ، غوښتل ښکارول اومرسته غوښتل دی. نو دعا اوعبادت عبارت دی له الله (ج) ته رجوع کول ګرځېدنه ، دعا اوله هغه نه مرسته غوښتنه ده . ناروغی یوه هغه بېلګه ده چې څوک ځان اړ وبولی اوهغه د الله (ج) لورته راکاږی. له بل لوری ناروغی د الله (ج) له لوری یوه آزمېښت دی چې انسان خپلو تېروتنوته متوجه کوی اوداچې نړۍ کې ژوند فانی ښه لری. چې دابیا داجراوثواب لپاره یوه لاره اودګناه لپاره دبخښنې یوه وسیله کیدای شی.
هغوی چې سم ایمان نه لری داسې فکر کوی چې شفا دطبیب اومعاصرې طبی ټکنالوژۍ په لاس کې ده . هغوی فکر نه کوی چې الله (ج) ددوی دجسم سیستمونه روغ پیداکړی اوهغه دی چې درمل اوطبیب یی پیداکړی دی. ډېر کسان هغه وخت الله (ج) ته راګرځی چې له طبیب اودرملو څخې ناهیلی شی. په دې وخت کې یواځې له الله نه مرسته غواړی. څه ډول چې په لاندې مبارک آیت کې بیان شوې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَإِذَا مَسَّ
الْإِنسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا
عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْعُنَا إِلَىٰ ضُرٍّ مَّسَّهُ

کله چې انسان په زيان کې شی په هرحالت کې چې وی ، ناست ، ولاړ ، يا غزېدلی موږ ته دعا کوی اوهغه وخت چې رنځ يی لرې شی داسې دغفلت په لور ځی چې ګواکې موږ يی هيڅ دخپل زيان ددفعې لپاره نه ووغوښتی. (يونس ١٢).

يعنی په هرحال کې حتی دروغتيا اود ستونزو د نه لرولو په حالت کې هم بايد انسان لمونځ وکړی اوله الله (ج) نه دهغې هوساينې لپاره چې ورکړې يی ده مننه وکړی.
ددعا اولمانځه ډير مهم اړخ عبارت له دې نه دی چې شخص بايد زيار وباسې چې دده دعا له عمله سره يوځای وی. دعا اولمونځ له عمل سره يعنی دهرخه سرته رسېدو امکان يی وی. لکه ناروغ چې دعا کوی برسېره پردې چې دعا کوی بايد طبيب ته هم ورشی اودرمل هم بايد واخلی. ځکه الله (ج) هرڅه په دنيا کې يوله بل سره تړلی اودهرڅه لپاره يی سببونه پيداکړی اوهرڅه دتاکلو اسبابو له لاری واقع کېږی. نو هرڅوک له الله نه بايد په داسې حال کې چې صبر اومتانت به لری دښوپايلو انتظاردې ولری.
ډاکتران ددعا اولمانځه په مثبتو اغېزو اوله دې لارې چټکې روغتيا موندنې ته موجه شوی دی اوهغه ټولو ته توصيه کوی.
د نيوزويک Newsweek مجلې د "الله (ج) اوروغتيا ترسرليک لاندې ، چې په کې ليکل شوی آيا دين سمه درملنه ده اوولې ساينس ايمان راوړی؟ د٢٠٠٣ کال دنومبر په لسمه ګڼه کې يو شمېر مقالې خپرې کړی.په هغو کې ويل شوی چې عقيده دناروغ مورال اوچتوی اودروغتياموندنې دګړنديتوب لامل يی ګرځی.ساينس منلې چې ايمان دچټکې اوآسانه شفا موندنې لامل کېږی.
د مچيګن پوهنتون څېړنو هم ښودلې چې روانی فشارونه اوروحی انحطاط په ايمانداره خلکو کې لږ دی . دشيکاګو پوهنتون په څېړنو کې ښوول شوی چې بې وخته مړينه په هغو خلکو کې چې لمونځ کوی ترنورو ٢٥په سلوکې لږه ده په هغو نورو اوه سوه پنځوسو تنوکې چې دزړه رګونه يی معاينه شوی وو دلمانځه اودعا اغېزه کې علماً ثابته شوې.اوڅرګنده شوه دهغو کسانو مړينه چې لمونځ يی کاوه په کال کې ديرش په سلوکې لږه وه.لمونځ نبايد يواځې ددې لپاره وی چې ناروغی اوستونزې له چا لری شی. يوباايمانه اومخلص مسلمان بايد تل لمونځ وکړی اويواځی د الله (ج)

وَإِذَا سَأَلَكَ
عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ
فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

درضا غوښتونکی دی وی.
اوکله چې بنده ګان له مانه وپوښتی ، ووايه چې زه هغوی ته نږدې يم اودهردعاکوونکی دعاقبلوم. نو بايد زما دعوت ومنی اوايمان راوړی څوچې نېکمرغی ته ورسېږی (البقره ١٨٦).

د دين دنه مراعات له کبله روانی فشار اوخپګان

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنكًا
وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا

هرڅوک چې زما له ياده غافله شی معيشت به يی تنګ شی اوهر چاته چې وغواړی لاروركی يی کړی دهغه زره تنګ اوکلکوی(طه ١٢٤).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَمَن يُرِدِ اللّهُ أَن يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلإِسْلاَمِ وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَاء كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ

اوهرڅوک که وغواړي چې لاروکړی یې کړی دهغه زړه به تنګ اوکلک وګرځوي(الانعام ۱۲۵).

هغه څوک چې په الله (ج) ایمان نه راوړی تل به داندېښنې ، ډار اوارواییی ناروغیو لپاره زمینه مساعدوی چې په پای کې جسمي ناروغی هم رامېنځته کوی اوډر زړېږی .

ایمان لرونکی خلک داچې له ارواییی پلوه ځواکمن دی نو له همدې کبله لږ په ارواییی ستونزو اخته کېږی . د الله (ج) رضا ، ایمان اودخوشبینی مثبتی اغېزی اودډې قبلول چې هرڅه پېښېږی هغه د الله (ج) له لوری دی ددوی په روحی اوجسمي روغتیا کې ځرګند وی. البته دغه یواځې دهغو کسانو په هکله صدق کوی چې له قرآنی احکامو پیروی کوی اوپه ریښتیا هم په خپل دین باندی کلک دی نه داچې یواځې دمسلمانی ادعا ولری . پرته له شک څخه ایمان لرونکی هم ناروغه کېږی اوزړېږی خو زړښت یی هېڅکله هم ددوی دارواییی ځپلتیا اومړاویتوب لامل نه ګرځی .

ارواییی ستونزی یا مړاویتوب زموږ دزمانې له ډېرو خپروشوو ناروغیو څخه ګڼل کېږی چې جسمي اوارواییی ضررونه لر ی اوجسمي ناروغی هم رامېنځته کوی . دمړاویتوب عامې ستونزی عبارت دی له عقلی ناروغی ، اعتیاد ، بې خوبی ، دپوستکی ناروغی ، دګېډې ناروغی ،دوینی لوړفشار ، حساسیت یا الرژی ،نیم سری ، دهډوکو ناروغی ، دپښتورګو ناروغی ، دزړه حملې اوتنفسی ستونزې.

داثابته شوې چې دټولو دغوناروغیو عامل روانی ستونزې دی.

روانی فشار Stress دعقل یو اضطرابی حالت دی چې احساسات لکه ډار ، ناامنی ، ګبنی ، اندېښنه اونور چې دعضویت دتوازن دګډوډېدو لامل ګرځی مېنځته راوړی. دادرنالین کچه لوړېږی ، دانرژۍ مصرف اوغبرګونونه لوړې کچې ته رسېږی ، شکر کلسترول اودوینې غوړ ډېرېږی اودوینی فشار هم اوچتېږی اونبض چټکېږی. دکورتېزول زیاتېدل دشکر ، دزړه ، لوړفشار ، سرطان ، ټپونو ، تنفسی ، اودپوستکو دناروغیو لامل ګرځی اوان چې ددماغ دحجرو دله مېنځه تلو زمینه براوبری.

ددرد اوارواییی فشار ترمېنځ یوه نېغ په نېغه اړیکه شته ، چې دغه فشار درګونو دتنګیدو او ددماغ ځېنو برخو ته دنه رسیدولامل ګرځی. دجسم یوې برخې ته دوینې نه رسیدل په هغه ځای کې ددرد لامل ګرځی ، په عین وخت کې دادرنالین کچه لوړېږی چې خپله درګونو دانقباض اودعضلو دتقلص لامل ګرځی. نو دغه درد مېنځته راځی داضطراب سبب ګرځی اودغه اضطراب درد لاپسې زیاتوی.

ځېرنو ښوولې چې مضطرب ،نارآمه ، عصبی ، بې صبره اوبې رحمه کسان زیات دزړه دحملولاندې راځی . ځکه چې سمپاتیک اعصاب تحریکېږی اوپه زیاته کچه انسولین تولیدوی چې دانسولینو زیاتېدل دزړه لپاره ډېر زیان ښونکی وی.

.

هرڅومره چې دناروغ ارواییی حالت بد وی دوینو دسروکرویاتو فعالیت لږوی. دغه راز لېندانایلر داکسفورد پوهنتون دټکنالوژۍ دلېږدولو دکمپنۍ رییس دمعافیت په سیستم باندې هم دهغه بده اغېزه ثابته کړی ده. دمړاوېتوب (افسرده ګې یادېپریشن) په وخت کې دماغ زیات کورتېزول آزادوی چې دا په خپله دوجود دمعافیت سیستم له کمزوری سره مخامخ کوی. ثابته شوې چې دډېرو ناروغیواړیکه لکه سرطان له آروایی فشارونو سره شته . لنډه داچې مړاوېتوب ، زړه تنګی اوارواییی فشارونه دعضویت نورمال توازن له مېنځه وړی روغتیا خرابوی اوبېلابېلې ستونزی مېنځته راوستلای شی.

پاک رب په یوه بل آیت کې داسې فرمایی:

حَتَّىٰٓ إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ ٱلْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنفُسُهُمْ وَظَنُّوٓا۟ أَن لَّا مَلْجَأَ مِنَ ٱللَّهِ إِلَّآ إِلَيْهِ

ترهغو چې ځمکه پرهغو تنګه شوه او ان چې له ځانه زړه تنګی شول اوپوه شول چې پرته له الله (ج) نه هېڅ پناه ځای ددوی لپاره نشته .(التوبه ۱۱۸).

دزړه تنګوالی اوداروایی فشارونو دغه حالت دبې عقیدې اوضعیف الایمانه خلکو په برخه وی . اوبله هیڅ چاره پرته له دې چې الله (ج) ته پناه یووسی نه لری . نن ډاکټران عقیده لری چې ددغو حالاتو یواځینی درملنه دزړه کرار والی اوآرام چاپېریال دی .اودغه حالت یواځې دقرآنی ارشاداتو څخه په پیروی کې لاسته راوړلای شو.

فَمَن تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

هرچا چې دهدایتونو پیروی وکړه دده لپاره ډارنشته اوخپګان به پرې رانه شی(البقره ۳۸).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د انسان پیدایښت

پرالله (ج) باندې ایمان دانسان پام په قرآن کې دخلقت بیلابېلو بېلګو ته راګرځوی لکه آسمانونه ، ژوی ، نباتات ، انسان اونور اوله انسان نه غوښتل شوی چې په دې هلکه ځیرنه وکړی.

نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ

موږتاسو پیداکړی، بیا ولی تصدیق نه کوی ؟ (الواقعه ۵۷)

دقرآن اعجاز په بېلابېلو آیتونو کې ښکاره دی ځینو آیتونو داسې شیان یاد کړی چې په اوومه میلادی پیړۍ کې ناممکن ووځو چې انسان پرهغو پوه شی. لکه :انسان له ټولې منی څخه نه بلکه له یوې برخې نه یې جوړشوی.

۱.دنرنطفه دماشوم دجنسیت ټاکونکی دی.

۲- دماشوم رشیم دیوې غواړۍ (حلزون) په څېر دمور پررحم نښلی.

۳-جنین په رحم کې دننه په درې تیاروکې وده کوی.

<u>د منی څاڅکی :</u>

منی د مور دوجود په دننه کې خوځښت لری څو تخمې ته ورسېږی. ددوسووپنځوس میلیونو سپرمونو له ډلی څخه چې په منی کې شته یواځې یوزریی دښځې تخمې ته چې دښمی مالګې په کچه وی ځان رسوی. دغه موضوع دقیامت په سورې کې یاده شوې ده.

آیا یوه نطفه له انزال شوی منی څخه نه وه (القیامه ۳۷).

په دې ځای کې وینو چې الله (ج) روښانوی چې انسان له ټولې منی څخه نه بلکې دمنی له یوې لږې برخی نه جوړشوی. اودا هغه موضوع ده چې په شلمه پیړۍ کې روښانه شوې.

أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِّن مَّنِيٍّ يُمْنَىٰ

<u>دمنی مخلوط:</u>

دمنی مایع یواځې دسپرمو درلودونکی نه وی بلکې دبېلابېلو مایعاتو یو مخلوط وی چې په خصیو اودپروستات دغدې په منوی کیسواودبولی مجرا په نورغدو کې موجود وی. چې تجزیه یی جوتوی چې هغو کې سپرم ، ویتامین سی ، کلسترول ، فلاوین ، شکر ، دلیموجوهر ، پروستاګلادین ، فاسفولیپید فاسفیت ، جست ، هیالورنیدیز اونورې اجزاوی وی. دغه مایع بیلابېلې دندې لکه سپرموته دانرژۍ جوړول ، درحم دخولې دسیمې دتیزابی چاپیریال خنثی کول ، دسپرم دحرکت لپاره دیوه ښویدونکې تکلوری جوړول اونورې لری.چې دغه موضوع په سلګونه کاله مخکې قرآن یاده کړې.

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ

موږ انسان دمختلطې نطفې له اوبو نه خلق کړ (الانسان ۲).

اوپه یوه بل آیت کې دمخلوط جوهر نه دانسان پرخلقت ټینګار کوی:

ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِن سُلَالَةٍ مِّن مَّاءٍ مَّهِينٍ

هغه وخت مو دهغه نسل د یوې بیقدرې مایع له لنډیز یا جوهر څخه جوړکړ (السجده ۸).

(c) ketabton.com: The Digital Library

دسلالې کلمه یعنې دیوه شی اساسی اومهمه برخه یعنی دهغه جوهر.

دماشوم جنسیت:

تردې نژدی وختو پورې خلکو فکر کاوه چې دماشوم جنس دښځې له لوری ټاکل کېږی (اوزموږیوشمېرخلک اوس هم په همدې باوردی) اوکله هم فکر کیده چې دواړه هم مور هم پلار دماشوم په جنسیت اغېزه لری. خو قرآن مجید روښانه کړې چې جنسیت دنارینه دمنی له څاڅکی نه نشأت کوی.

وَأَنَّهُۥ خَلَقَ ٱلزَّوۡجَيۡنِ ٱلذَّكَرَ وَٱلۡأُنثَىٰ مِن نُّطۡفَةٍ إِذَا تُمۡنَىٰ

اوهغه دنارینه اوښځینه جفتونه پیداکړل دنارینه له نطفې نه چې توېږی. (النجم ۴۶-۴۵).

أَلَمۡ يَكُ نُطۡفَةٗ مِّن مَّنِيّٖ يُمۡنَىٰ ثُمَّ كَانَ عَلَقَةٗ فَخَلَقَ فَسَوَّىٰ فَجَعَلَ مِنۡهُ ٱلزَّوۡجَيۡنِ ٱلذَّكَرَ وَٱلۡأُنثَىٰٓ

آیا په لومړی سر کې یوه نطفه دمنی له جنسه نه وه . بیا هغه نطفه ترلې وینه شوه اوپه پای کې یی جوړه اوپیداکړه اوله هغه نه یی دوه جنسه نر اوښځه مېنځته راوړل (القیامه ۳۹-۳۷).

دمالیکولیر بیولوژی اوجنتیک علم پرمختګ ددغو معلوماتو پرریښتینوالی داعتراف جوګه شوی دی . په شمله پېړۍ کې دا پوهه لاسته راغله چې دماشوم جنسیت دنر دسپرمو د حجرو له مخې ټاکل کېږی . دجنسیت دټاکلو عامل کروزمونه وی . شپږ څلوېښت کروزومونه دانسان دجوړښت ټاکونکی وی چې له هغو ډلې نه یی دوه عدده دجنسی کروزومونو په نامه یادېږی. دغه جنسی کروموزمونه په نارینه وو کې Yو X او په ښځوکې Xاو X دی (چې دشکل دورته والی په خاطر په دې حرفونو نومول شوی) د X کروموزوم ښځېنه او د Y کروموزم دنارینه ځانګړتیاوې لېږدوی. دیوه انسان یا یوه ماشوم نوی جوړیدل ددغو کروموزمونو ددوو دانو له یوځای کیدو نه چې په نارینه اوښځوکې دجوړې په توګه وجود لری صورت نیسی .دښځې جنسی حجره په دووحجرووېشل شوې چې هریوه یی یواځې ښځینه ځانګړنې لری. په داسې حال کې چې د نارینه جنسی حجره کله چې ویشل کېږی دوه ډوله بېلابېل سپرمونه جوړوی چې یو یی د X کروموزوم اوبل یی د Y کروموزم لری.کله چې دښځې هګې چې د X کروموزوم لری د X کروموزم درلودونکی سپرم سره یوځای شی ماشوم د XX کروموزومونه لری یعنې چې نجلی به وی . اوکله چې دښځې تخمه چې یواځې د X کروموزوم لری کولای شی د Y کروموزم درلودونکی سپرم سره یوځای شی چې ماشوم په دې توګه YX کروموزومونه وی یعنی هلک به وی.

نو دماشوم جنسیت دنارینه دسپرموله لارې ټاکل کېږی. په داسې حال کې چې په زیاتو ټولنو کې فکر کېده چې دجنسیت ټاکل دښځېبه له لوری وی .اوښځې دنجونو په زېږولو ملامتېدلې. څوارلس سوه کاله مخکې قرآن دغه ناوړه دود رد کړی اوداسې موضوع یی بیان کړه چې موږ یی ایله اوس په حقیقت باندې پوه شوی یو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عقله چې په رحم پورې نښلي:

که هغو موضوعاتو ته چې په قرآن کې یادشوی ښه ځیر شو ډېرو مهمو موضوګانو باندې به پوه شو. کله چې دنارینه سپرم دښځې له تخمې سره یوځای شی دیوه ماشوم دجوړیدو بنسټ ایښودل کېږی . دغه واحده حجره دزایګوټ Zygote په نامه یادېږی چې په دوام داره توګه تکثر کوی اودغوښې په یوه ټوټه چې درشیم Embryo په نامه یادېږی بدلېږی چې دغه پړاوونه دمایکروسکوپ له لارې لیدل کېږی. دغه رشیم آزاده نه پاتې کېږی بلکې ځان درحم پردیوال نښلوی اوپه هغه کې رېښې ځغلوی چې ښه کلک شی. اودهمدغو ریښولة لارې خوراکې مواد چې د ودې لپاره ډیراړین وی دمور له وینی نه اخلی.

بیا نو دا دقرآن یوه بله معجزه ده چې په رحم باندې د رشیم سریښېدوته اشاره کوی.

خَلَقَ الْإنسَانَ مِنْ عَلَقٍ.

انسان یی له علق (تړل شوې وینې)نه جوړکړ. (العلق ۲).

د"علق" کلمه کله چې یو شی په بل شی ونښلی مانا لری دغه کلمه غواګی یا حلزون چې په نورو ژوو ځان نښلوی اودهغو وینه زبېښی په مانا هم راغلې.

په ډاډمنه توګه د مور د رحم دتوضیح لپاره ددې کلمې کارونه یواځې دالله کلام کیدلای شی چې خالق دټولو کلمو دی.

پرهډوکو دعضلو پوښونه:

هغه مهم معلومات چې قرآن برابر کړی ، دمورپه رحم کې دودې پړاوونه دی.

ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا
الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ

بیا مو نطفه علقه کړه اوله علقې نه مو شلېدلې غوښه جوړه کړه اوله هغې شلېدلې غوښې مو هډوکی اوبیا مو پرهډوکو عضلې وپوښلې اوبیا مو یو بل خلقت رامېنځ ته کړ(المؤمنون ۱۴).

امبریولوژی Embryology داسې علم دی چې دمورپه رحم کې دماشوم دودې پړاوونه ترڅېړنې لاندې نیسی. تردې نږدې وختو پورې دامبریولوژی پوهانو فکر کاوه چې هډوکی اوعضلې یوځای جوړېږی ، په داسې حال کې چې میکروسکوپیکوڅېړنو وښودله چې په قرآن کې شرح شوی پړاوونه بشپړدقیق اوسم ویل شوی اووروسته له ډېرې مودې پوهه وتوانیده چې دقرآن دا ویل شوی حقیقت درک کړی.لومړی له غوښې نه چې دټولو نسجونو یو مخلوط وی یو غضروف جوړېږی چې وروسته بیا په هډوکې بدلېږی ، بیا وروسته دعضلو حجرې جوړېږی اوپه هډوکو خورېږی اوهغه پوښوی.

یوه پوهنېزه خپرونه دانسان دتکامل په نامه داسې وایی:

"درشیم عمومی اسکلیت په اوومه اونۍ کې دهډوکو په جوړښت سره څېره مومې اوبیا وروسته ډېر ژر دعضلو جوړښت پیلېږی .عضلې بیا خپل سم حالت غوره کوی . دعضلو جوړیدل په اتمه اونۍ کې واقع کېږی " . لنډه داچې دانسان د ودې پړاوونه څه ډول چې په قرآن کې روښانه شوی د ننی امبریولوژی موندنو باندی دتایید مهر ږدی.

د مورپه رحم کې پړاوونه اوتیارې:

قرآن وایی چې ماشوم ددرې ګونو تیارو په پړاوونوکې پیداکېږی.

يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِّن بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ

تاسو یی پړاوپه پړاو دمور په رحم کې پیداکړی په درې ګونو تیاروکې (الزمر 6).

درې ګونې تیارې یا(ظلمات ثلث) درشیم دودې په بهیر کې عبارت دی له : دبطن یا نس په جوف کې تیاره

1. درحم دننه تیاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

2. دماشوم دغشا په مېنځ کې تیاره

ننی بیولوژی ښکاره کړه چې درشیم اوماشوم وده څه ډول چې په مبارک آیت کې یاد ه شوې په درې پوښونو کې کېږی. برسېره پردې پوهې جوته کړې چې هریو له هغو نه له درې پوړونو پوښونو نه جوړشوی.د بطن یا نس پوښ دپوستکی ، دپوستکی لاندې اوعضلو پوښونه دی .

1. درحم پوښ دبهرنۍ برخې دعضلاتی برخې اودرحم دکورنۍ برخی چې رشیم په کې ځای په ځای کېږی جوړشوی دی. هغه پوښ چې ماشوم درحم په مېنځ کې په کې ځای په ځای شوی هم درې پوړه لری چې د Amnion ، Chorion و Decidua په نومونو سره یادېږی.

برسېره پردې پورتنی آیت کولای شی درحم په مېنځ کې دژوندانه درې پړاونوته اشاره ولری. چې دغه درې پړاوونه عبارت دی له : دوه نیمی لومړنۍ اونۍ یا درشیم دجوړیدو نه مخکینی پړاو ، تراتو اوونیوپوری درشیم پړاو اوبیا تر زېږیدنې پورې جنینی پړاو.

۱- درشیم نه مخکې پړاوPre-embryonic : چې دزایګوت په لومړی پړاو کې تقسیمېږی اودحجروپه یوه ځانګه بدلېږی چې ځان درحم دیوال باندې نښلوی چې داحجرې په تدریجی توګه درې پوړه جوړوی.

۲- رشیمی پړاو Embryonic: دغه پړاو پینځه نیمی اوونۍ وی چې انساج اودعضویت بېلابېل غړی په مېنځته راتلو پیل کوی.

۳- جنینی پړاوFoetal: وروسته له اتمې اوونۍ نه وی چې په بشپړه توګه دیوه انسان له شکل سره ورته وی په داسې حال کې چې لومړی سر کې یواځې درې سانتی متره اوږدوالی لری دغه پړاو تر درې اوونیو پوری او دولادت تروخته پورې دوام مومی.

دموړپه نس کې دماشوم دودې په اړوند معلومات یواځې دمدرنو وسایلو له لاری په څېړونو امکان وموند خو قرآن لکه نورې په سلګونه موضوع ګانې دغه معلومات ډیروړاندې روښانه کړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نطفې د صدور لومړنی موقعیت:

اوپه بل آیت کې دنطفې دجوړیدو په هلکه فرمایی:

خُلِقَ مِن مَّآءٍ دَافِقٍ يَخْرُجُ مِنۢ بَيْنِ ٱلصُّلْبِ وَٱلتَّرَآئِبِ

له خوځېدونکواوبو څخه خلق شوی چې دملاتیراوپوښتیو له مېنځ نه راوځی(الطارق ۷-۶).

څوارلس پیړۍ مخکې دامبریولوژی علم نه وو اوددغو آیتونو په هدف سم څوک نه پوهېدل . کله چې ماشوم دمورپه رحم کې وی خصیې دهلک په جنین کې اوتخمدان دنجلۍ په جنین کې هلته چې پښتورګې موقعیت لری ځای پرځای وی یعنې د ملا د تیر اود پوښتیو په تقاطع کې چې وروسته بیا خپل اصلی موقعیت ته یعنې لږڅه لاندې راځی .

خصیې د ملا د تیر اوپوښتیو له مېنځ نه درحم په مینځ کې په دریمه میاشت لاندې خواته خوځښت کوی اوپه حوصله کې ځای نیسی. بیا له اوومې میاشتې وروسته لاندې راځی اودنس لاندینی جدار ته رسېږی اوپه نهمه میاشت دزېږېدنې وخت ته نږدې له نس نه دباندې په خپل اصلی ځای کې ځای نیسی. دقرآن دغه حکمت بله یوه معجزه ده.

له اوبونه د انسان پیدایښت

وَٱللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَآبَّةٍ مِّن مَّآءٍ

وَهُوَ ٱلَّذِى خَلَقَ مِنَ ٱلْمَآءِ بَشَرًا

الله (ج) ټول ژوی له اوبو نه خلق کړی (النور ۴۵).

هغه داسې ذات دی چې بشر یې له اوبو پیداکړ (الفرقان ۵۴).

کله چې په دې آیت کې دانسان اونورژوو د پیدایښت ډول کورو د قرآن په اعجاز به اعتراف وکړو. انسانان سلګونه کاله وروسته دمیکروسکوپ دجوړیدوله لارې پر دې پوه شول چې هرژوندی موجود له اوبو نه پیداشوی.

دژوندیو موجوداتو له پنځوسو نه تر نوی په سلوکې جوړښت له ابوشوی دی. بیولوژی روښانوی چې اتیا په سلو کې سایتوپلازم چې د هرحیوان دحجرې اساسی جز دی له اوبو جوړشوی اوسایتوپلازم په سلګونه کاله وروسته د قرآن له نزول څخه پېژندل شوی دی.

له خټې نه جوړښت

الله (ج) په قرآن کې فرمایی چې انسان یې له خټې جوړکړی اوروح یې په هغه کې پو کړی دی.

مونږ داله سریښناکې خټې څخه پیداکړل(الصافات ۱۱).

إِنَّا خَلَقْنَٰهُم مِّن طِينٍ لَّازِبٍۭ

کله چې دانسان جسم ترمطالعې لاندې ونیول شی دا روښانېږی چې ټول عنصرونه چې په خاوره کې شته دانسان په بدن کې هم شته.ژوندی انساج پنځه نوی په سلوکې له کاربن ، هایدروجن ، اکسیجن ، نایتروجن ، فاسفورس اوشپږویشت نوروعنصرونو نه جوړشوی.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ مِن سُلَٰلَةٍ مِّن طِينٍ

انسان مو دخټې له جوهر یا خلاصی څخه پیداکړ (المومنون ۱۲).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د"سلالة" کلمه یعنې دیوشی بنستېزه یا خلاصه برخه یعنی دهغه جوهر.دغه معلومات څوارلس پېړۍ مخکی قرآن کې ویل شوی چی اوسنۍ پوهه ایله اوس پرې پوه شوی ده.

د جنینو تنظیم Gene

مِن نُّطْفَةٍ خَلَقَهُۥ فَقَدَّرَهُۥ ثُمَّ ٱلسَّبِيلَ يَسَّرَهُۥ

له نطفې نه مو پیداکړ اواندول مو ورته سم کړ. بیامو تګلوری ورته آسان کړ (عبس ۲۰-۱۹).

د "قدره" کلمه چې متناسب ژباړل شوی دی د قدر له فعل څخه اخستل شوی . دغه کلمه دتنظیمولو ، پلانولو ، طرحې اچولو ، وړاندوینې اوپه پای کې دهرڅه لیکل په تقدیر کې دی.
کله چې سپرم دتخمې پلار مور القاح کړه دواړه جینونه یوځای کېږی اود ماشوم د جسم ټولې ځانګړنې جوتېږی . هریو د دې زرګونو جینو څخه ځانته ځانګړې دنده لری . دسترګو درنګ ، دویښتو ، ونې ، څېرې اونورو جین ټاکل کېږی. برسېره پردې دعضویت په دننه کې د زرګونو بېلابېلو فعالیتونو فزیکی ځانګړنې مشخصېږی چې کنټرول یی په جینو کې لیکل شوی دی. لکه دوینی دفشار لوړیدل چې به جینو کې حک کېږی .
هغه لومړنی جین چې دسپرم اوورم له یوځای کیدو څخه مېنځته راځی د ډی .ان.ای DNA مالیکول جوړوی چې دیوه چا ټولې نښې له لومړی سرنه ترمړینې پورې دکودنو په توګه کې ځایول کېږی.
دغه مالیکول د داسې جینونو درلودونکی وی چې دحجرو په هسته کې ځای لری. لومړنۍ حجره دیادوشویو معلوماتو له مخې د DNA په ویشل کیدو پیل کوی. په دې توګه یو انسان جوړېږی.
دیوه انسان د جوړښت تنظیم دیوه مالیکول یا DNA له لارې صورت نیسی. دغه مالیکول له کاربن ، هایدروجن ، نایتروجن او فاسفورس نه جوړشوی دی.
دمعلوماتو هغه ظرفیت چې په DNA کې ثبت وی ، پوهان یی حیران کړی . په یوه مالیکول کې شته معلومات دومره پراخ دی چې کولای شی یو میلیون دایرة المعارفونه چې هریو یی په زرګونه مخه ولری ډک کړی.
دېرتلې لپاره کولای شو ووایو چې دنړۍ ستر اوډیر معلومات لرونکی دایرة المعارف بریتانیکیا Britannica دی چې درویشت ټوکه اوپنځه ویشت زره مخه دی .په داسې حال کې چې یو مالیکول چې دحجرې په هسته کې له خپله حجرې نه هم کوچنۍ وی دنړۍ له ستر دایرة المعارف Encyclopedia نه څلویښت برابره ډیر معلومات په کې ځای شوی. یعنې چې دغه دایرة المعارف به زر ټوکه ولری چې تراوسه ددنیا په هېڅ ځای کې نشته دا دانسانی بدن یوه بله معجزه ده چې ماتریالیستان اوهغه کسان چې دکایناتو خالق نه منی دروغجن غلط اوډېرنادانه ثابتوی.
دDNA جوړښت په کال ۱۹۵۳ میلادی کې د فرانسیس کریک له خواکشف شوی په داسې حال کې چې په سلوګونه کاله مخکې قرآن هغه ته اشاره کړې وه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

حیض Menstruation

دحیض دوران هغه وخت وی چې دیوې ښځې له عضویت نه القاح شوې تخمه او له مېنځه تللی نسج درحم له مېنځه دباندې وشړل شی. دغه پېښه دوینې درګونو له څېریدو سره ملګری وی چې له پای ته رسیدو وروسته یی د تخمې د پخیدو لپاره یوه بله دوره پیلېږی. دهرې ښځې لپاره ځانګړی وخت یوه میاشت ټاکل کېږی . هره میاشت ټاکل شوی هورمونونه آزادېږی اویوه پخه شوی تخمه آزادېږی . نو دښځې وجود په هره میاشت کې یوځل دالقاح لپاره چمتوکېږی. خو دسپرم مداخله یا عدم مداخله وروستی بدلونونه ټاکی. په دې پړاوکې درحم په جوف کې بدلونونه یواځې کیدلای شی چې داناتومی اونسایی کتنو له لاری ښکاره شی.په داسې حال کې مخکې له دې چې پوهان په دې بهیر پوه شی قرآن یادکړی:

اَللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنثَىٰ وَمَا تَغِيضُ ٱلْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَىْءٍ عِندَهُۥ بِمِقْدَارٍ

الله (ج) پوهېږی چې دهرې ښځې دحمل بار څه دی اوهرکمی اوزیاتی په رحم کې . اوهرڅه په مناسبه کچه ټاکل شوی دی. (الرعد ۸).

دحیض دبهیر په پیل کې درحم دکورنۍ غشأ پنډوالی نږدې نیم ملی متره وی . دتخمدان له لارې دآزادو شوو هورمونونو تراغېزې لاندې دغه غشأ نوره هم پنډېږی تر پنځو اوشپږو ملی مترو پورې رسېږی اودزایګوت دښنیدولپاره چمتوکېږی. دعدم القأ په صورت کې دغه پوړدباندې توېږی . بیانو په هره میاشت کې په رحم کې زیاتوالی اوکموالی راځی.

وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَٱعْتَزِلُوا۟ ٱلنِّسَآءَ فِى ٱلْمَحِيضِ
وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ

اوپوښتنه کوې له تانه دحیض له دورې نه ،ووایه په هغه کې دښځو لپاره درد شته نو په دې حال کې له هغوی سره مه یوځای کېږی اوترې لرې والی وکړی ترهغو چې له حیضه پاکې نه شی له هغو سره مقاربت مه کوی (البقره ۲۲۲).

دطب ننۍ پوهې ثابته کړې چې دحیض په دوره کې جنسی مقاربت دمیکروبی ناروغیو اودرحم دسرطان لامل ګرځی.

د ماشوم د غړو د ودې ترتیب

انسان مو له مختلطې نطفې څخه پیداکړ اوترآزموینې لاندې مو راووست اوبیامو هغه اوریدونکی اولیدونکی وګرځاوه (الانسان ۲).

إِنَّا خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَٰهُ سَمِيعًۢا بَصِيرًا

د قرآن په ټولو آیتونو کې د انسان دحواسو د یادښت یو ترتیب شته تل لومړی اورېدل ، بیا لیدل اوبیا حس کول یاد شوی دی .

ډاکتر کیت مور وایی: په دوه ویشتمه ورځ د رحم په دننه کې لومړی د غوږنو جوړښت پیلېږی بیا سترګې جوړېږی اوبیا دفاعی مرکزونه چې د درک اوحس کولو توان لری جوړېږی . ماشوم په څلورمه میاشت کولای شی ټول غړونه واوری. چې د داډول وضاحت ذکر په قرآن کې خپله یوه معجزه ده.

د شېدو جوړښت

وَإِنَّ لَكُمْ فِى ٱلْأَنْعَٰمِ لَعِبْرَةً ۖ نُّسْقِيكُم مِّمَّا فِى بُطُونِهِۦ مِنۢ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَّبَنًا خَالِصًا سَآئِغًا لِّلشَّٰرِبِينَ

ستاسو لپاره په څارویوکې هم یوعبرت دی چې تاسوته ددوی دنس نه له هضم شویوخوړونه اوله وینو نه پاکې شېدې درکووچې دټولو ښښونکو لپاره خوندورې وی (النحل ۶۶).

لومړنی غذایی مواد دپړاوونو له وهلو اوکیماوی تعاملاتونه وروسته دهضم په جهاز کې بدلون مومی اودوینو بهیر ته ننوځی ، بیا دوینې دبهیر له لارې بیلابېلو نسجونو اوغړوته رسېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نوروامساجوغوندې د شېدوغدې هم لومړنی خوراکی توکی د وینو له دوران څخه لاسته راوړی. جوړې شوې شیدې د شیدود غدوله لارې افرازېږی چې ډیر لوړخوراکی ارزښت لری. ځکه چې د ټولو خوراکی توکو له خلاصې نه چې هضم شوی وی اود وینو د بهیر له لارې لېږدول کېږی لاسته راځی. نوشېدې له وینو اونیم هضم شویو موادوچې دواړه دخوړو ورته دی جوړېږی.
هغه ډول چې وینو ددغې موضوح بیان هغه وخت چې د تی لرونکوژوو د اناتومی اوفېزیولوژی په هکله پوره معلومات لانه وویوه فوق العاده امر دی.

د مورشېدې یوه معجزه زېږونکی مخلوط

وَوَصَّيْنَا الْإِنسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ

اوانسان ته مو وصیت وکړ په نیکۍ دخپلو والدینو په حق کې په تېره بیا مور چې د حمل باریې پورته کړی اوله دوو کلو وروسته یې ماشوم له شیدو بېل کړ(القمان 14).

د مور شېدې د ماشوم لپاره نه بدلېدونکی غذا وی چې د ماشوم د ودې لامل کرځی اوهم ماشوم د ناروغیونه ژغوری . د مورپه شېدوکې غذایی اندول په بشپړه توګه د ماشوم د اړتیا مطابق وی . د مورشېدې دکافی غذایی موادودرلودونکی وی چې د عصبی سیستم د ودې لپاره کافی وی. مصنوعی خوراکونه د شېدې خوړونکو ماشومانو لپاره هیڅ وخت هم د مور د شېدو ځای نه شی نیولی.
د مور د شېدو دګټو لست د انسانی پوهې په پراختیا او زیاتیدو سره لاهم اوږدېږی. څېړنو ښودلې هغه ماشومان چې د مور د شېدو له لاری تغذیه کېږی د انتاناتو اوهضمی اوتنفسی مکروبی ناروغیو په وړاندې مقاومت لری. ځکه هغه انتی بادی چې د مور په شېدو کې شته ماشوم د میکروبونو په وړاندې ساتی. د مورشېدې دګټورو مکروبونو دتکثر لپاره ښه زمینه مساعدوی ، چې دا په خپله د ناروغیو د باکتریا ، ویروسونو اوپارازیتونو په وړاندې مجادله کوی.
د مور شېدی په آسانۍ سره هضمېږی اوځکه چې د شېدې خوړنکې ماشوم مصرف لږ وی نو په دغو شېدو کې دقوی غذایی موادو دشته والی له کبله دغه مواد دماشوم ودې ته ډیر ګټور وی .
د هغو میندو شېدې چې له مودې مخکې یې ماشوم دنیا ته راوړای وی یعنی مخکې له نهو میاشتو نو د دغو مېندو شېدې د غوړو ، پروتینو ، سودیم کلورایدو اواوسپنې درلودونکی وی . څوچې دهغه ماشوم اړتیا پوره کړی چې له مودې مخکې زېږېدلی وی. کله چې دغه ماشومان د مور په شېدو لوی شی نو د ښې پوهې درلودونکی به وی.
د مور د شېدو بله ځانګړنه د اومیګا ۳ ماده وی. دغه شېدې دغه راز د دماغ اوسترګود پراختیا لپاره ښه ماده وی. Omega-3 اومیګا ۳ دشېدې خوړونکې ماشوم دژوند په لومړیو پړاوونو کې ځانګړې اهمیت لری څو چې دماغ اوعصبی رشتې په نورماله توګه وده وکړی . پوهانو د مور شېدې د اومیګا ۳ د ډېرې ښې سرچېنې په توګه پیژندلی.
دبریستول پوهنتون څېړنو ثابته کړه چې دمور شېدې د وینی په فشار باندې اوږد مهالې اغېزې لری . هغه ماشومان چې د مور له شېدو څخه یی ګټه اخستې وی د زړه په ناروغۍ لږ اخته کېږی ځکه چې د هغو نامشبوع شحمی تېزابو موجودیت دمور په شېدو کې د رګونو جدار پوست ساتی. دغه راز هغه ماشومان چې د مورشېدې خوری په لږه کچه سودیم اخلی اولږ پندېږی چې دا دوینې دفشار په لږیدوکې ډیر اهمیت لری.
داکتر لیزا مارتین اوهمکاران یی د امریکا د سینسناتی روغتون کې زیات پروتینی هورمونونه د ادیپونکتین Adiponectin په نامه په شېدو کې وموندل. چې دا هورمونونه دزړه له حملو نه مخنیوی کوی . ددغو هورمونونو لږوالی په پېړوکسانو کې لیدل شوی چې دزړه په ناروغیو اخته شوی . نوځکه څرګنده شوی چې ماشومانو کې دلږپنډوالی عامل همدغه هورمونونه دی .
دغه راز یو بل هورمون دلپتین په نامه کشف شوی چې دشحمو په میتابولیسم کې بنسټیز رول لری. لپتین ددماغ دخبرداری لپاره غبرګون ښیی کله چې دشحمو کچه ډېره شی. دغه هورمون دمور دشېدو له لارې ماشوم ته لېږدول کېږی اوهغه له بې ګټې پنډوالی ، د دیابت له ناروغی اود زړه درګونو له ناروغی څخه ساتی.
.

د تل تازه خوړو په هکله حقیقتونه:

یوشمېر نورې ګټې هم د مور په شېدو کې شته . ماشوم دخپلې ودې په بېلابېلوپړاوونو کې بېلابېلو موادو ته اړتیا لری ، اود مورشېدې تل د دغو اړتیاوو پربنسټ خپل مواد بدلوی. د مور شېدی تل د خوړلو لپاره چمتووی اود تودوخې مناسبه درجه لری. په دغو شیدو کې شته غوړ اوشکر د دماغ دپراخیتا لپاره ښه زمینه برابروی اوکلسیم یی دماشوم دودې لپاره بنسټیز رول لری.
سره له دې چې دشېدو په نامه یادېږی خو ددغو بې ساری خوړو په جوړښت کې تر ډېره بریده اوبه ونډه لری ، اودغه ټکی ډیر مهم دی ځکه چې شېدې خوړونکی هم له شېدو پرته اوبو ته اړتیا لری. هغه روغتیاساتنه چې دمور په شېدو کې شته په اوبو اونورو خوړوکې نه شی مراعاتیدلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مور شېدې او ذکاوت:

څېړنو ښوولې چې د ذکاوت پراختیا په هغو ماشومانو کې چې دمور له شېدونه ګټه اخلی له نوروماشومانو نه ډیره وی . جیمز اندرسن دکنتوکی له پوهنتون څخه دا تجربه وکړه چې دمور دشېدو خوړونکو د ذکاوت ضریب IQ دهغو ماشومانو څخه چې پوډری شېدې خوری ۵ نمرې زیات دی .تجربې ښوولې چه دغه اغېزې په هغو ماشومانو کې شته چې لږترلږه شپږ میاشتې یی دمور شېدې رودلې وی. اوهغو کسانو چې له اتو اونیو لږ دمور شېدې رودلې دهغوی په ذکاوت کې کوم ځانګړی بدلون نه لیدل کېږی.

آیا د مور شېدې له سرطان سره مقابله کولای شی ؟

د هغو څېړنو په پایله کې چې ترسره شوی دا ثابته شوې چې د مور شېدې ماشوم له سرطان څخه ژغوری. پروفیسر لوند کاترینا سونبورګ دسویدن له پوهنتون نه دمور په شېدوکې یوه معجزه لرونکې اغېزه وموندە . دمور په شېدو کې یو پروتین شته چې سرطانی حجرې وژنی ، په داسې حال کې چې نارملو حجروته کوم ضرر نه رسوی . ددې پروتین داغېزې په میکانیزم تراوسه څوک نه دی پوه شوی.
پوهانود نوې زېږېدلی ماشوم کولمې چې دمور شودې یی رودلې ترمطالعې لاندې ونیولې . په دې پوه شول چې دمورشېدې دپنوموکوک میکروب چې په ماشوم کې دسږنې دناروغی لامل ګرځې له منځه وړی . برسېره پردې هغه ماشومان چې دمور له شېدو نه ګټه اخلی ډېر لږ داوږېدوپه ستونزو اوسږنې په انتاناتو اخته کېږی. دمورشېدی ماشوم دسرطان په وړاندې حمایه کوی اوپوهان دی ته هم متوجه شول هغه ماشومان چې له پوډری شېدونه ګټه پورته کوی نهه ځلې ډېر له نورونه دسرطان په ناروغی اخته کېږی. دمور په شېدو کې پروتین په دقیقه توګه سرطانی حجره مومی اوهغه له منځه وړی. دغه پروتین د Alphalactalbumin یا Alpha- Lac په نامه یادېږی. الفالک دداسې پروتینو له لارې تولیدېږی چی په شیدو کې د قند لکتوز په جوړیدوکې مرسته کوی.

دا د الله (ج) یوه لورېنه ده :

دمورد شېدو دګټو یوه بل اړخ دادی چې ماشوم باید له هغه نه دوه کاله ګټه واخلی . دغه معلومات چې په دا وروستیو وختو کې پوهان پرې پوه شوی څوارلس پېړۍ مخکې قرآن تبلیغ کړی.

وَٱلْوَٰلِدَٰتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَٰدَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَن يُتِمَّ ٱلرَّضَاعَةَ

مېندې باید ماشومانوته پوره دوه کاله شېدې ورکړی که غواړی چې د شېدې ورکولو وخت بشپړکړی(البقره ۲۳۳).

مورکله هم دشېدوجوړولو لپاره هوډ نه کوی اونه هم په شېدو کې دموجودومغذی موادو دجوړیدو لپاره هوډ کولای شی چې ماشوم ته دېراړین دی.. الله (ج) دهرچا په اړتیا پوهېږی اوله خپل رحمت نه یی برخمن کوی اود مورشېدې هم دماشوم داړتیا مطابق په مور کې پیداکوی.

دګوتې د نښې له مخې پېژندنه

په قرآن کې راغلی چې الله (ج) انسانان له مړینې وروسته بیا ژوندی کوی اوتینکار شوی چې ګوتې به یی بیا تنظیم کړی.

بَلَىٰ قَـٰدِرِينَ عَلَىٰٓ أَن نُّسَوِّىَ بَنَانَهُۥ

هوکې موږ کولای شو چې دګوتو سرونه په منظم ډول جوړکړو (القیامه ۴).

دګوتو پرسرونو دغه تینکارډېر مهم دی ځکه چې دهرشخص دګوتی دسر نښې اوتفصیلات ځانګړی وی . ان دوه ګونی چې DNA یی یوله بل سره مشابه وی خو دګوتې نښې یی یوله بله سره توپیر لری.
دګوتې نښه چې مخکې له زېږېدلو بشپړېږی اوپه ټول ژوند کې له بدلون پرته پاتې کېږی له همدې کبله دکسانو دهویت پېژندنې مهم مدرک ګڼل کېږی. اوپه هغه کې هېڅ ډول تېروتنه نه کېږی.
دګوتې دنښې اهمیت دنولسمې پېړی په پای کې وموندل شو په داسې حال کې چې قرآن ډېر مخکې زموږ پام هغه ته راګرځولی ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حَتَّىٰٓ إِذَا مَا جَآءُوهَا شَهِدَ عَلَيۡهِمۡ سَمۡعُهُمۡ وَأَبۡصَٰرُهُمۡ وَجُلُودُهُم بِمَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ

کله چې داسې وخت راشي چې غوړونه ، سترګې اوپوستکی یی پرهغه څه چې کړی یی دی شهادت ورکړی(فصلت ۲۰).

د انګبینو موچۍ

وَأَوۡحَىٰ رَبُّكَ إِلَى ٱلنَّحۡلِ
أَنِ ٱتَّخِذِي مِنَ ٱلۡجِبَالِ بُيُوتٗا وَمِنَ ٱلشَّجَرِ وَمِمَّا يَعۡرِشُونَ ثُمَّ كُلِي
مِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٰتِ فَٱسۡلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلٗاۚ يَخۡرُجُ مِنۢ بُطُونِهَا
شَرَابٞ مُّخۡتَلِفٌ أَلۡوَٰنُهُۥ فِيهِ شِفَآءٞ لِّلنَّاسِۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗ لِّقَوۡمٖ
يَتَفَكَّرُونَ

اوستا رب دشاتو ښځینه موچۍ ته وحی وکړه چې په لوړو غرونوونو کې کورونه جوړکړی له ټولو میوونه وخوری اوداللّه (ج) پرلار روان شی . دهغوی له مېنځه به دځښولو دبېلابېلو رنګو درلودونکی توکی راووځی چې په هغو کې به د انسانانو لپاره شفأ وی اوپه هغو کې د هغو لپاره هم نښې شته چې فکرکوی. (النحل ۶۹-۶۸).

دشاتو دموچیو په ټولنه کې دهریوه دنده ځانګړې ده . نارینه موچۍ دملکې دالقاح پرته بل کارنه کوی . اوښځینه موچۍ ټول کارونه لکه دکوراود انګبینو دکندوجوړول پاکونه ، دخوړو دتوکو راټولول ،دانګبینو جوړول اونورې چارې په غاړه لری . دغه موچۍ سره له دې چې ښځې دی خو زېږول نه کوی یعنې دتخمې دېخېدو ضرفیت نه لری اویواځې یوه یی داتوان لری چې هغه ملکه ده.

د "نحل" کلمه یا دشاتو موچۍ په دې آیت کې ورته دښځینه موچۍ خطاب شوی ځکه د"ان تخذي" فعل مؤنثې صیغې لپاره کارول شوی بیا نو قرآن داروښانه کوی چې دشاتو جوړونکې ښځینه موچۍ دی.

ددغې موضوع وضاحت په داسې حال کې چې دپوهې کچه ډېره ټیټه په خپله دقرآن یوه معجزه ده.

د انګبینو معجزه

بیاهم پورته یادوشویو آیتونو ته پام اړوو (شات دانسانانو لپاره شفأ ده) په ننۍ ساینس کې دانګبینو دخواصو مطالعې یوه نوې علمی شعبه پرانستی ده.

دشاتو یو شمېرځانګړنې یاددو:

داچې کاربوهایدرونه یا په شاتو کې موجود قند سره له دې چې دتېزابو ډېره کچه لری په آسانی سره ګلوکوز ته اوړیدلای شی ، خو په ډیرو حساسو معدو کې هم په آسانۍ سره هضمېدلای شی .

شات دپښتورګو او کولمو دندې ښې کولای شی.

کله چې شات له شېدو اواوبو سره وخوړل شی د دوو دقیقو په ترڅ کې یعنی په ډېرې چټکۍ سره دوینې بهیر ته ننوځی. دشاتو قند ددماغ دندې ښې کوی ، اوشات دګلوکوز اوقندونو ښه طبیعی فرکتوزشمېرل کېږی. نوې څېړنې جوتوی چې دغه ماده دستریا دله مېنځه وړلو اودسپورتی ځواکمنۍ لپاره ښه مخلوط دی.

شات دوینې دجوړیدولپاره ښه غذایی مواد برابروی ، برسېره پردې دوینې په تصفیه کې هم مرسته کوی . اودوینې پردوران یی مثبتې اغېزې جوتې شوی . درګونو دکلکوالی مخنیوی کوی. شات دمکروبونو دوژلو ځانګړتیا لری اودلیل یی هم دادی چې شات ډېر قند لری اودغه قند دهغو اوبو دله مېنځه تلو لامل دی چې دمکروبونو وده مساعدوی ، دشاتو تیزابیت اودنایتروجنو نه درلودل چې دمکروبونو دتکثر لپاره مهم عنصر دی دهغو بله ځانګړنه ده . په شاتو کې دهایدروجن پراکساید شتون هم دمکروبونو له تکثر نه مخنیوی کوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

.

انتی اوکسیدانت Antioxidan مواد دروغ ژوندانه لپاره ډیر اړین دی . هغه زیان لرونکی مواد چې دحجرو په میتابولیزم که شته له مېنځه وړی . انتی اکسیدانتونه دخوسا خوړو له تخریبی اغېزی نه مخنیوی کوی اوله مزمنوناروغیونه هم مخنیوی کوی .

شات د بی او سی له ویټامینونو برسېره مګنیزیم , کلسیم , سوډیم , کلورین , سلفر , اوسپنه , فاسفورس, آیودین او جست هم په ډیره کچه لری.

په شاتو کې د ټپونو شفا بخښونکې اغېزې:

کله چې په ټپونو باندې شات کېښودل شی ، د هوا لمبدبل ځان ته راکاړی دجوړیدو بهیر چټکوی ، ځکه چې شات دپوستکی دمخ دحجروتکثر تحریکوی چې دټپ دپوښ لامل ګرځی اوان چې په سترو ټپونو کې هم ګټور ثابت شوی .

- شات دانساجو بیا وده چې دروغتیا لپاره اړینه ده خوځوی
- شات د التهاب ضد ځانګرتیا لری یعنی چې د ټپ دشاوخوا پړسوب کموی ، د وینی بهیر یی سموی او رغونه چټکوی.
- شات دټپ په ځای کې پرانساجو نه نښلی ، له همدې کبله دپانسمان دبدلېدوپه وخت کې ناروغ درد نه احساسوی اونوی انساج جوړېږی اوبیا نه تخریبېږی.
- شات دټپ له منتن یا میکروبی کیدونه نه مخنیوی کوی . اوټپ په ریم کی له شته مکروبونو نه ژر پاکوی . ان پر هغو مکروبونو چې دانتی بیوتیک په وړاندې یی مقاومت موندلی وی هم اغېزه کوی.
- داکتر پیتر مولن دنیوزیلاند دپوهنتون دبیوشیمی پوهاند وایی: تجربو ښودلې چې شات دسپینوزرو دمرکباتو نه چې دسوزیدو په درملنه کې ګټور وی هم اغیزمن وی .

نووینو چې شات داسې ګټورې ځانګړنې لری چې له شک پرته ویلای شو ډېرې عجیبې دی اوداالله دصنعت داعجاز یوه بېلګه ده.

کجوره(خرما) اوګټې یې

دقران آیتونو کجوره دجنت له ښونونه یوه ډالۍ ګڼلې. کله چې دغه میوه مطالعه شوه په هغه کې ډیرې مهمې ځانګړنې وموندل شوی اوهره ورځ یی نوې ځانګړنې موندل کېږی. له کجورو نه هم دخوړو اوهم ددرملو په ځای ګټه اخستل کېږی.

(مریمه) دماشوم راوړلو د درد له زوره دکجورې دونې لاندې ولاړه وه اوویی ویل کشکې مخکې له دې نه مړه شوې وای اوپوره هېره شوې وای . دهغې دپښو لاندې غږ وشو چې مه غمجنه کېږه چې الله ستا له پښو لاندې داوبو یوه چینه روانه کړې. اود ونې ښاخ دځان لورته وخنډه چې تاته تازه کجورې راتوې شی. (مریم 23 — 25).

په دې توګه الله مریمې ته توصیه وکړه څوچې کجورې وخوری ، ننی پوهې داثابته کړې چې کجوره د امیندوارو میندو لپاره ښه خواړه دی دغه راز دمېندو لپاره وروسته له ماشوم راوړلو هم ښه

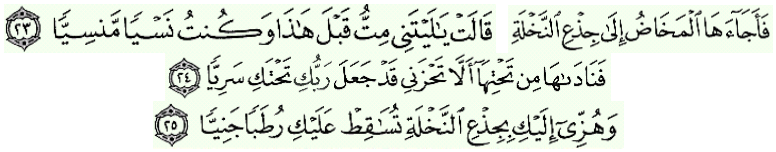
فَأَجَآءَهَا ٱلْمَخَاضُ إِلَىٰ جِذْعِ ٱلنَّخْلَةِ قَالَتْ يَٰلَيْتَنِى مِتُّ قَبْلَ هَٰذَا وَكُنتُ نَسْيًا مَّنسِيًّا ﴿٢٣﴾
فَنَادَىٰهَا مِن تَحْتِهَآ أَلَّا تَحْزَنِى قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ﴿٢٤﴾
وَهُزِّىٓ إِلَيْكِ بِجِذْعِ ٱلنَّخْلَةِ تُسَٰقِطْ عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّا ﴿٢٥﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

خواړه ګنل کېږی . مریمې ته دا هدایت وشو څوچې ماشوم راوړنه ورته آسانه شی. کجوره دشکر ډیره کچه لری (له شپېتو تر پنځه شپېتو په سلوکې) د امېندوار ښځو لپاره ددې خوړوتوصیه ددوی به وجود کې دډېری انرژی دجوړیدو اودمور دښېدو دهورمونونو دتحریک لپاره شوې.

کجورې دهغو مېندولپاره چې دناروغې اووینې بهیدو له کبله کمزورې شوی وی ډیره انرژی جوړوی.

په کجوره کې دډېرو ډولونو بنسټیز دخوړو توکی شته ، پوهان په دې باوردی چې یو انسان کولای شی یواځې داوبو اوکجورو په خوړلو سره کلونه ژوند وکړی. داوسنۍ دخوړو یو پوه وایی چې دروځې دیوې کجورې خوړل اودیوې پیالې اوبوڅښل دشخص ټوله غذای اړتیاه پوره کوی.

Oxytocin ماده چې په کجورو کې شته په طبابت کې ددرملوپه توګه دماشوم راوړلو دبهیر دچټکتیا لپاره کارول کېږی . برسېره پردې دغه ماده دمورشېدې هم ډیروی. اوکسی توسین داسې یو هورمون دی چې دنخامیه په نامه ددماغ له منځنۍ برخې څخه افرازېږی. دغه ماده دمور په رحم کې دتقلصونو دجوړیدو لامل ګرځی چې ماشوم دزېږېدو په وخت کې دباندې لورته خوځوی. په کجورو کې ددغې مادې شتون په یواځی توګه دقرآن اعجاز اوددغې مادې ارزښت څرګندوی. برسېره پردې په کجورو کې دشکر شته والی ګلوکوز نه دی بلکې فرکتوز دی ، له همدې کبله دهغو ناروغانو په وینه کې چې شکر شته په چټکۍ سره هغه نه اوچتوی.

کجوره د ډیرو ویتامینونو ، منرالونو ،غوړو ، پروتینو ، دنه جذبېدونکو قندو اوفایبرودرلودونکې ده . سوډیم , پټاشیم , کلسیم , مګنیزم, اوسپنه , سلفر , فاسفورس, کلورین, د A او B ویټامینونه په کجوروکې شته.

کجوره دوینې جوړیدل په عضویت کې زیاتوی دحمل په دوران کې له زړه بدوالی مخنیوی کوی. دوجود له ودې سره مرسته کوی ، دسترګود لیدلوځواک اواعصاب ځواکمنه کوی .

کجوره یواځېنی میوه ده چې پروتین لری ، غوښه هم یوه بشپړه غذاده خو دغوښې زیات خوړل دحمل په بهیر کې دمسمومیدو اویا زهرجنېدو لامل ګرځی .

دکجورپه اړوند دا ټولې خبرې چې په دې وروستیو کې موندل شوی دانسان په وړاندې دالله(ج) حکمت اومهربانی څرګندوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اینځر یوه فوق العاده مېوه

وَٱلتِّينِ وَٱلزَّيْتُونِ

قسم په اینځر اوزیتون(التین 1)

په دغو ددو میوو قسم دهغوی دخوړلو ارزښت ښکاروی. اینځر ترنورو میوو او سبو ډېر فایبر لری . یو دانه وچ اینځر دیوتن دفایبرو ورځنی اړتیا شل په سلو کې بشپړوی. ځېرنو ښودلې چې فایبر دهضم لپاره ډېره مرسته کوی. اوهم له یو شمېر سرطانونو څخه مخنیوی کوی . فایبرونه دوه ډوله دی یو په اوبو کې ګډ اونوریې ناګډ . په اوبو کې ګډ فایبردکولموله له لارې دفضله موادو له دفعې سره مرسته کوی اوناګډشوی فایبر غټی کولمې دسرطان د ناروغی په وړاندې وقایه کوی. برسېره پردې فایبر لرونکی خواړه دوینې کلسترول ټیټوی اوپه پایله کې دزړه دحملو خطر کموی اوهمدارنګه په وینه کې دقند دیوځلی لوړېدو مخنیوی هم کوی.

په اینځروکې دغه دواړه ډوله فایبر شته . دامریکا دکلفرنیا داینځرومشورتی بورډ په دې اند دی چې چې اینځر له نورو مېوو نه ډېر انتی اوکسیدانتونهAnti-oxidant لری. انتی اوکسیدانتونه موږ دډېرو ناروغیو په وړاندې وقایه کوی هغه زیان لرونکی مواد چې زموږ په بدن دکیمیاوی تعاملاتو له لارې جوړېږی هغه خنثی کوی اودحجرو دتخریب مخنیوی کوی. دسکرانتول پوهنتون په ډېره کچه فینول Phenol چې یو انتی اوکسیدانت دی په اینځروکې تثبیت کړی. فینول دغه راز دجراثیمو په وژنه کی هم پکارېږی.

په نیو جرسی کې دروتګر پوهنتون څرګنده کړې چې داومیګا ۳ اواومیګاه ۶ اوفیتوسترول په وچو اینځرو کې شته . دغه هم دکلسترول کچه راټیټوی .

دکالیفرنیا داینځرومشورتی بورد دغه دطبیعت یوه مکمله میوه بولی اووایی چې ددغې میوې روغتیایی اوغذایی ارزښت ډېر زیات دی.ځکه اینځر غوړ ، سودیم اوکلسترول نه لری اودډېرو فایبرو درلودونکی دی اوله نورو میوونه په ډېره کچه منرالونه لری . څلوېښت ګرامه اینځر دوجود شپږ په سلوکې دکلسیمو ، پوتاشیمو اواوسپنې اړتیا پوره کوی.

اینځر دناروغانو لپاره دانرژۍ یوه ښه منبع ده په دی میوه کې شکر له نورمیوو ډېر دی ، اینځر دکمزورۍ تبې ، توخی اوسالندۍ ددرملنې لپاره هم پکارېږی.

داینځرو دغه ټولې ګټې دالله (ج) یوه مهربانی ده چې داوسنۍ ټکنالوژۍ په مټ څرګنده شوې په داسې حال کې چې قرآن دهغه اهمیت په سل ګونو کاله وړاندې بیان کړی.

کب دخوړو یوه ښه منبع

أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ

ستاسو لپاره دسیند ښکار او دهغه طعام حلال وګرځول شوځو چې تاسو اومسافران له هغو نه ګټه واخلی (المائده 96).

کارپوهان توصیه کوی چې کب دزړه دفعالیت لپاره اودزړه دناروغیو دمخنیوی لپاره ښه دی.چې. دکب ارزښت په دې کې دی چې هم دانسان دبدن لپاره داړینو غذایی موادو درلودونکی دی اوهم دناروغیو خطر کموی دبېلګې په توګه اومیګاه ۳ چې په کب کې شته دزړه دناروغیونه مخنیوی کوی اودمعافیت سیستم تقویه کوی.

وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا

اوهغه دی چې سیند یې ستاسو لپاره مسخر کړ څو چې دکبانو له تازه غوښې نه ګټه واخلی (النحل 14).

دغه راز دکهف دسورې له ۶۰ نه تر۶۳ آیتونه هم په اوږدوسفرونو کې زموږپام دکب دغوښې خوړلو ته راګرځوی.

کله چې موسی (ع) له خپل همسفر سره کب دخپلو خوړو لپاره له ځان سره اخستی ؤ ، نو الله پاک دکب دخوړو ارزښت موږ ته څرګندوی . کله چې دکب غذایی خواص مطالعه کړو ډېر عجیب حقیقتونه راته څرګندېږی کب چې یو الهی عطیه ده یوه بشپړه غذا ده دپروټینو اویټامین ډی اودلږو میکرونوترینټونو (Micro-nutrients) څخه چې دژوندانه دبهیر لپاره اړین وی برخمن دی. دمنرالونو موجودیت لکه فاسفورس ،سلفراوانادیم دچټکې ودې اورغېدو لامل ګرځی. دماهی غوښه غاښونه او اوری ساتی اوویښتانو ته ځواک وربښی اودمیکروبونو پروړاندې مبارزه کوی. دوینې کلسترول تنظیموی اودزړه ناروغیو څخه مخنیوی کوی . عضویت په دې توانوی څو چې نشایسته اووازده تجزیه کړی اودلوړې انرژۍ مواد ترې جوړوی . دکب غوښه دماغې دندې ښې کوی اوهډوکی ځواکمنوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه خبره له پخوا شته چې وايي:کب ددماغ لپاره ګټور دی اودا دکب په غوړو کې داوميګاه ۳د شتون له کبله دی .

د امريکې روغتيايي ټولنې څېړنې جوتوی چې د زړه حملې په هغو ښځو کې چې په اونۍ کې يو ځل دکب غوښه خوری يو پردرې لږوی. اومهم عامل يې همغه اوميګاه ۳ دی چې کلسترول اوترای ګليسرايد تنظيموی اوهم په رګونو کې دوينی له ټينګيدو څخه مخنيوی کوی . په وريدونو کې دوينې دبهير چټکتيا ۶۰ کيلومتره پر ساعت ده اودغه چټکتيا هغه وخت نارمل وی چې غلظت ، لزوجيت اودوينې کچه هم نورمالوی.

اومېګا ۳ دهيمو ګلوبينو په جوړيدو کې چې ټول بدن ته داکسيجن دلېږد دنده په غاړه لری هم مهم رول لری.

دغه راز اومېګا ۳ دمورپه رحم کې دماشوم ودې ته په تيره بيا دهغه اعصابو اودماغ ته ډير ګټور دی.

ثابته شوې چې اوميګا ۳ د مفصلونو د پړسوب مخنيوی هم کوی.

دغه راز دعصبی او عقلی ناروغيو ، خپګان ، اروايی دباو ،ډار ، بې خوبی لېونتوب اودالزهايمرناروغۍ لپاره هم ګټور کېدای شی.

جاپانيان اودهغو هيوادو خلک چې ډيره دکب غوښه خوری لږ دزړه اوپوستکی په ناروغيو اخته کېږی.

دکب دغوښې ګټې لانورې هم موندل کېږی اوله دې نه جوتېږې چې ولې پاک قرآن دهغه خوړل ښه ګڼلی ، اودا الله (ج) دی چې داسې خواړه يی پيداکړی دی.

د خوك د غوښې روغتيايی زيانونه

دمړه شوی (مردار) غوښه ، دخوک وينه اوغوښه يې پرتاسو حرامه کړه (البقره 173).

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنزِيرِ

دخوک غوښه ډير زيانونه لری ، سره له دی چې نوې ټکنالوژی کولای شی ډير څه سرته ورسوی خو په دی نه ده توانيدلې چې دخوک دغوښې زيان راکم کړی . خوک طبيعتا" يو مردارحيوان دی. تل له خپلوغايطه موادوسره لوبې کوی اوهغه خوری نوله همدې کبله خوک دنوروڅارويو په پرتله په خپل بدن کې ډيرې انتی بادی ګانې توليدوی . دغه راز دودې لپاره ډيرهورمونونه دخوک په عضويت کې جوړيږی اوبيا دغه انتی باديانې اوهورمونونه دخوک په عضلاتو کې جوړيږی. برسېره پردې دخوک دغوښې دکلسترول اوغوړو کچه ډيره لوړه ده چې دانسان دروغتيا لپاره ډيرزيان رسوونکی وی.طب داثابته کړې چې په دخوک په غوښه کې دهورمونونو ، انتی باډيانو اوکلسترول شتون دروغتيا لپاره ډير زيان رسونکی دی.

دهغوناوړه اغېزی په امريکا اوجرمنی کې چې خلک هلته ډير دخوک له غوښې ګټه اخلی ښې پېژندل شوی.

دخوک په غوښه کې بل خطر دتريچينا Trichina دچنجې شته والی دی چې دانسان په عضلو اوزړه کې ځای نيسی اودزړه ناروغی اومړينه مېنځته راولی ګرڅه اوس کيدلای شی دغه ډول خوک وپېژندل شی خوپخوا ناشونی وو.

دغه ټول دالله دکتاب دحکمت ښوونکی دی چې دخوک غوښه يې مسلمان ته حرامه ګرځولې اودخوک دغوښې زيانونه يواځې په شلمه پېړۍ کې دپوهې په مټ موندل شوی حال داچې قران په اوومه پېړۍ کې هغه ښوولی وو.

زيتون يوروغتيا بخښونکی نبات

زيتون داسې خواړه دی چې په قرآن کې يادشوی . ننۍ پوهې ثابته کړې چې نه يواځې يوخوندور خواړه دی بلکې دروغتيا لپاره هم يوه ګټوره منبع ده.

.

وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ

قسم په اېنځرو اوزيتونو(التين 1).

دنور دسورې په ۳۵ آيت کې دزيتون غوړو ته مبارک خطاب شوی:

يُوقَدُ مِن شَجَرَةٍ مُّبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزيتون له مباركې ونې نه روښانه شوی .

د "مبارک" کلمه زيتون يو سپېڅلی اومبارک شی معرفی کوی.دزيتونو غوړی دخوړلو دډېرو ښوغوړيو څخه حسابېږی ددغو غوړو ګټې دادی:

دزړه اونورو رګونو لپاره يې ګټې:

دزيتونو غوړی کلسترول نه لری دغه غوړی نه يواځې چې کلسترول نه لوړوی دهغه کنترول هم کوی . زيتون اوميګا ۶ هم لری . څېړنو ښودلې کله چې يو څوک دورځې يواځې دوه کاچوغې دزيتونو غوړ وخوری نو په وجود کې به يې زيان رسوونکی کلسترول کم وی اوانتی اوکسيدايتونه به ډېروی.

زيتون داوميګا ۳ اواوميګاه ۶ تناسب ساتی اودا ډېره مهمه خبره چې ددې دواړو ترمنځ اندول وساتل شی. چې له هغه پرته به دزړه ، سرطان اونورې ناروغی رامينځته شی.
دامريکې دزړه انجمن توصيه کوی چې دزيتونو دغوړو خوړل داسې دی لکه چې په خوړو کې دغوړو کچه راټيټه کړی اودزړه ناروغی هم لږې کړی.

د سرطان وقايه:

دداخلې طب څېړنو ښودلې هغه مېرمنې چې زيتون خوری لږ دسرطان په ناروغۍ اخته کېږی .دغه راز په زيتونو کې داسې ماده شته چې دپروستات له سرطان څخه مخنيوی کوی.
داکسفور دپوهنتون څېړنو ښودلی چې زيتون دکولمو دسرطان مخنيوی هم کولای شی. زيتون دمعدې داسيدونو سره تعامل کوی اودسرطان مخنيوی په لومړی وخت کې کولای شی. دغه راز داموندل شوی چې زيتون صفرا لړوی اودداى امين اوکسيديز انزايم ډيروی چې دا په ښه توګه دسرطانی حجرو مخنيوی کوی.

د مفصلونو دپړسوب وقايه :

هغه څوک چې دزيتونو غوړ خوری دمفصلونو دالتهاب په ناروغيو نه اخته کېږی.

د هډوکو وده:

په شحمو کې دګډو شويو ويټامينونو لکه K وE ,D ,A د هډوکو دودې لپاره اړين دی. دزيتونو غوړی په ډېر عمرلرونکو کسانو کې ژر جذبېږی اودهډوکې دکلسيم دضايع کيدو مخنيوی کوی نو زيتون داسکليټ په کلکوالی هم ښه اغېزه کولای شی.

د ژر بوډاکيدو مخنيوی کوی:

داچې په زيتونو کې شته ويټامينونه دحجرو په بيا جوړيدو کې مثبته اغېزه لری نو پوستکی تازه ساتی اودزړښت مخنيوی کوی. په زيتونو کې دډېر انتی اوکسيدانت دشته والی له کبله هم دخوړو دموادو داستقلاب مخنيوی کيږی اود بدن دانساجو دزړښت مخنيوی کوی . په زيتونو کې دويټامين E دشته والی له کبله دبدن دحجرو خرابيدو مخينوی کېږی.

د ماشومانو وده:

اوميګا 6 دماشومانو دروغتيا اوودې لپاره ډېر ښه خواړه دی . دزيتون انتی اوکسيدانتونه ګټوروی په زيتونو کې دشحمی اسيدونو شته والی دحجروی غشا په جوړيدو کې مرسته کوی.
دزيتون غوړی ډېر متوازن شحم چې نامشبوع وی لکه شيدی په ځان کې لری له همدې کبله دشېدې خوړونکو لپاره ډېره ښه خواړه ګڼل کېږی. داميدواری په بهير کې دماشوم داعصابو دودې لامل ګرځی ، داميندواره ميندو لپاره يې دخوړو توصيه کېږی . که چېرې دزيتونو غوړی دغواله شيدوسره چې پېروی يې تول شوی وی يوځای شی دمور دشېدوپه ځای ترې ګټه اخستلای شو.

د وينې دفشارتنقيص:

دداخلې طب آرشيف په ۲۰۰۰ ميلادی کال کې دزيتونو پردې اغېزو پوه شو اوهغه يې مطالعه کړی دی.

د بدن دننه غړو لپاره يې ګټې:

دزيتونو غوړی دګېډې دپړسوب ، ټپ اوتيزابی کيدو مخنيوی کوی . دصفرا کيفيت ښه کوی ، دصفرا بهروتل آسانوی اودصفرا ډبرې مخنيوی کوی . په هغه کې دموجودو کلورايدو له امله ځيګر سره مرسته کوی چې له بدن څخه زيان لرونکی مواد دفع کړی . پردماغی شريانونو هم مثبته اغېزه کوی دګلوکوز له کنترول سره مرسته کوی اودشکرې ناروغی مخنيوی کوی.
څه ډول مو چې وليدل پوهان په خوړو کې دزيتونو دخوړو دزياتولو توصيه کوی. زيتون بايد دهروخوړو اساسی برخه وی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه د رګونو عملیات

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ٱلَّذِىٓ أَنقَضَ ظَهْرَكَ

آیا ستا سینه مو شرح نه کړه اوهغه بار چې ستا شایی درنه کړې وه اوچت مونه کړ (الشرح 1-3).

دژوند ددوام لپاره وینه اړین مواد دی اووینه دزړه عضلو ته درګونو له لارې چې Coronary نومېږی رسېږی. درګونو دجدار دکلکیدو په صورت کې په رګونو کې دوینې دغوندیدواوټینګېدو لامل ګرځی اوپه پایله کې په سینه کې ددرد لامل ګرځی اودزړه حملې مینځته راوړی.

"الم نشرح لک صدرک" ممکنه ده چې درګونو دپاکولو دعملیاتو په مانا وی (والله اعلم). ځکه "نشرح" یعنی دغوښې یا دمشابې شیانو پرې کول یا پراخول. دزړه په عملیاتو کې هم سینه څیرې کېږی اودرګونو بندښت لرې کېږی اوپراخېږی څوچې وینه په آسانی سره وبهېږی . اومهمه داده چې دالشرح دسروې په تعقیب بیا دالتین سوره راغلې. دالتین په سوره کې دزیتونو په اهمیت ټینګار شوی چې هغه ددزړه اورګونو لپاره ډېر اهمیت لری.

د خوځښت ، وینځلو اوڅښلو روغتیایی ګټې

په قرانکریم کې مودې ته پام کېږی چې ایوب (ع) ته دناروغی په وخت کې داسې توصیه کېږی:

وَٱذْكُرْ عَبْدَنَآ أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُۥٓ أَنِّى مَسَّنِىَ ٱلشَّيْطَٰنُ
بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ ٱرْكُضْ بِرِجْلِكَ هَٰذَا مُغْتَسَلٌۢ بَارِدٌ وَشَرَابٌ

اوياد کړه زما بنده ایوب کله چې یی درب دربارته عرض وکړ چې شیطان زه په کلک زحمت اوعذاب کې اچولی یم .(هغه ته مو وویل) پښه پرځمکه ووهه دا سړې اوبه د غسل اودڅښلو لپاره دی. (ص 41-42).

الله (ج) ایوب (ع) ته دناروغی په وخت کې توصیه کوی چې پښې ووهه چې اشاره همغه ورزش یا سپورت ته ده . دسپورت له کبله په تیره بیا دپښو دخوځښت له کبله دوینی بهیر ښه کېږی اوپه کافی کچه اکسیجن دوجود حجراتو ته رسېږی . نو شخص خواکمنېږی اوآسانی سره مضره مواد له خپله ځان څخه لرې کوی. دمیکروبونو په وړاندې مقاومت زیاتېږی . هغه خلک چې سپورت کوی پاک اوپراخ رګونه لری چې دا درګونو دبندیدو مخنیوی کوی اودزړه اونورو ناروغیو مخنیوی کوی.

منظم سپورت دشکر ، ځیګر ، دوینو دغوړو ، اسکلیتی ناروغیو اودنورو ناروغیو دوقایې لپاره ډېر ګټوروی . په لوڅو پښو تګ لکه دبرېښنایی توکو(Earth line) دارت کرښه دبرېښنا بهیر چې په وجود کې ذخیره شوی وی آزادوی. دځان وینځل هم په بدن کې دذخیره شوې برېښنا دآزادولو لامل ګرځی چې وروسته بیا داروایی دباو دپوستکو دناروغیو زره تنګوالی اوتبې دله مېنځه تلو لامل ګرځی.

داوبو څښل دټول ځان لپاره ګټور وی دبدن دنورو غړو فعالیت لکه ګېډه ،کولمې ، پښتورګی اوپوستکی نیغه په نیغه دهغو اوبو سره اړیکه لری چې موږ یی دورځی څښو. دغو غړو پورې اړونده ناروغی له ورځنی عادت نه ډېر داوبو څښلو ته اړتیا لری . برسیره پردې ستومانی اوکنګس توب هم داوبو په څښلو رفع کېږی.

ددغو دریو توصیو عملی کول زموږ دروغتیا لپاره ډېر ګټور دی . الله (ج) فرمایی:

وَنُنَزِّلُ مِنَ ٱلْقُرْءَانِ مَا هُوَ شِفَآءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

هغه څه مو چې په قرآن کې راولېږل هغه رحمت اوشفا ده لپاره دمؤمنانو(الاسراء 83).

مکروسکوپیک ژوند

هغه څه یی پیدا کړل چې نه پوهېږی (النحل 8).

وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ

سُبْحَٰنَ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلْأَزْوَٰجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنۢبِتُ ٱلْأَرْضُ وَمِنْ أَنفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاک دی هغه چې هرڅه یی جفت پیدا کړل ، څه نبات ، انسان اوڅه هغه څه چې نه پوهېږی(یس 36).

دغه آیتونه هغو ژووته اشاره کوی چې خلکو دقران دنزول په وخت کې نه پېژاندل . کله چې میکروسکوپ جوړ شو انسانان دډېرو وړو موجوداتو په لیدو بریالی شول چې مخکې یی هغه نه پېژندل .په داسې حال کې چې الله (ج) په سلګونو کاله مخکې دهغوی پام ورته راګرځولی وو.
دمیکروسکوپیکو ژوو شمېره شل ځلې دهغو ژوو څخه زیاته ده چې د ځمکې پرمخ شته. داعبارت دی له باکتریاګانو ، ویروسونو ،الجی اوفنجی ، پرازیتونو ، ریکتسیا ، اکارینا اونوروڅخه. ددغو موجودیت نه یواځې داچې دناروغیو لامل ګرځی بلکې دژوندانه دتوازن دساتنې لپاره هم ارزښتاک وی . لکه فنجی ګان چې له خاورونه دمنرالودلېږد په برخه کې دنباتاتو په ریښه کې مهمه دنده لری . زموږ په ژبه کې موجودې باکتریاوی په غوښه اونورو سبوکې دزهرجنو موادو مخنیوی کوی . ځینې باکتریاوی اوفنجی دفوتو سنتېز په عملیه کې چې دځمکې دژوند لپاره اړین وی مرسته کوی . ځېنې اکاریناوی عضوی مواد تجزیه کوی دنباتاتو لپاره یی په غذایی موادو بدلوی. اوپه دې ټولو خبرو موږ اوس اوس پوه شوی یو حال داچې قرآن کریم په سلګونه کاله مخکې هغو ته اشاره کړې ده.

د حیواناتو(ژوو) ټولنې

وَمَا مِن دَآبَّةٍ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَا طَٰٓئِرٖ يَطِيرُ بِجَنَاحَيۡهِ إِلَّآ أُمَمٌ أَمۡثَالُكُم

په ځمکه کې نشته هېڅ یو خوځېدونکی اونه هم الوتونکی چې والوزی په وزرنومګر لکه ستاسو د ټولنو په شان
(الانعام 38).

د حیوان پېژندنې دنوې پوهې په رڼاکې پوهېږو چې ټول ځاروی اوالوتونکی په ټولنو کې ژوند کوی .ډېرو مطالعو ښودلې چې دحیواناتو په مېنځ کې ځانګړی نظام شتون لری.
لکه دشاتو موچې، چې دهغو ټولنیز ژوند پوهان حیران کړی دی ، خپله ځاله داسې دونو په سوریو اونورو ځایو کې پټوی چې ډېره ځانګړې بڼه لری . دمچیو ټولنه له ملکې څو سوه نارینه مچیو اوله څوسوو نه تر اتیا زره کارکوونکو پورې جوړه شوی وی. دملکې دنده هګۍ اچونه اودداسې مواد افراز وی چې دټولنې یووالی ساتی . دنارینه وو دنده یواځې دملکې القاح کول وی نورکارونه لکه دکورجوړول ، دکندو جوړول ، ځای پاکونه ، دخوړو ټولونه ، له ځالې دفاع اونور دکارکونکودنده وی.
مېږیان هم دمنظمو ټولنو درلودنکی وی : لکه ټکنالوژی ، حشر یا ګډکار ، پوځی ستراتیژی ، پرمختللی ارتباطی اړیکې یا کمونېکیشن Communication, دمراتبو سلسله, مقررات او پلان جوړونه.
مېږیان په ټولنه یا Colony کې ژوند کوی اودانسانانو په څېر مشابه مدنیت لری.
مېږیان خواړه مومی ، توښه کوی یی دماشومانو ساتنه کوی ، اوددښمن په وړاندې جګړه کوی . ددوی ځېنې ټولنې کالی ګنډی ، کرنه کوی داړیکو ډېره ځواکمنه شبکه لری . دمېږیانو ټولنیز نظام د نورو ژووپه پرتله ډېر اوچت دی. دالوتونکو ټولنې هم دخطر په وخت کې ګډ عمل سرته رسوی . کله چې یوه ډله الوتونکی ځنګله ته ننوځی هلته کوچنی الوتونکی یو ډول غږ کوی چې دسیمې نورو الوتونکی پرې خبرېږی .
دالوتونکو ډله ییزه الوتنه هم ددوی دامن لپاره وی ، لکه یوه ډله الوتونکی چې په خپاره ډول الوځی دباز په لیدو سره یوبل ته نږدې کېږی. شبدې لرونکی هم دخطر دلیدو په وخت کې په ډله ییزه توګه په داسې حال کې چې خپل کوچنی یی په مینځ کې ساتلی وی تک کوی . دولفین هم له دښمن نه دتېښتې په وخت ډله ییز عمل کوی.
دځارویو اوالوتونکو بېشمېره بېلګې شته چې لاهم پېژندل شوی نه دی . اودغه موضوع ګانې وروسته له ډېرو څېړنو څرګندې شوی خو بیاهم وینی چې قرآن عظیم الشان هغه ډېر پخوا بیان کړی .

له حیات نه تقلید: د طرحو لپاره د ژوو له جوړښت نه الهام اخستل

وَإِنَّ لَكُمۡ فِي ٱلۡأَنۡعَٰمِ لَعِبۡرَةٗ

اوستاسو لپاره په اهلی حیواناتو کې عبرت دی (النمل 66 و المؤمنون 21).

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهان مخکې له دی چې څه شی جوړکړي په نړۍ کې شتو موجوداتو ته ګوری دهغوی خانګړنی څېړی اوله هغو څخه په تقلید خپل دنظروړشیان جوړوی اوله دې لاری خپله ټکنالوژۍ دبشردچوپړ لپاره کاروی. په یورتنی آیت کې دعبرت کلمه دزده کړې ، پند مشورې اهمیت اونمونې په مانا ده . بیو متریک هغه اصطلاح ده چې له طبیعت نه دتقلید پربنسټ جوړه شوې. پوهان اړتیا لری چې د Robot یامصنوعی خوځیدونکی دجوړیدو لپاره له طبیعی جوړښت نه تقلید وکړی.

جنین بنیوس په مونتانا کې دلومړی ځل لپاره دبیو متریک نظریی په هکله خبرې وکړې اوبیا نورو پوهانو هغه ته پراختیا ورکړه.

له طبیعی حیات نه تقلید دبیو متری په نامه یادېږی . پوهانو په چټکۍ سره دغې پوهې ته وده ورکړې اوپه دې توګه یی ډیر ښه شیان جوړکړی دی . دحیات دتقلید په هکله یوه ورځپانه داسې لیکی : له طبیعت نه په تقلید سره موږ کولای شو له هغه څه نه چې لرو یی هم پاییدونکی ټکنالوژۍ جوړه کړو. جنین بیوس لاندې بېلګې یادوی:

مچ خوړونکی مرغه دمکسیکو خلیج ددرې ګرامو محروقاتو په مصرف وهی.

بمبیرک څرخ لرونکۍ ملخ له ډیرې ښې څرخی الوتکې نه هم خپل عملیات په ښه توګه ترسره کوی.

- دوبینې (موریانه) دتودوخې اوهوایی تهویی سیستم دانسانانو له لوری دجوړو شوو وسیلو څخه ډیر ښه اودانرژۍ په لږ مصرف کارکوی.
- دآسمان څکالی (خفاش) ټرانسمیتر له ډیرو څواکمنو رادارونو نه هم ښه کارکوی.
- جلبک یا درناچینجې له بېلابېلو کیمیاوی موادوسره یوځای کېږی څو چې ځان روښانه کړی.
- دشمال سمندر کبان اوچونګښې په ژمې کې کنګل کېږی اوپه دوبی کې بیا فعالېږی اوخپل عضویت له سرو نه ساتی.
- خرټمی یا بوقلمون (فیل مرغ) اویو ډول کب دځان رنګ محیط سره برابروی.
- دشاتو موچې ، شمشتی یا کیشو ، اوالوتونکی پرته له دې چې ځان سره نقشه ولری خپله لاره مومی.
- نهنګان اوپنګوینونه پرته له دې چې ځان سره داکسیجن ماسک ولری داوبو لاندې تګ کوی.

موږ یو څو حیرانوونکی طبیعی بېلګې یادې کړی داهغه بېلګې دی چې دټکنالوژ یکې طرحو لپاره الهام بښونکې وی. اوزموږ دپوهې دودې اولوړیدو لامل ګرځی.

ټول ځاروی داسې ځانګړنې لری چې انسان په تعجب کې اچوی ځېنې داسې وی چې په آسانی سره په اوبو کې تګ کوی ، ځېنې نورداسې حواس لری چې زموږ لپاره دباور وړنه دی .په دې ټولو ځانګړنو په دې وروستیو کې پوهان پوه شوی . دکمپیوټر ، انجینری ، برېښنا ، الکترونیک ، ریاضی ، فزیک ، کیمااود بیالوژۍ څانګې پوهان سره یوځای شوی څو چې دیو ژوندی بېلګې نه تقلید وکړی.

دهغه څه په هکله چې ورځ په ورځ دژوو په هکله کشفېږی پوهان حیران شوی دی اوغواړی له هغو الهام واخلی او دبشر دخدمت لپاره نوې ټکنالوژۍ جوړه کړی. دې ته په پام سره چې کارول شوی تخنیکونه په ژوو کې ډیربشپړدی په راتلونکی کې به وګوری څو په لږې انرژۍ اوکارسره نورې پرمختللې ټکنالوژۍ هم رامېنځته شی.

جنین بینوس وایی: "دطبیعت په څېر عمل کول موږ په دې توانوی چې دکرنې په تګلاره دناروغیو ددرملنې ، دانرژۍ دمصرف دمعلوماتو دساتلو اوسوداګری په چاروکې نورې پرمختیاوې ترلاسه کړو.".

په نولسمه پېړۍ کې دهنر ،ښایست او انځورتقلید له طبیعت څخه کیدو خو نورې ځانګړنې یی په شلمه پېړی کې څرګندې شوې پوهان اوس له ژوو نه زده کړه کوی خو قرآن څوارلس پېړۍ مخکې ویلی.

د ملخانو ډلې

له کبرونو لکه دخورو وروملخانو په څېر بهر راوځی (القمر 7).

يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُّنتَشِرٌ

په دې آیت کې فرمایی چې په قیامت کې خلک داسې سرونه له کبرونو راباسی لکه ملخان چې سرونه رواباسی اوخوريږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملخانو په هکله د ډېرو کوچنیو کمروله لارې ډېر معلومات په شلمه پېړۍ کې ترلاسه شول . دملخانو یوه ډله دبېشمېره ملخانو نه جوړه وی چې دورېځې دټوټې په څېر ښکاری اوڅوکیلومتره سور اواوږدوالی لری. دبېلګې په ډول ددښتو دملخانو څېل یوزرودوه سوه کیلومتره مربع پراخوالی لری اوله ۵۰ نه تر ۹۰ میلیارده ملخان په هرڅېل کې وی.

بل مهم ټکی دادی چې ملخان دشکو لاندې هګۍ اچوی اولاروااکان یې هلته وده کوی . ښځینه ملخ له لس ترپنځلسو سانتی مترو پورې ځمکه کینی اودپنځه نوی نه تر یوسلواتوپنځوسو پورې هګۍ په هغه کې اچوی . ښځینه ملخان درې ځلې په خپل ټول ژوند کې هګۍ اچوی . دځمکې دتودوخې په پام کې نیولو سره لاروا له لسو نه ترپنځه شپېتوورځو پورې پخېږی اوبیا وروسته ټول یوځای له ځمکې سر راپورته کوی. چې هرمترمربع زر ملخه لری . اوداچې دملخانو یوخیل ډېره ځای نیسی نو له دې کبله یې دهګې اچولو ساحه هم ډېره پراخه وی . اوپه یوه وار دومره ملخان له ځمکې سرراپورته کوی اوپه هواکې خورېږی چې عجیب ښکاری او دا پېښه مشابه له همغې پېښې سره ده چې دقیامت په ورځ انسانان له کبرونو سرراپورته کړی.

دملخانو په هکله دغه څېړنې یواځې دنوې ټکنالوژۍ په مټ ترسره شوی اودامرېکې دخلایی څېړنو مرکز ناسا هم په دې اړوند ډېرې څېړنې کړې خو قران ۱۴ پېړی مخکې دابېلګه یاد ه کړې . آیا داپه خپله دقرآن یوه معجزه نه ده ؟

د مېږیانو د اړیکو سیستم

قرآن فرمایی کله چې حضرت سلیمان (ع) له خپل لښکر سره له یوځای نه تېریده مېږیانو یو له بل سره خبرې کولې اوحضرت سلیمان په هغه پوه شو:

کله چې دمېږیانو سېمې ته ورسېدل یو مېږی وویل: ای مېږیانو ټول کورونو ته ولاړشی داسې نه چې سلیمان اولښکریې په ناپوهی سره تاسو ترپښولاندې کړی. (النمل 18).

حَتَّىٰٓ إِذَآ أَتَوۡاْ عَلَىٰ وَادِ ٱلنَّمۡلِ قَالَتۡ نَمۡلَةٞ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّمۡلُ ٱدۡخُلُواْ مَسَٰكِنَكُمۡ لَا يَحۡطِمَنَّكُمۡ سُلَيۡمَٰنُ وَجُنُودُهُۥ وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ

دمېږیو اوسنۍ څېړنې داجوتوی چې دغه ژوی ډېر منظم ټولنیز ژوند لری اویوه ډېره مغلقه داړیکو شبکه لری ، دبېلګې په توګه ملی جغرافیه داسې رپوټ ورکوی: " یو مېږی په خپل غټ سر کې بېلابېل حواس لری چې بصری اوسمعی انګېزې اخلی اودمېږیو ټولې ټولنې ته چې په هغه کې په میلیونونو مېږیان شته هغه لېږدوی. چې داټول ښځینه مېږیان دی ".

دمېږی دماغ نیم میلیون عصبی حجرې لری ، دمېږی سترګې مرکبې دی ، دمېږی ښاخ یا آنتن دېزې ، دګوتو دسر اودلامسې دحس پرځای کارکوی ، دخولې لاندی وتلې برخه خوند حس کوی ، ویښتان هم کله چې ورسره تماس ونیول شی له ځانه غبرګون ښیی.

مېږیان دخپلو اړیکو لپاره بېلابېلې لارې لری دوی خپل غړی تل کاروی : لکه دخوړو موندلو ، دښکارموندلو ، دکورجوړولو اوډله ییزو جګړو لپاره . ددوی په دوونه تر دریو ملی مترو پورې جسامت کې پنځه سوه زره عصبی حجرې شته چې دحیرانوونکی داړیکو دسیستم لارښوونه کوی. غبرګون دهغوی په اړیکو کې بېلابېلې ځانګې لرې: آلارمونه یا خبرداری ، په کارتوظیفول ، ساتنه ، دلاړو اودمقعد په مېنځ کې راکړه ورکړه ، ټولنېز کار ، پېژندنه ، دموقف ټاکل اونور. مېږیان چې دخپلې ټولنې له دغو غبرګونونو سره ځان تنظیموی په خپل مینځ کې دخبرونو په راکړې ورکړې سره ګډ ژوند کوی. دمعلوماتو دراکړې ورکړې لپاره کله هم داسې دقیقې اړیکې کاروی چې انسان یې په خبرو کولو نشی کولای . لکه دتولید و لپاره ، ګډولو لپاره ، پاکولو اودفاع لپاره. دمېږیانو اړیکې دکیمیاوی موادو له لاری تامینېږی ، دغه نیمه کیمیاوی مواد دفرومون په نامه یادېږی چې دافرازشوو غدو اوداوریدو اوبوی کولو دحس له لاری اخستل کېږی. اودا دمېږیانو دژوند دتنظیم په برخه کې ډېر مهم رول لری ، کله چې یو مېږی یو فرومون افراز کړی بل مېږی هغه دپوزې اوخولې له لارې اخلی اودهغه مطابق غبرګون ځرګندوی.

دفرومون ډول داچې څه ډول پیغام استوی توپیر لری. دغه راز دفرومون چټکوالی دپیغام په مهم والی پورې اړه پیداکوی . له دې نه ښکارې چې مېږی باید دکیمیا دپوهې په اړوند کره معلومات ولری څوچې یو دبل په منظورپوه شی اوداقرآن عظیم الشان بله معجزه ده چې په سل ګونه کاله مخکې یې بیان کړې خو ساینس اوس پرې پوه شوی دی.

د خوړو دوران

إِنَّ ٱللَّهَ فَالِقُ ٱلۡحَبِّ وَٱلنَّوَىٰۖ يُخۡرِجُ ٱلۡحَيَّ مِنَ ٱلۡمَيِّتِ وَمُخۡرِجُ ٱلۡمَيِّتِ مِنَ ٱلۡحَيِّۚ

الله دانه اوهسته سوری کوی اوله مړې نه ژوندی اوله ژوندی نه مړی پیداکوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الانعام 95).

په دې آیت کې زموږ پاملرنه دخوړو دوران ته راړول کېږی چې دقرآن دنزول په وخت کې خلک پرې نه پوهېدل. کله چې یو ژوند ی جسم مری میکروبونه په چټکۍ سره هغه تجزیه کوی ، بیا دغه مړجسم په عضوی مالیکولونو اوخاورو بدلېږی. دغه لومړنی غذایی مواد لومړی نبات بیا ژوی اوانسانان جوړوی ، که چېرې دغه دوران نه وای دځمکې په سره به ژوند ناممکنه وای.
باکتریا دمنرالونو دجوړولو اودټولو ژوو اړین غذایی موادبرابروی .هغه حیوانات اونباتات چې په ژمی کې کنګل کېږی په ټول ژمی کې دباکتریاوو له لارې خپل دخوړو توکی برابروی. دژمی په بهیر کې باکتریاوې فضله مواد له حیواناتو اوانسانانو بېلوی اوهغه په منرالونو بدلوی. نوژووی ویده اوکنګل کېږی اوکله چې په پسرلی کې راویښ شی ، ډیرشمیر خوارکی توکی تیارشوی وی . نوځرنګه چې مووليدل مړه جسمونه دژوو دتغذیی لپاره اړین دی. نو داآیت هم بل قرآنی علمی اعجاز ګنل کېږی.

په خوب کې د غوږونو فعالیت

فَضَرَبْنَا عَلَىٰٓ ءَاذَانِهِمْ فِى ٱلْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا

بیا دځو کلونو لپاره مو ددوی غوږونه بند کړل (الکهف 11).

ددې آیت مفهوم دادی چې هرکله دکهف اصحاب ویده شول ددوی غوږونه دالله (ج) له لوری وتړل شول ځو چې غږ وانه وری . له دې نه چې دلته یواځې داوریدو حس باندې ټینګار شوی له ځانګړی اهمیت څخه برخمن دی .
نویو څېړنو ښودلې چې دغوږو آخذه دخوب په وخت کې هم فعاله وی له همدې کبله دویښېدو لپاره له زنګ لرونکی کړی. څخه کاراخلو.
ددوی غوږونه یی بند کړل چې په کلوکلوهم له خوبه اوچت نه شی.

د خوب په وخت کې د خوځښت اهمیت

وَتَحْسَبُهُمْ أَيْقَاظًا وَهُمْ رُقُودٌ وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ ٱلْيَمِينِ وَذَاتَ ٱلشِّمَالِ

هغوی مو ویښ وګڼل په داسې حال کې چې هغوی ټول ویده وواوموږ هغوی پر ښی اړخ اوکیڼ اړخ اړول رااړول(الکهف 18).

دغه آیت د اصحب کهف په هکله دی چې درې سوه کاله دغره په یوه سوری کې ویده شوی وو. الله (ج) فرمایی چې هغوی یی ښی لوراوکیڼ لورته اړول رااړول ، ددې موضوع اهمیت په دې وروستیو کې موندل شوی دی.
ځوک چې ډیر وخت لپاره په همدې وضیعت کې پاتې کېږی ډیری روغتیایی ستونزی به یی په برخه شی . لکه دوینی ددوران ناسموالی ، دبستر ټپ ، دوینې ټینګېدل ، اونور . کله چې یو ځوک په دوامداره توګه په یوه حال پاتې شی هغه برخه رګونه یی چې بستر سره اړیکه لری کښېوډل کېږی اوکیدای شی وتړل شی ، چې په پایله کې اکسیجن اونور غذایی توکی نسج اوپوستکی ته نه رسېږی اودنسجونو دمړینې لامل ګرځی . لومړی به پوستکی له مېنځه ځی اوهرڅورمره چې دوام وموی دپوستکی لاندې وازدې اوعضلې هم له مېنځه ځی . که چېر ې ددغو ټپونو درملنه ونه شی مکروب نیسی اوډیرې خطری رامینځته کوی اوآن چې دمړینې لامل ګرځی .
دهغو لپاره ډیره ښه روغتیایی وقایه دوضیعت بدلون ورکول دی . هغه ناروغان چې خپله خوځښت نه شی کولای باید دمرستندوی شخص له خوایی مرسته وشی اووروسته له هرو ددو ساعتونو له یوه اړخ نه بل اړخ ته واړول شی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شپه کې د خوځښت کمښت

وَجَعَلَ ٱلَّيۡلَ سَكَنٗا

اوشپه یې دسکون لپاره جوړه کړه(الانعام 96).

د "سکنا" عربی کلمه یعنی استراحت ، دوقفې ،وخت, دشاته تګ اوآرامښت په مانا ده . څه ډول چې الله (ج) فرمایی شپه یې دآرام اواستراحت لپاره پیداکړې . په شپه کې د دمیلاتونین Melatonin هورمون افرازېږی چې دبدن خوځښت دکراریدو ، دستوماني داعصابو دآرامښت اوخوب لامل ګرځی . دخوب په وخت کې دزړه خوځښت اوسا کښل کرارېږی دوینی فشار کمېږی . سهار مهال ددغه هورمون افراز درېږی اودانسان بدن ته وېښېدل تنبیه کېږی.

دخوب په وخت کې دبدن عضلې خپلې مړې حجرې ترمیموی داځکه چې دخوب په وخت کې دانرژی مصرف لږ وی ، بدن انرژی ذخیره کوی . دمعافیتی سیستم اودبدن دودې ډیر شمېرهورمونونه هم په شپه کې افرازېږی .

دېښخوبی له کبله دمعافیت سیستم کمزوری کېږی اوشخص په آسانی سره ناروغه کېږی . که څوک پرله پسې دوه شپې ویده نه شی ښه تمرکز نه شی کولای اوډېرې تیروتنې کوی ، که څوک درې شپې پرله پسې ویده نه شی ښه فکر نه شی کولای اوخیالاتی کېږی.

(Hallucination یعنی داسې څه وینی اواوری چې اصلاًشتون نه لری).

شپه دانسانانو اونورو ژوو لپاره داستراحت وخت وی . الله (ج) داچې شپه دآرامښت لپاره پیداکړې ده اوډیر فعالیتونه په دې وخت کې کمېږی نو ځکه دې مسالې ته اشاره کوی. په داسې حال کې چې موږ په سترګو ډیر داسې بدلون نه شو لیدلای ، دبېلګې په ډول دفوتو سنتېز عملیه په نباتاتو کې چې دلمر په راوتو سره پیلېږی . دشپې له خوا تودوخه کمېږی نباتات خولې نه کوی اواستراحت کوی . که شپه نه شی ډیر نباتات به ومری یعنی داچې شپه دنباتاتولپاره هم داستراحت اودځواک دنوی کولو وخت وی.

دمالیکولونو فعالیت هم دشپې له خوا کمېږی ، دلمر وړانګې دروځې دمالیکولونو اواتومونو دفعالیت لامل ګرځی. په تیاره کې مالیکول اواتوم لږه انرژی لری اودوړانګو په له لاسه ورکولو پیل کوی.

.

په لوړو سیموکې د سینې انقباض

انسانان دژوند لپاره داکسیجن اودهوا فشارته اړتیا لری. له هوانه داکسیجن اخستل اودهغه رسول هوایی کېسوته په سږو کې صورت نیسی . څومره چې دیوې سیمې لوړوالی ډیر وی دهوا فشار هلته کمېږی ، له همدې کبله ساه ایستل ستونزمن کېږی اوینې ته داکسیجن رسېدل کمېږی. دسږو هوایی کېسې انقباض کوی اوتنګېږی اوموږ داسې فکر کوو چې سا نه شو اخستلای . که چېرې دبدن داړتیا لپاره دوینې داکسېجن کچه لږه وی دبېلابېلې نښې په انسان کې لکه ستومانتیا ، دسردرد ، ګنګستوب ، زړه بدوالی پیداکېږی اوناسم قضاوت له انسان نه سروهی . کله چې یوټاکلی لوړوالی ته ورسېږو په دې صورت کې دسا اخستل ناممکنه کېږی له همدې کبله په ډیرو

وَمَن يُرِدۡ أَن يُضِلَّهُۥ يَجۡعَلۡ صَدۡرَهُۥ ضَيِّقًا حَرَجٗا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي ٱلسَّمَآءِ

لوړو ځایو کې داکسیجن کڅوړې اوماسک ته اړتیالرو. دسمندر له سطحې نه پنځو نه تر اووه نیم مترو پورې که څوک پورته ولاړشی دساایستلو دستونزو له کبله کیدای شی دکوما حالت پرې راشی. له همدې کبله په الوتکو کې داکسیجن کڅوری وی دغه راز په الوتوکو کې داسې وسیلې شته چې فشار کنترولوی .کله چې انساجو ته اکسیجن ونه رسېږی دې حالت ته انوکسیا Anoxia وایی. د اکسیجن کموالی له درې زره نه تر څلورنیم زره متره لوړوالی نه پیلېږی ، ویل کېږی چې په دې لوړوالی کې انسان شعور له لاسه ورکوی. پوهانو دغه حقیقتونه اوس موندلی چې په لاندې آیت کې روښانه شوی.

هرڅوک چې وغواړی لاروکی یې کړی دهغه سینه تنګوی اونیسی یې داسې لکه چې دآسمان په لوری پورته کېږی(الانعام 125).

-

وَتِلۡكَ ٱلۡأَمۡثَٰلُ نَضۡرِبُهَا لِلنَّاسِۖ وَمَا يَعۡقِلُهَآ إِلَّا ٱلۡعَٰلِمُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوموږ دابېلګې ددې لپاره خلکوته وایو خو پرته له پوهانو نورڅوک په هغه کې فکر نه کوی (العنکبوت 43).

د قرآن وړاندوېنې

دقرآن بل اعجاز دهغو پېښو وړاندوینه ده چې کټ مټ پېښې شوی دی چې ببلګې یی دادی:

د روم بری

دقرآن کریم په دوهم سورت کې دختیز روم بری ددې کتاب یوه وړاندوینه ده.

روم ماته وخوړه په ډیره ټیټه ځمکه کې ، اوهغوی به وروسته له دې ماتې نه له دربو نه تر نهوکلوپه موده کې بریالی شی (الروم 1-4).

الٓمٓ ﴿١﴾ غُلِبَتِ ٱلرُّومُ ﴿٢﴾ فِىٓ أَدْنَى ٱلْأَرْضِ وَهُم مِّنۢ بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ ﴿٣﴾ فِى بِضْعِ سِنِينَ ۗ لِلَّهِ ٱلْأَمْرُ مِن قَبْلُ وَمِنۢ بَعْدُ ۚ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ ٱلْمُؤْمِنُونَ ﴿٤﴾

دغه آیت په زېږدیز ۶۲۰ کال کې نازل شو یعنې وروسته دختیزروم (ننی استانبول یا قسطنطنیه) دعیسویانو له ماتې نه چې دپارسیانو له لوری یی وخوړه. کله چې رومیانو په زېږدیز ۶۱۳ کال په انتیوچ کې ماته وخوړه پارسیانو شام, سیلیسیا, تارسوس, آرمینه او بیت المقدس ترلاسه کړل. په تیره بیا دبیت المقدس له لاسه ورکول او دصلیب له مېنځه تلل رومیانو ته ډیر ستونزمن تمام شول. برسېره پردې پارسیانو ، آوارانو ، سلاوانو لمباردانو هم دروم امپراطوری ګواښوله ، له وخت نه په ګټې آوران دقسطنطنیې دیوالونو ته ورسیدل ، امپراتور هیراکلیوس فرمان ورکړ څو چې دکلیسا ګانو دټولو سرو اوسپینو زرو نه پیسې جوړې کړی چې لښکرته ورکړشی ، له دې نه چې داپیسې کافی نه وی دژېړو پیسې هم جوړې شوی . ډیرو والیانو دهراکلیوس پرضد پاڅون وکړ اونږدې وو چې قسطنطنیه سقوط وکړی . عراق, سوریه, مصر, ارمنیه , فلسطین او سلیسیا ټول دامپراطوری دله مېنځه وړلو په سوچ کې وو. خو قرآ ن وړاندوېنه وکړه چې له دریو نه ترنهو کلونو پورې به روم بیا بریالی شی. خو دعربو مشرکینو دانه منله چې داوړاندوینه به سمه وی اوحقیقت به شی. په ۶۲۲ز کال کې هیراکلیوس دپارس په وړاندې بریالیتوبونه ترلاسه کړل او ارمنیه یی ونیوله د۶۲۷ زېدیز کال په وروستیو کې دواړه لښکر ددجلې دسیند په ختیزه برخه کې بغداد ته نږدې په جګړه اخته شول ، داځل هم پارسیانو ماته وخوړه اوڅو میاشتی وروسته پارسیانو له رومیانو سره سوله وکړه اوپه زورسره خپل هیواد ته ستانه شول.

په کال ۶۳۰ز کې دپارس دخسروپاچا په ماتې سره اودبیت المقدس په بیانیولو اودصلیب په لاسته راوړو سره په پارس باندې دروم بری په حقیقت بدل شواوڅه ډول چې قرآن وړاندوینه کړې وه له دریو نه ترنهوکلونوپوری روم په پارس غالب شو.

بل اعجاز لرونکی ټکی په دې آیت کې یو جغرافیایی مثل دی چې دهغه وخت پوهې سره د اټکل وړنه وه . رومیانو دځمکې په ډیره ټیټه برخه کې ماته وخوړه.

"ادنی الارض" په ډیرو تفسیرونو کې نږدې ژباړل شوی په داسې حالی کې چې اصلی مانای یی دځمکې ډیره ټیټه برخه ده . مفسرینو دجګړې دسیمی نږدې والی دعربو دژوندانه له سیمې سره په پام کې نیولی . حقیقت په دې کې دې چې جګړه په بحر میت کې په کال ۶۱۳ – ۶۱۴ ز کې پېښه شوې . دغه سیمه ۳۳۹ متره دسمندر له سطحې نه ټیټه ده اودځمکې پر سر ډیره ټیټه وچه ده . دبیت المقدس ښار هم دهمدی بحرالمیت سره نږدې دی . جګړه دسوریې ، فلسطین او اردن دتقاطع په ځای کی شوې اودځمکې ددې سیمې ډیر ټیټ والی یواځې اوس اوس دپرمختللو وسیلو له لاری تثبیت شوی اوهغه وخت یی په قران کې ذکر ددې الهی کلام یوه بله معجزه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فرعون د بدن ساتنه

څه ډول چې پوهېږو دمصر فرعون دخدایی دعوه درلوده ، او حضرت موسی (ع) چې د الله(ج) بنده ګی ته یی خلک رابلل ترګواښ اوتیری لاندې ونیو. اودې حال ترهغه وخته دوام ومووند چې فرعون ډوبېدوه ته نږدې شوی ؤ. چې په دې وخت کې یی دفعتا" په الله(ج) ایمان راوړ اودخپل خلاصون دعایی وکړه ، خو دده توبه دمړینې په وخت کې قبوله نه شوه الله(ج) ده ته په خطاب کې وویل:

فَٱلۡيَوۡمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنۡ خَلۡفَكَ ءَايَةٗۚ

له نن نه (وروسته له ډوبېدو) ستا بدن دخلکو دعبرت لپاره ساتو (یونس 92).

دغه معلومات چې دفرعون جسد به وساتل شی دې ته اشاره ده چې دده جسد به نه خرابېږی . ددغه ظالم حاکم جسد وروسته له ډوبېدو ساحل ته ورسېد اومصریانو هغه مومیایی کړ دغه جسد اوس هم دقاهرې په موزیم کې دخلکو دعبرت لپاره شته اوساتل کېږی.

د مکې فتحه

لَّقَدۡ صَدَقَ ٱللَّهُ رَسُولَهُ ٱلرُّءۡيَا بِٱلۡحَقِّۖ لَتَدۡخُلُنَّ ٱلۡمَسۡجِدَ
ٱلۡحَرَامَ إِن شَآءَ ٱللَّهُ ءَامِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُءُوسَكُمۡ وَمُقَصِّرِينَ
لَا تَخَافُونَۖ فَعَلِمَ مَا لَمۡ تَعۡلَمُواْ فَجَعَلَ مِن دُونِ ذَٰلِكَ
فَتۡحٗا قَرِيبًا

البته الله(ج) دخپل رسول خوب رېښتیا کړ که الله غوښتې وی مسجدالحرام ته به په امن سره ننوځی په داسې حال کې چې (دحج لپاره) به سرونه وخریبی اویا به یی لنډ کړی له ډاره پرته. . الله(ج) پوهېږی په هغه څه چې تاسو نه پوهېږی برسېره پردې به ډیره ژر بل بری هم ولری (الفتح 27).

یو شپه حضرت محمد(ص) خوب ولید چې مؤمنان مکې ته ننوځی اودمسجدالحرام په شاوخوا راګرځی . سهار یی خپل دغه خوب مهاجرو ته وواېه. وروسته دغه آیت نازل شو او ډاډ ورکړ شو چې خوب به یی په حقیقت بدل شی . هغه وخت لا مکه نه وه فتح شوې چې وروسته له هغه په لږه موده کې دحدیبیی سوله اودمکې فتح وشوه اومؤمنان مسجدالحرام ته ننوتل . الله (ج) وښوده چې دا دده اراده وه چې رسول دخدای خوب ولید.

که چېرې خیر شو دابه ومومو چې په دې آیت کې یوې بلې فتحې ته چې مخکې دمکې له فتح به واقع شی هم اشاره شوې اودا دخیبر فتح ده چې ډېر ژر وروسته دمکې له فتحې وشوه. هغه وخت خیبرکلا دیهودانو په واک کې وه چې ترې آزاده شوه.

حضرت محمد(ص) په زېږدیز ۶۳۰ کال کې مکه فتح کړه اودوه کاله وروسته ټولو کفارو مکه خوښې کړه څه ډول چې الله (ج) فرمایلی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهم ټکی دلته دی چې کله محمد (ص) ددې سوبې زیری مسلمانانو ته ورکړ ، حالات داسې وو چې هیڅا داباورو نه درلود چې مسلمانان به دومره ژر مکې ته ننوځی اوهغه به فتح کړی اوان ځینې مسلمانان چې مذبذبه ول ددې وړاند وینې په وړاندې یی شک وکړ. خو بیاهم حضرت محمد(ص) هغوی ته کومه پاملرنه ونه کړه اوالهی وحیه یی ټولو ته تبلیغ کړه . الله(ج) خپلې خبرې په عملی توګه تایید کړې اوبری ډیر ژر راغی.

دبنی اسراییلو قوم به ډیر کبرجن شي

وَقَضَيْنَآ إِلَىٰ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ فِى ٱلْكِتَٰبِ لَتُفْسِدُنَّ فِى ٱلْأَرْضِ
مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿٤﴾ فَإِذَا جَآءَ وَعْدُ أُولَىٰهُمَا بَعَثْنَا
عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَّنَآ أُو۟لِى بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا۟ خِلَٰلَ ٱلدِّيَارِ ۚ
وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا ﴿٥﴾ ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ ٱلْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ
وَأَمْدَدْنَٰكُم بِأَمْوَٰلٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَٰكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ﴿٦﴾

اوپه کتاب کې موبنی اسراییلو ته خبرورکړو چې تاسو به دوه ځلې په ځمکه کې فساد ته پاځېږی اوکبر اوسرکښی به کوی . کله چې لومړنی پړاو راشی کلک جګړه مار اوځواکمن بنده ګان به تاسو ته راپاڅوو څو چې ستاسې کورونه هم ولټوی اوزموږ وعده هرومرو ترسره کیدونکې ده . اوبیا تاسو دهغوی په لور راګرځوو اوپه ډیرو مالونو اواولادونو سره به ستاسو مرسته وکړو اوستاسو شمېر به ډېر کړو. (الاسراء 4-6)

په دې آیتونو کې فرمایې چې بنی اسراییل به دوه ځلې دفساد لامل شی چې هرځل به ډیر متکبره اوسرکښه شی .ا والله (ج) به ځواکمنه قوه ددوی پرضد راواستوی . لومړی ځل کله چې یهودانو یحیی (ع) وواژه اوزیار یی وایست چې عیسی (ع) هم ووژنی ډیر کبرجن شول .خو بیا ژر په ۷۰ زیږدیز کال کې رومیانو هغوی له بیت المقدس نه وویستل اووروسته له هغه یهودان په ټوله نړی کې تیت اوپرک اوسرګردانه شول .
ددغو آیتونو دنزول په وخت کې یهودان په بېلابېلو سیمو کې په ډیرې خوارۍ سره ژوند کاوه له ځانه یی کوم هیواد نه درلود. الله (ج) بنی اسرائیلوته وویل چې یو ځل بیا به خپل ځواک اوتکبر ترلاسه کړی په هغه وخت کې چا دافکر نه کاوه چې داکار به ترسره شی.
وروسته له څو سوه کلونو په ۱۹۴۸ زیږدیز کال کې یهودان فلسطین ته راوګرځېدل اوداسراییلو دولت یی جوړ کړ . نن اسراییل ډیرپوځی اواقتصادی ځواک لری اوپه ډېر کبر سره یی مسلمانان اوعیسویان خورولی . دا دبنی اسراییلو دفساد دوهمه دوره ده.
نوهغه وخت کله چې هېڅا هم فکر نه کاوه دبنی اسراییلو قوم په داسې حال کې چې ډیر کبرجن شوی وو اوپه ځمکه کې یی فساد خور کړی وو خدای خوار اوذلیل کړ ، اودادی اوس یی په تیره سلیزه کې بیا ځواک وموند اودځمکی پرسر دفساد دخورلو سرچینه شو.

«خدای پاک قادر دی چې داسراییلو اوسنی کبر اوفساد ته هم داسې قوم راپاڅوی څه ډول یی چې پخوا راپاڅولی وو اودوی به انشاالله بیرته خوار اوذلیل کړی اوځمکه به ددوی له شر څخه پاکه کړی». ژباړن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلايي ځېړنې

دانسانانو له خوا خلايي ځېړنو هغه وخت پراختيا وموندله چې دلومړي ځل لپاره روسي پيلوټ يوري ګاګارين دسپوتنيک مصنوعی سپوږمکۍ له لارې د۱۹۵۷ کال داکتوبر په څلورمه نېټه دځمکې له فضا نه ووت . ورپسې " امريکايي نيل آرمسترانګ لومړی انسان وو چې د۱۹۶۹ز کال دجولای شلمه نېټه يې دسپوږمۍ په کره قدم کېښود. په داسې حال کې چې الله (ج) دغه پرمختګ له وړاندې په قرآن کريم کې يادکړی وو.

يَـٰمَعْشَرَ ٱلْجِنِّ وَٱلْإِنسِ إِنِ ٱسْتَطَعْتُمْ أَن تَنفُذُوا۟ مِنْ أَقْطَارِ ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ فَٱنفُذُوا۟ ۚ لَا تَنفُذُونَ

إِلَّا بِسُلْطَـٰنٍ

ای پيريانو اوانسانانو که کولای شی دآسمانونو اوځمکې چاپيريال ته نفوذ وکړی ، نفوذ نه شی کولای مګر په يوه ښکاره صلاحيت سره (الرحمن 33).
دسلطان کلمه چې په ښکاره صلاحيت ژباړل شوی دقوې ، ځواک ، قانون ، تکلوری ، بهروتلو ، استدلال ، ثابتولو ، حاکميت اوسلطنت په ماناهم دی.
په دقيقی مطالعې سره پردې پوهېږو چې په دې آيت کې دځمکې اوآسمانونو په لور پرمختګ ته اشاره شوې خو په هغه صورت کې چې ښه ځواک به لری. اودغه ځواک همدغه ننی ټکنالوژی ده چې پوهان يی توانولی چې دځمکې په مينځ اوخلاکې نفوذ وکړی.

د سپوږمۍ سفر

وَٱلْقَمَرِ إِذَا ٱتَّسَقَ   لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ

قسم په سپوږمۍ ، کله چې تمامه شی.پړاوپه پړاو به پورته شی (الانشقاق 18-19).

دسپوږمۍ له يادښت نه وروسته دپړاوپه پړاو پورته تلو يادونه شوې د "ترکبن" کلمه له مراکبې نه دپورته کيدو ، ګام پورته کولو ، تعقيب ، سورېدو ، يوځای کيدو اوحاکميت په مانا ده ، ددې ماناو په رڼا کې امکان لری چې ددې آيت موخه دسوريدواولېږد واسطه وی.
دخلاوهلو واسطه هم پړاو په پړاو دځمکې دچاپيريال له پوړونو نه تيره شوه او دسپوږمۍ دجاذبې ساحې ته ورسېده. اوبيا دځو پوړونو په وهلو سره سپوږمۍ ته ورسېده.
اوپه سپوږمۍ قسم يادول پردې ټکی ټينګار کوی يعنې چې دا آيتونه کيدای شی دسپوږمۍ پرلورسفر ته اشاره وکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروفیسر آرمسترانګ لومړنی امیریکانی خلاوهونکی چې پرسپوږمۍ یی پل کېښود وایی: په یقین سره داموضوع دساینس له اړخه ډېره ستونزمنه ده چې بیان شی ، هغه څه چې موږ ولیدل له هغه څه نه ډېر اوچت دی چې یو عادی سړی وکولای پرهغه پوه شی اوڅه پرې ولیکی.

د لېږد رالېږد عصری وسایل

وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ

آس اوکچره اوخر یی تاسوته دتجمل اوسورېدولپاره اونورشیان چې تاسو پرې نه پوهېږی خلق کړی دی. (النحل 8).

دغه آیت جوتوی چې له یادوشوو څارویو برسېره دلېږد رالېږد نوروسایل چې دهغه وخت خلک پرې نه پوهېدل لکه موټر ، الوتکه اونوروته هم اشاره شوې . دغه بل آیت هم کیدای شی مدرنودلېږد رالېږد وسایلو لکه کښتۍ ته په کې اشاره شوې وی:

وَءَايَةٌ لَّهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ وَخَلَقْنَا لَهُم مِّن مِّثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ

نورې نښې ددوی لپاره دادی چې دانسان نژاد مو په کښتیوکې ولېږداوه اوهم مودهغو غوندې نور دلېږد وسایل پیداکړل (یس 41-42).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الوتکې ټکنالوژي

وَلِسُلَيْمَٰنَ ٱلرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِى بِأَمْرِهِۦٓ إِلَى ٱلْأَرْضِ ٱلَّتِى بَٰرَكْنَا فِيهَا

اوسلیمان ته مو ددې توان ورکړ چې له چټک باد سره چې دده په واکی ده دځمکې لورته حرکت وکړی اوهغه مو مبارک وګرځاوه. (الانبیا 81).

څه ډول چې آیت روښانوی الله [ج]سلیمان [ع] ته داتوان ورکړ چې له باد نه په خپل واک کې دلېږد رالېږد دوسیلې په توګه کارواخلی اوپه زیات ګومان له باد څخه دسلیمان (ع) دغه ګټه اخستنه دالوتکې دجوړولو لپاره اشاره ده.

اوباد مو دسلیمان په واک کې ورکړچې دیوې میاشتې سفر په سهارکې اویو یومیاشتنی سفر په مازدیګر کې ووهی (سبا 12).

وَلِسُلَيْمَٰنَ ٱلرِّيحَ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ

یو میاشتنی سفر په سهار کې اویو یو میاشتنې سفر مازدیګر مهال دسلمیان (ع) ډیر چټک تګ ته اشاره ده ، په همدې توګه دغسې سفرونه نن دالوتکې له لارې چې دباد دقوی پراساس کارکوی په چټکۍ سره ممکن دی (والله اعلم).په ډیره ګومان سره پورتنی آیتونه دانسان له لارې دالوتکې اختراع ته اشاره کوی.

د تصویر لېږد

قَالَ ٱلَّذِى عِندَهُۥ عِلْمٌ مِّنَ ٱلْكِتَٰبِ أَنَا۠ ءَاتِيكَ بِهِۦ قَبْلَ أَن يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ

اوهغه څوک چې په علم اوکتاب باندې پوه ؤ ویې ویل چې زه هغه (دسبادملکې تخت) مخکې له هغه چې ستا سترګې راوګرځی راوړم (النمل 40).

څوک چې پوه ؤ سلیمان [ع] ته یې وویل چې دسبا ملکې تخت ډیر ژر دسترګو په رپ کې راوړم . دغه موضوع کیدای شی دتصویر لېږد ته اشاره وکړی چې پرننیو وسایلو یې کولای شو ترسره کړو.

نن هرلیک ، تصویراوفلم کولای شو دانترنت تلویزیون اوفاکس له لارې دڅو ثانیو په موده کې ولېږدوو اوددری بعدی تصویر لېږد هم دانترنت له لارې شونی دی.

پوهان په دی اند دی چې په راتلونکې کې به داتومونو ، مالیکولونو اوجسمونو لېږد هم ممکن شی . دا کیداشی داسې وشی چې دجسم ځانګړنې له یو ځای نه بل ځای ته واخستل شی اوبل ځای ته ولېږدول شی اوهلته به بیاوورغول شی . ددغې ټکنالوژی په بری سره به دلېږد لپاره زمان اومکان کومه مانع نه وی اوهرڅه به دڅو شېبو په موده کې هرځای ته ولېږدول شی.

په کال ۱۹۹۸ کې اروپایی پوهان اودکالفورنیا دټکنالوژی انستیتوت په دې وتوانېدل چې یو فوتون ولېږدوی . پوهان داتومی جوړښت په مطالعې سره دیو فوتون کاپی جوړه کړه اویو متری واټن ته یی ولېږدوله . دغه راز پنګ کوی لام داسترالیا دپوهنتون غړی وکولای شول چې دلایزر وړانګې ځای ته بدلون ورکړی. اودڅو مترو په واټن کې یی تجزیه اوبیایی جوړه کړی. پنګ کوی لام وایی: "تراوسه نه دی توانیدلی چې جسمونه پر اتومونو تجزیه کړی اوبل ځای ته یی ولېږدوی خو دغه کار به په راتلونکې کې شونی شی."

سَنُرِيهِمْ ءَايَٰتِنَا فِى ٱلْءَافَاقِ وَفِىٓ أَنفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ ٱلْحَقُّ

موږ خپلې نښې په افاق اوانفس کې ددنیا ښکاره کوو څو چې خلکو ته ښکاره شی چې ټول پرحقه دی (فصلت 53).

دغه ټکنالوژی دهغو شیانو یوه برخه ده چې قرآن بیان کړې اودغه ټول دقرآن اعجاز دی.

د بوی لېږد

وَلَمَّا فَصَلَتِ ٱلْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّى لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلَآ أَن تُفَنِّدُونِ

ځکه چې کاروان له (مصرنه) بهرراغی پلاریې یعقوب [ع] وویل: زه دیوسف بوی مومم اوتاسو زما عقل کمزوری ګنی (یوسف 94).

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهان په دې باوردي چې دتصوير په څېر دبوى لېږد هم لرو ځايو نو ته ممکن دى . ديوسف (ع) پلار وايي چې ديوسف بوى له بل ښارنه ماته رارسېږى ، پوهان وايي لکه درى بعدى تصوير په شان دبوى لېږدول هم امکان لرى په همدې خاطر دغه آيت د پرمختللى تکنالوژۍ وړاندوينه کوى.

لکه زموږ نورحواس بوى هم په دماغ کې جوړېږى اوهمدلته يې تشخيص کېږى . دبېلګې په ډول دليمو دپوستکى ماليکولونه پوزې ته رسېږى اودپوزې آخذه تحريکوى . دغه آخذې معلومات په الکترونيک ډول دماغ ته لېږدوى خو څېله دليمو ماليکول دماغ ته نه ننوځى .بناپردې پوهان عقيده لرى چې دغه ډول الکترونيکى معلومات په مصنوعى ډول هم جوړيدلاى شى . يعنى دالکترونيکى پوزې دجوړيدو امکان په نږدې راتلونکې کې شونى دى.

دمسلکى کسانو پوزې تر لسو زرو ډولونو پورې بويونه احساسوى . مسلکى عطر جوړونکې ديوې کيمياوى مادې په بويولو سل ډوله جزونه يې پېژندلاى شى ، دانسان په پوزه کې دغه ډول خارق العاده جوړښت پوهان دې ته هڅولى دى چې له هغه سره يوه مشابه آله جوړه کړى.

دانسان دپوزې آخذې له پروتينو نه جوړې شوى. الکترونيکه پوزه دکيمياوى آخذې درلودونکى وى ، هره آخذه يواځې يو ډول بوى اخستلاى شى ، نو هرڅومره چې ددغې پوزې تشخيصيه قوه ډيره مصنوعى شى ، ډيرواخذوته اړتيا لرى اوبيه يې هم ګرانېږى. آخذو ته رسيدونکې علامې په الکترونيکى کود بدلېږى اوکمپيوټر ته لېږدول کېږى .

دعصبى تارونو معادل الکترونيک سيستم دپوزې اودماغ ترمنځ وى اوکمپيوټر ددماغ دنده ترسره کوى . کمپيوټر داسې تنظيم شوى چې معلومات اخلى اواخستل شوى کودونه تعبيروى.

الکترونيکه پوزه ددرمل جوړولو ، خوراکى توکو ، عصرونو ، اوکيمياوى

صنايعو دجوړولو لپاره په کارېږى.

وَأَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ الْقِطْرِ

له برېښنا نه ګټه

اودده لپاره مو دويلې شوو مسوچينه جارى کړه (سبا 12).

دالله (ج) يو ستر نعمت دسليمان (ع) لپاره دويلې شوو مسو چينه وه ، اودا په څو مانا ګانو تعبيريدلاى شى . له ويلې شوو مسونه منظور چې روان وى کيداى شى دبرېښنا ټکنالوژۍ وى ، مس دبرېښنا اوتودوخې ډير ښه لېږدونکى دى بنا پردې دبرېښنايى صنايعو بنسټ جوړوى اودجارى کولو اشاره کيداى شى دبرېښنا په مزو کې دبرېښنا بهير ته اشاره وى. (والله اعلم).

د ارتيزن څاه

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ إِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ أَنِ اضْرِب بِّعَصَاكَ الْحَجَرَ
فَانبَجَسَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا

او موسى (ع) ته مووحى وکړه چې په څپله لکړه ډبره ووهه بيا دولس چېنې ترې وبهيدې (الاعراف 160).

دموسى (ع) قوم له ده نه اوبه وغوښتلې اوپه دې توګه دوى ته دڅښاک اوبه تيارې شولې اودا هغه خلک وو چې داوبو له کمښت سره مخامخ ول.

داوبو قحطى اوس هم شته يو ميليارده خلک روغتيايى اوبو ته لاس رسى نه لرى. اودوه نيم ميليارده خلک پرته له مناسب تشنابه ژوند تيروى ، داسې اټکل کېږى چې په دوه زره پنځه ويشتم زيږديز کال کې به پنځه ميليارده خلک داوبو له کمښت سره مخامخ شى. هرکال دولس ميليونه خلک دابو دکمښت له کبله مړه کېږى دهغو له ډلې نه درى ميليونه يې هغه ماشومان دى چې دککړو اوبو دکارونې له کبله خپل ژوند له لاسه ورکوى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځمکې لاندې اوبه دلويو ذخيرو په توګه ۹۰ په سلوکې داوبو زېرمې جوړوی له دې کبله ډېرې مهمی دی اودنړۍ ددوميلياردو انسانانو اړتياوې پوره کوی . په منځنی توګه په امريکا کې پنځوس په سلوکې په ښارونو اوپنځه نوی په سلوکې په کليو کې دڅښاک اوبه دځمکې لاندې سرچينو څخه لاسته راځی ، برسېره پردې ددې اوبو له طبيعی حرارت نه ګټه اخستنه د تودوخې دانرژۍ لګښت راکموی.

کله چې اوبه خاورته جذبېږی داسې ځای ته رسېږی چې نور ښکته نه شی تلای هلته سره ټولېږی اوداوبو زيرمې جوړوی . دغه اوبه د ارتيزين Artesian څاه له لارې دځمکې سرته رسېږی ، دارتېزن چينې درسوبې ډېرو له لارې چې دځمکې لاندې اوبه زېرمه کوی جوړېږی.

دا حقيقت چې دارتيزن څاه ګانې له ډېرينو سميو نه لاسته راځی دقرآن آيت په دې اړوند ورته مطلب بيانوی . کله چې الله (ج) موسی (ع) ته امر وکړ چې خپله لکړه په ډبره ووهه داوبو دلاسته راوړلو دې طريقې ته اشاره ده (و الله اعلم). د اضرب کلمه دوهلو ، پورته کولو اوخلاصولو په مانا ده. نو ددې آيت مانا داهم کيدای شی چې اوبه کولای شی دلکړې له لارې دډبرې په اوچتولو سره جاری شوې. اواوبه په فشار سره دباندې راووتې (دانجست کلمه) دانجست دتوييدو ، بهيدو ، جاری کيدو په مانا ده چې دارتېزن څاه کې هم همدا ډول بهيرسرته رسېږی. کله چې پوره فشاروی اوبه پرته داوبو له پمپه بهيږی.

مهم ټکی دادی چې په اوسنی عصر کې داوبو دکمښت دمخنيوی لپاره دځمکې لاندې اوبو څخه ګټه اخستل کېږی اوګټوره لاره يی همدا دارتيزن څاه ده يعنی موږ په داسې حال کې چې نه پوهېږو دموسی (ع) په طريقه روان يو.داعراف دسورې ۱۶۰ آيت دارتيزن څاه ته اشاره لری چې په کال ۱۱۲۶ زېږديز کې لومړی ځل په فرانسه کې له هغه نه ګټه واخستل شوه.

په ټکنالوژۍ کې د مېږيانو لښکر

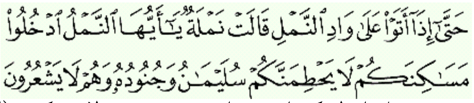

څو چې د مېږيو وادی ته ورسېدل ، يو هـ مېږی نوروته وويل چې ای مېږيانو ټول خپلو کورونو ته ننوځی داسې نه چې دسليمان لښکر تاسو په ناپوهی سره ترپښو لاندې کړی. (النمل ۱۸).

دمېږيو وادی دمشخصو مېږيو ځانګړې ځای ته اشاره کوی برسېره پردی دمېږيو پرځبروباندې دسليمان (ع) پوهيدل په ټکنالوژۍ کې يوه بله وراندوينه ده. دنړۍ دټکنالوژۍ مرکز دسليکان دوادی Silicon valley په نامه يادېږی . په زړه پوری ده چې دسليمان (ع) په وخت کې دمېږيو له وادی نه خبرې کېږی ، کيدای شی الله (ج) زموږ پاملرنه په راتلونکې کې دټکنالوژۍ پرمختګ ته راګرځولی وی.

دمېږی اونورو ژوو ماډل په مصنوعی روبات Robot کې هم په ډېره کچه کارول کېږی. دمېږی دماډل ښه بېلګه د مصنوعی مېږيودلښکر پروژه ده چې دنړۍ په بېلابېلو هيوادونو کې شته. دامريکې دويرجينيا پوهنتون پوهان په دې هڅه کې دی څو چې دمصنوعی کوچنيوژوو لښکر چې ارزانه اوآسانه وی جوړ کړی ، دغه پروژه چې په رسمی ډول پرمخ بېول کېږی داسې روښانوی: "دغه مصنوعی ژوی په ډلييزه توګه هوډ کوی اوکړنه سرته رسوی.ددغو ژوو برېښنايی اوميخانيکی جوړښت دمېږيو دټولنې دکاردډول له مخې جوړه شوې دغه لښکر دمصنوعی مېږيو Army-Ant Robot په نامه يادېږی".

په لومړی سرکې دغه لښکر دلېږد رالېږد لپاره جوړشوی وو ، هغوی دنده لری څو چې په اتفاق سره يودروند شی له يوه ځای نه بل ځای ته ولېږدوی اووروسته ځرګنده شوه چې دنورو دندو لپاره هم کارترې اخستل کيدای شی.دبېلګې په ډول په لاندې کارونو کې کارترې اخستل کيدای شی:

- دهستوی انرژۍ پاکول او له هغه نه دفضله موادو لرې کول.
- ماين اېښودنه
- ماين پاکونه
- دسيارو له سطحې نه څېړنه
- ساتنه يا پهره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسرائیل واګنر په دې هکله داسې وايي: "مصنوعي مېږيان ساده مخلوقات دي چې ديوه کنټرول کوونکی له لاری اوهم مخکی له مخکې دپروګرام ورکولو له لارې نه تنظيمېږی اوورکړشوی دندې سرته رسوی. دريمه لار داده چې دغه مېږيان داسې جوړېږی چې يو له بل سره دهمکاری حس ولری اوپرته له مخکينی پروګرام نه يوله بل سره کاروکړی. په بېلابېلو اړخونو کې په دې اړوند څېړنې دوام لری اودغه مخلوقات بېلابېل کارونه لکه دکورونو ، پاکونه دماين پاکونه او هم نورو سيارو کې څېړنې سرته رسولی شی ".

دبېلګې په ډول مو وليدل چې دمېږيانو ټولنيز ژوند دننيوډيرو پروژو بنسټ جوړوی . له همدې کبله الله (ج) دمېږيو دوادی موضوع په قرآن کې ياده کړې ده. دمېږيونوم اخستنه کيدای شی دې ته اشاره وی چې انسانان دهغوی ژوندانه ته په پام سره ټکنالوژی جوړه کړی (و الله اعلم).

اتومی انرژی اوانشقاق

إِنَّ ٱللَّهَ فَالِقُ ٱلْحَبِّ وَٱلنَّوَىٰ ۖ يُخْرِجُ ٱلْحَىَّ مِنَ ٱلْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ ٱلْمَيِّتِ مِنَ ٱلْحَىِّ ۚ

الله (ج) دانه او هسته بېلوی اوژوندی له مړی اومړی له ژوندی نه راباسی. (الانعام ۹۵).

د حب (دانه) بېلول يا سوری کول اود نوی (هسته) کيدای شی داتوم انشقاق ته اشاره وی. دنوی عربی کلمه دهستې مرکز اوداتوم دهستې په مانادہ . برسېره پردې دغه موضوع له ژوندی نه دمړی راويستل او دهغه برعکس کيدای شی دې ته اشاره وی چې الله (ج) انرژی له مادې نه اوماده له انرژۍ نه مېنځ ته راوړی. له ژوندی منظور ماده ده او له مړی منظور انرژی ده ځکه دې مادې په مېنځ کې اتومونه اواجزاوی يی دی ځکه په خوځښت کې وی اوانرژی خو خپله په خپل مېنځ کې خوځښت نه لری. پوهان انرژی دکارکولو دځواک په مانا پېژنی . ټول مواد له ماليکولونو جوړ دی اوماليکولونه له اتوم نه جوړشوی چې خوځښت يی کولای شو ترالکترونيکی ميکروسکوب لاندې ووينو . دشلمې زيديزې پېړۍ په لومړيو کې البرت اينيشتين نظر ورکړ چې ماده په انرژۍ بدلېدلی شی اووی ويل چې ماده اوانرژی داتوم په سطح يو له بل سره اړېکې لری . نو له مړی نه دژوندی رواويستل کيدای شی له مادې نه دانرژی راويستل وی.

اوس پوهان کولای شی چې اتوم اوهسته يی ماته کړی ، دانشتين له فرضېې څخه په الهام اخستلو پوهان وتوانيدل چې هسته شق کړی او له هغه نه ډيره انرژی آزاده کړی . دفالق کلمه دهستې دشق کولوپه مانا ده چې له کبله يی ډيره انرژی لاسته راځی .

دالانعام دسورې د ۹۵ آيت ټاکنه ډيره په پوهې سره شوی اوکيدای شی دا به اتومی چاودونو اودانرژی نه ګټې اخستنې ته اشاره وی. (و الله اعلم).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن تاریخی اعجاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

هامان او د مصر اهرام

قرآن د موسی[ع] دژوند په هکله مفصل توضیحات لری ، دفرعون او بنی اسراییلو دښمنیو ته په اشارې سره دمصر په هکله هم معتبر معلومات وړاندې کوی. ددغو معلوماتو ډیری اهمیت په دی وروستیو کې څرګند شوی. دقرآن دحکمت یوه بېلګه په دې کتاب کې دهامان یادښت دی دده نوم شپږ ځلی دفرعون دنږدې کسانو په توګه یادشوی. دحیرانی ځای دادی چې په تورات کې د موسی[ع] دکیسې په هیڅ ځای کې هم دهامان یادښت نه شو موندلی. یوهامان نومی ډیر وروسته له فرعون نه یعنی دموسی (ع) له زمانې نه یوزروسل کاله وروسته په عهد عتیق کې دبابل دیوه پاچا دمرستیالانو له ډلې نه هم یو څوک دی . خو قرآن له نویو موندنو سره په یوه ژبه له هامان نه دموسی[ع] په عصر کې یادونه کوی. دنامسلمانانو نیوکه پردې ده چې ولې د تورات اوقرآن اوعهد عتیق په مېنځ کې دغه اختلاف شته خو دوه سوه کاله مخکې دهروغلیف دلیکنې په لوستلو سره دغه ادعا ناسمه ثابته شوه ، داځکه چې دهامان نوم په مخکینو کتیبو کې وموندل شو . تر اتلسمې زېدیزې پېړۍ پورې مصری لیک چې له تورو نه بلکې دځېرو له انځورونو جوړشوی ؤ دلوستلو وړ نه ؤ ، دهروغلیف دلیک تصویرونه چې دمهمو تاریخی پېښو ثبتونکی دی په ډېرو باندی کښل شوی . په دویمه اودریمه زیږدیزه پېړۍ کې دعیسویت خپرېدل دپخوانیو عقیدو اودهیروغلیف دلیک دهېرېدو لامل شو. دهیروغلیف دلیک وروستی بېلګې په کال ۳۹۴ زېدیز کې لیکل شوی ، په پایله کې لرغون پېژندونکو ته تر اتلسمې پېړۍ پورې پر تاریخ اولیکل شویو معلوماتوپوهیدل ناشونی وو. په کال ۱۷۹۹ زېدیز کې دروزیتا ستون Rosetta Stone په نامه دیوې ډېرې په موندلو سره دهیروغلیف معما حل شوه .دغه ډېره په ۱۶۹ مخکې له میلاده پورې اړه لری. ددې ډېرې اهمیت په دې کې دی چې په درې ډوله لیک یعنی هیروغلیف ، دموتیک او یونانی باندې اغل شوې. نو دمصردغه پخوانی توری دیونانی تورو په مرسته وپېژندل شول. دهیروغلیف ژباړه دیوه فرانسوی ژپیوه ژان فرانسوا شمپولیون له خوا بشپړه شوه. په دې توګه دتاریخ ، دینونو ، دپخوانیو مصریانو اود ټولنیزژوندانه په هکله ډېر معلومات په لاس راغلل.

لرغون پېژندنکیو دهروغلیف په لوستلو سره دهامان نوم دمصر په پخوانیو کتیبو کې وموند. دغه کتیبه دویانا دهوف په موزیم کې شته چې دفرعون اوهامان ترمېنځ نږدې اړیکې بیانوی . دلغاتو په فرهنګ کې چې «خلک په نوی سلطنت کې» نوم لری هامان دډېرو توګولو(سنګتراشی) دکارکونکو دمشر په توګه یاد شوی. چې دغو څېړنو دقرآن دمخالفینو نظر رد کړ. هامان داسې څوک وو چې په مصر کې یی دموسی (ع) په زمانه کې له فرعون سره یوځای ژوندکاوه اوله فرعون سره نږدې وو اوتعمیراتی کارونو کې دخیل وو.

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُم مِّنْ إِلَـٰهٍ غَيْرِى فَأَوْقِدْ
لِى يَـٰهَـٰمَـٰنُ عَلَى ٱلطِّينِ فَٱجْعَل لِّى صَرْحًا لَّعَلِّىٓ أَطَّلِعُ إِلَىٰٓ إِلَـٰهِ مُوسَىٰ وَإِنِّى لَأَظُنُّهُۥ مِنَ ٱلْكَـٰذِبِينَ

اوفرعون وویل ای زما دقوم مشرانو هیڅوک پرته له ځانه خدای نه ګڼم ای هامانه اور پرخټه بل کړه اوزما لپاره یو لوړبرج جوړ کړه څو چې دموسی له خدایه خبرشم اوزه هغه دروغجن بولم
(القصص ۳۸).

په دې آیت کې فرعون له هامان څخه غوارۍ چې یو لوړ برج جوړ کړی چې تاریخی موندنې د قران له دې وینا سره اړخ لګوی ، او په دې موندنو سره دقرآن د مخالفینو نظر به بشپړه توګه رد شو.

موسی[ع] او د سمندردوه ځایه کول

دمصر پاچاپانو ته هغه وخت فرعون ویل کیدل چې خلکو په خپلو عقیدو کې هغوی خدایان ګڼل. کله چې هغو اوهام پرستیو کې خلک غرق ول ، الله[ج] دخلکو دهدایت اودبنی اسراییلو دخلاصون لپاره موسی[ع] راولېږه. فرعون او دمصر قاضیانو اوټولو خلکو دموسی (ع) نظر رد کړ چې هغوی یی دیوه الله بنده ګې ته رابلل. خو هغوی موسی لیونی ، جادوګر اودروغجن وباله اوخپل ظلم یی دبنی اسراییلو پرقوم لاډیر کړ. د الله[ج] خدایی یی ونه منله او موسی[ع] یی شوم اودمصر دمصیبتونو لامل وګڼه ، له همدې کبله یی هوډ وکړ چې هغه یا ووژنی یا یی له مصرڅخه دباندی وباسی.

څه ډول چې قرآن فرمایی دبنی اسراییلو قوم تښتی اودفرعون لښکر یی تعقیبوی اونږدې وو چې له سیند سره ونیول شی. .

فَأَتْبَعُوهُم مُّشْرِقِينَ ﴿٦٠﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَلَمَّا تَرَاءَا الْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَىٰ إِنَّا لَمُدْرَكُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ
كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾ فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنِ اضْرِب
بِعَصَاكَ الْبَحْرَ فَانفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾
وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ الْآخَرِينَ ﴿٦٤﴾ وَأَنجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَن مَّعَهُ أَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾
ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ ﴿٦٦﴾

اوهغوی یی دختیزلوری ته تعقیب کړل . بیا دموسی دوستان وډار شول او وی ویل اوس به
هلاک شو . موسی وویل هیڅکله هم نه بلکې زموږ رب به موږ ته لارښوونه وکړی .بیا مو موسی ته وحی ولېږله چې خپله لکړه په سیند ووهه سیند دوه ځایه شو اواوبه یی دوو خواووته لکه سترغر پورته شوې . اونور مو هم دهغه لورته راوستل نوموسی اوملگروته مو خلاصون ورکړاونورچې دوی یی تعقیبول ټول مو غرق کړل (الشعرا 60-66).

په دې اړه دفرعون دزمانې له کتیبې نه لاندې معلومات لاسته راغلی : دامنا مونی دمانۍ دسپینې کوټې دساتنې دکتابونو دمشر له خوا میرزانپترهورته :
" کله چې دغه لیک تاته ورسېد اوټکی په ټکی دې هغه ولوست ، ستا په زړه به زورو درد راشی ، لکه یوه پاڼه چې دتوپان په لاس کې وی ځکه چې په سیند کې به دډوبیدو له ناوړه پېښې خبر شې. پېښې داسې وواهه چې دتېښتې توان یی نه درلود . فکر وکړه چې دالاهې له مېنځه تلل ، دقومونو له مېنځه تلل ، اودختیز اولویدیز دپاچا له مېنځه تلل . خوب په اوبو کې له یو ستر شی نه یو وړوکې اوناچاره کس جوړکړ کوم خبر به له دې معلوماتو سره چې تاته درورسېدل برابروی ".
د الله [ج] دا معجزه چې بنی اسراییل یی سم سلامت له سره سمندرگی څخه تیر کړل تر ډیرو څېړنو لاندې راغلې . لرغون پېژندونکی نه یواځې له مصر نه دسره سمندرگی لورته دبنی اسراییلو دتېښتې تګلوری بلکې دهغوی دیو ځای کیدو ځای یی هم دفرعون له لښکر سره موندلی چې غرونو راچاپیر کړی . دغه غر دجبل موسی په نامه یادېږی اودسینا په ټاپووزمه کې دسره سمندرگی په ساحل کې واقع دی.
پوهانوله ډېرو څېړنو وروسته دسره سمندرگی داوبو ددوه ځایه کیدو په هکله عجیب معلومات لاسته راوړل . دڅېړنو پایلې هغه ډول وې څه ډول چې قرآن عظیم الشأن بیان کړی دی.
دوو روسی ریاضی پوهانو نوم ولزنگر او الکسی اندروسوف ثابته کړه چې موسی[ع] په رېښتیا هم وکولای شول چې سمندر دوځایه کړی . نورو پوهانو ددې احتمال په خلاف فکر کاوه خو دغه دوه ریاضی پوهانو هغه شرایط چې ددغې معجزې لپاره یی شرایط مساعد کړی مطالعه کړل اودا بیا دمعجزی دثابتېدو لامل شول.
دروسیې د ساینس اکادمی دڅېړونې له نظره په سره سمندرگی کې داسې داوبو مخنیونکې یوه غونډۍ شته چې چې داوبو له سطحې سره نږدی ده. په دې ځای کې پوهانو دباد لوری اوچټکتیا چې وکولای شی دغه اوبه نیونکی دجذراومد له اغېزې وچ کړی محاسبه کړ ، په پایله کې څرگنده شوه داسې یو باد چې په ثانیه کې دیرش متره چټکتیا ولری دغه داوبو غونډۍ وچولای شی . نوم ولزنگر چې دروسیې دساینس اکاډمۍ دسمندری څېړنو په دیپارتمنت کې یی کارکاوه داسې ووېل: "که چېرې سبایی باد توله شپه د۳۰ مترو په ثانیه کې په چټکوالی په سمندرگی وچلېږی اوبه له اوبه نیونکی نه لرې کېږی اوهغه وچوی. اودبنی اسراییلو لپاره چې په ډیر گمان شپږلکه تنه به وو څلورساعته یی ونیول څو چې ددو ساحلونو په مېنځ کې دسمندرگی اووه کیلومتره واټن ووهی ، اووروسته له نیم ساعت نه اوبه بیا بهېږی". ولزنگر او دده ملگری اندروسوف دغه مسأله دنیوتن دقانون له لا رې مطالعه کړه اوبیا یی داسې ووېل: " زه ډاډه یم چې الله [ج] دځمکې کره دفزیک دقانون له لارې اداره کوی".
باید پام مووی چې دداډول طبیعی پېښې اټکل هروخت کېدای شی. که الله [ج] وغواړی هروخت چې دباد مناسب ځای ، مناسب وخت اومناسبه چټکتیا سره راټوله شی دغه معجزه تکراریدلای شی. دموضوع اهمیت په دې کې دی چې معجزه هغه وخت پېښه شوې چې موسی [ع] اوملگری یی له سمندرگی نه تیرشول. اوبه هغه وخت بېرته یوله بل سره یوځای شوې کله چې فرعون اولښکر یی دسمندر په مېنځ کې دغه ځای ته رسېدلی وو. اودا دعاقلانو اومؤمنانو لپاره ستر عبرت دی. برسېره پردې په داسې ستونزمن حالت کې د الله [ج] پرحکم باندې د موسی[ع] باور دمعنوی ارزښتونو یوه ښه بېلګه شمیرل کیدای شی.

قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ

وې ویل هېڅکله نه ، رب له موږ سره دی اوموږ ته لارښوونه کوی(الشعرا ۶۲).

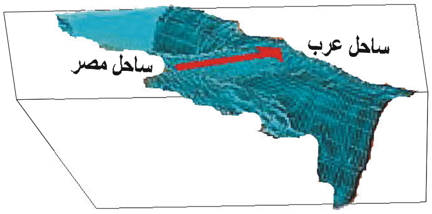

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ستونزې چې فرعون اود ده ملګرى ورسره مخامخ شول

دمصرخلک اوفرعون داسې په اوهامو اودخوخدایانو په عبادت کې غرق ول چې دموسى (ع) حکمت اومعجزو ونه شو کولاى ددوى زړونه نرم کړی اوله خرافاتو نه یې لرې کړی.

اووى ویل که که داسې آیتونه دې راوړى وى چې موږ جادوکړى ، موږ به هیځکله هم ایمان رانوړو (الاعراف ۱۳۲).

وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِتَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ

نظرپه دومره کبر سره الله (ج) ډیر مصائب دوى ته راولېږل څوچې دوى تنبیه شی اوکواکې اصلاح به شی . لومړنى ددغو مصایبو وچکالى وه چې دقحطۍ لامل شوه

وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ وَنَقْصٍ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ

اوفرعونیان مو په وچکالۍ اوقحطۍ اخته کړل څو ګواکې پاملرنه وکړی(الاعراف ۱۳۰).

دمصر کرنه چې دنیل په سیند پورې تړاو لرى ډیره اغېزمنه شوه ، په داسې حال کې چې چې فرعون اودوستان یې دالله(ج) اوپیغمبر په ردولو سره اغېزمن شول ، خوبیایی هم دغه حالت دموسى(ع) له بد شاګوم نه وګاڼه بیا الله (ج) په نوروآزموینښتنو کې واچول.

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالدَّمَ آيَاتٍ مُفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ

بیا مو توپان او ملخان او سپږى اوچونګښې اووینه چې یو له بله بېلې نښې وې پرهغوى را ولېږل بیا هم هغوى کبر وکړ اوګناه کوونکى قوم ؤ(الاعراف ۱۳۳).

ددغو ټولوطبیعى پېښو تفصیل چې په قرآن کې یادشوى دپیپروس په کتیبو کې راغلى . موږ له دغو پېښو دقرآن له لارې خبر شوى یو. خو دغه معلومات په نولسمه زېږدیزه پېړۍ کې دمصر دتاریخ په موندلو سره نورو پوهانو ښرګند کړى. کله چې په ۱۹۰۹کال دایپور پیپروسونه وموندل شول دهالند دلایدن موزیم ته واستول شول ، ګاردینیر یو مصر پېژندونکى دغه لیکنې وژباړلې.
په پیپروس کې دقحطۍ ، وچکالۍ ، اوله مصرنه دمریانو دتېښتې پېښې یادې شوى. برسېره پردې دپیپروسونو لیکوال چې یو مصرى (Ipuwer) حکیم دى په خپله یې دغه پېښې په سترګو لیدلې اوداسې لیکى:
"طاعون په ټمکه خور شو ، ټول ځایونه وینې ونیول ، سیند وینه دى . الحق هغه چې پرون لیدل شوى له منځه تللى . ځمکه داسې ستومانه ده لکه لو چې پرې شوى وى ، کوز مصر ژاړى ... په ټوله مانۍ کې د راتلو څه نشته په هغه پورى غنم ، وربشې ، مولخ اوکبان تراولرى په ریښتیا سره غلې هرڅېرې له منځه تللى. ټوله ځمکه ډاروونکونارو اولالهاندى نیولې ،... نه له مانۍ نه دورځې خوک وتلى او نه هم چا دخپل ملګرى مخ لیدلى ... ښارونه دجزر اومد له لاسه له منځه تللې ... پورتنى مصر وران شو...هرلورته وینې ... طاعون په ټول هیواد کې ... هېڅوک دبابیلوس شمال لورته کښتۍ نه لېږى ... خپلو دصبر ونو او موم کړاى شووسره څه وکړو ؟...طلا نشته . انسانان له انسانیت نه بېزاره دى ، او یو غرېب اوبو ته ترى دى. هغه زموږ اوبه دى . نو موږ څه وکړو.هرڅه وران شول . ښارونه وران شول . پورتنى مصر وچ شوى . په شببه کې اوسېدل بل مخ شول ".
دغولرغونو یادښتونو پربنسټ هغه ناوړه پېښې چې مصر پرې واووښت هغه څه دى چې قرآن یادکړى.
د پیپروس په کتیبو کې موسى(ع) دیوه جادوګر په توګه معرفى شوى. (دغه کتیبې دانګلستان په موزیم کې ساتل کېږى) خو فرعونیان په خپلو ټولو هڅو سره چې ویې کړی پر موسى (ع) اوبنی اسراییلو بریالى نشول.
دجادوګر تورپه پرموسى (ع) د الاعراف دسورې په ۱۰۹ آیت کې یاد شوى:

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَٰذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ

دفرعون دقام لویانو وویل چې دایو پوه جادوګر دى .

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قرآن کې د فرعون کلمه

په عتیق عهد کې سپېڅلی کتاب (انجیل) دمصر پاچایان د ابراهیم (ع) او یوسف (ع)، په وخت کې دفرعون په نامه یادول. په واقیعت کې دفرعون کلمه ددې دووپیغمبرانو له وخته کارول شوې ده. قرآن کریم د یوسف (ع) په وخت کې دملک کلمه کارولې.

ملک وویل هغه ماته راولی. (یوسف ۵۰).

وَقَالَ ٱلْمَلِكُ ٱئْتُونِي

دمصر پاچا دموسی (ع) په وخت کې دفرعون په نامه یادشوی ، دکلمو دغه توپیر چې په قرآن کې شته په عتیق عهد کې په نظر نه راځی . په انجیل کې دفرعون کلمه دمصر ټولو پاچایانوته کارول شوې. په داسې حال کې چې قرآن کلمې ډیرې سمې کارولی دی .

دفرعون لقب دمصرپاچایانو ته کاریده دغه لقب مخکې له میلاده په څوارلسمه پیړۍ کې د څلورم اینهوتپ په واکداری کې کاریده. په داسې حال کې چې یوسف (ع) حد اقل دوه سوه کاله مخکې له دغې واکمنۍ نه ژوند کاوه.

دبریتانیا دایرة المعارف لیکی چې فرعون دنوې واکمنی لپاره یو دروند لقب وو چې داتلسمولړیو پاچایانو (۱۲۹۲ — ۱۵۳۹مخکې له میلاده) اوددوه ویشتمې لړۍ پاچایانو له (۷۳۰ — ۹۴۰ مخکې له میلاده) کاریده اودپاچا دکلمې ځای ناستی شو. دامریکا علمی دایرة المعارف هم ددغې کلمې کارونه په همدغه پراو کې سمه ګڼی.

كَذَٰلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنۢبَآءِ مَا قَدْ سَبَقَ

دغه راز ستا لپاره دپخوانیو خبرونو نکل کوو (طه ۹۹).

څه ډول چې وینو دفرعون کلمه دمصر دتاریخ په یوه ټاکلی پړاوکې دود وه. اوداچې قرآن دمصردپاچایانو لقبونه په بېلابېلو تاریخی پړاوونو کې تشخیص کړی ددغه کتاب له عظمت اوبل اعجاز نه پرده پورته کوی.

د نوح(ع) توپان

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِۦ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ
إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ ٱلطُّوفَانُ وَهُمْ ظَٰلِمُونَ

اونوح مو دخپل قام لپاره ولېږه چې پنځوس کم زرکاله ددوی په مېنځ کې ؤ اوهغوی توپان ونیول څکه چې ظالمان ول (العنکبوت ۱۴).

نوح (ع) دخپل قام دلارښوونې لپاره ولېږل شو. خو دده قام له ده نه لرې والی وکړاوپه خپل شرک باندې ثابت پاتې شول . نوح (ع) په ډیر متانت سره خلک دیوه خدای بنده ګۍ ته راوبلل اوهغوی یی دخدای له نیولو وډارکړل. خوبیاهم خلک له ده نه بېزاره شول. الله (ج) نوح (ع) ته وویل چې دالله (ج) منکران به ډوب کړی اومؤمنان چې دحق دین یی قبول کړی هغوی ته به خلاصون ورکړی اوبه یی ساتی.

وَأَغْرَقْنَا ٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَآ

اوهغه کسان چې زموږ آیتونه یی دروغ وګڼل ډوب موکړل(الاعراف ۶۴).

اوکله چې دسزا ورکولو وخت راورسېد دځمکې اوبه له سختو بارانونو سره یو ځای شوې اودسېلاولامل شوې ، مخکې له دسېلاو راتلو الله (ج) نوح (ع) ته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنِ اصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا
وَوَحْيِنَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ فَاسْلُكْ فِيهَا مِن
كُلٍّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ
مِنْهُمْ وَلَا تُخَاطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُم مُّغْرَقُونَ

نو وحیه مووړته کړه چي زموږ ترنظرلاندې بېړۍ جوړه کړه اوکله چي زموږ فرمان ورسېد او اوبه دځمکې له سوریو راووتلې په هغه (کښتۍ)کې له څان سره له هرډول نه یوه جوړه اوخپل اهل واخله ،پرته له هغو کسانو چي مخکې دهغو په هکله درته ویل شوی دی اود ظالمانو له شفاعت نه ماته خبرې مه کوه چي هغوی ټول ډوبېږی. (المْؤمنون 27).

پرته له هغو چي له نوح (ع) سره په بېړۍ کې ول نورټول ډوب شول ان دنوح (ع) زوی هم غرق شو چي دده اطاعت یې نه ؤ کړی اوغړه ته تښتېدلی ؤ .
اووویل شول چي ای ځمکې اوبه لاندې یوسه اوای آسمانه باران بس کړه اواوبه وچې شوې اوامر پایلې ته ونه رسېد اوبېړۍ دجودی غره دپاسه ځای ونیو(هود ۴۴).

وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَا سَمَاءُ أَقْلِعِي وَغِيضَ الْمَاءُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ

یاد شوی معلومات په قرآن کې چي دالله(ج) لاس نه خوړلی کلام دی له تورات اونورو سرچینو نه معتبره دی ، تورات چي تحریف شوی دی وایی چي توپان په ټوله نړۍ کې پېښ شوی ؤ ، خو قرآنی آیتونه بیا داپه ډاګه کوی چي دنوح توپان په یوه ځای کې پېښ شوی اویواځې هغه قام چي نوح (ع) یې نه ؤ منلی هغه یې له مېنځه وړی. په قرآن کې هېڅ داسې نښه نشته چي له هغه نه په

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ

ټوله نړۍ کې دتوپان پېښېدل جوت شی .

اوموږ نوح دده دقام دلارښوونې لپاره ولېږه اویې ویل چي زه ستاسو لپاره ښکاره ډاروونکی یم(هود ۲۵).

وَيَا قَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَن يُصِيبَكُم مِّثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ

(شعیب وویل) ای زما قامه ستا سو ضد له ما سره ددې لامل نه شی چي تاسو ته هم مصیبت ورسېږی کوم چي دنوح قام ته رسېدلی ؤ(هود ۸۹).

څه ډول چي وینو قرآن وایی چي یواځې د نوح (ع) قام له مېنځه تللی نه دځمکې په سره دهغه وخت ټول خلک .
په هغه ځای کې چي اټکل کېږی دنوح (ع) قام اوسېده ، لرغون پېژندنې داجوته کړې چي یو څواکمن توپان د عراق دخاورې دډوبېدو لامل ګرځېدلی اوتوپان په ټوله نړۍ کې نه دی پېښ شوی.
"کله چي اوبه لرې شوې بېړۍ دجودی پروچه کېناسته ". دجودی کلمه دیوه غره له نامه نه اخستل شوې چي جودی نومیده په داسې حال کې چي جودی په عربی کې دلوړې سطحې یا غونډی په مانا ده. نو د توپان اوبه دځمکې ټیټې برخې لاندې کړې اوتریوه ټاکلې کچې لوړې شوی . یعنې دځمکې دسر ټوله وچه اوټول غرونه یې نه وو نیولی.

د نوح(ع) د توپان لرغونې نښې

کله چي طبیعی پېښې ، جګړه اوتولیز مهاجرتونه دیوه مدنیت دله مېنځه تلو لامل ګرځېدلی وی ، دهغه مدنیت نښې نښانې ساتل کېږی .څکه دخلکو کورونه اواسباب یې ژر تر خاورولاندې خښېږی . اوپه هغه صورت کې چي په هغو لاس ونه لګېږی دډېرو مودو لپاره خوندی ساتل کېږی اودغه آثار دلرغون پېژندنې لپاره ښې نښانې وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوسني عصر کې تاریخ پوهانو اولرغون پېژندونکو د نوح د توپان په هکله کره اوبشپړ مدرکونه موندلی . اټکل کېږي چې دغه توپان به درې زره کاله مخکې له میلاده دسیمې ټول مدنیت له منځه وړی وی. چې د دغه مدنیت آثار زرګونه کاله ترخاورو لاندې پاتې وو.

د دجلې اوفرات ترمنځ دښتو کې ددغه توپان دڅېړنې لپاره ډېر کارشوی. کیندنې ددغه توپان آثار د عراق په څلورو ښارونو کې ښیی : د ار ښار ، د ارچ ښار ، د کیش اوشورپاک ښارونه. کیندنې جوتوی چې دغه ښارونه درې زره کاله مخکې له میلاده توپان له منځه وړی.

د ار د ښار د مدنیت تاریخ چې د تل المقیار په نامه یادېږی اووه زره کاله مخکې له میلاده اټکل کېږی . اودا د بشر د مدنیت له پخوانیو ځایونو څخه دی اونور ډېر مدنیتونه هلته رامنځته شوی اوله منځه تللي .

لرغون پوهانو دخاورو دڅېړنې نه پوه شوی چې دلته داسې یو مدنیت وو چې دیوه ستر توپان له کبله له منځه تللی اوپرځای یی بیا په پراویز ډول بل مدنیت رامنځته شوی. لیونارد وولی د انګلستان د موزیم اود پنسلوانیا دپوهنتون دکیندنولارښوونه دبغداد اودفارس دخلیج ددښتو په منځ کې په غاړه درلوده ، آلمانی لرغون پېژندونکی ورنرکلر دوولی دڅېړنو په هکله لیکی:

"د وولی څېړنې دسومریانو له معبد نه لری دیوه غونډی لاندې داسې کبرونه ومونډل چې دکبرونو ترډېرینو تختو لاندې واقعی خزانې وې لکه ، ګران بیه پیالې ،ښکلی جکونه ، صراحیانې ، دڅېړو میزونه ، دمرواریدو تختې لاجورد او سپین زر چې ترځمکې لاندې خښ شوی وو اودسازآلې په دیوالونو کې ځوړندې وی.

وروسته له څوورځو دوولی کارکونکو غړ وکړچې موږ دځمکې پرسطح یو ، وولی هلته کوزشو ترڅو هغې سطحې ته ورشی اوځان ډاډه کړی ،وولی فکر وکړ اوپه پای کې ... دادی: دځمکې سطح کې دسیند شګه وه ، هغوی هوډ وکړ چې کیندنو ته دوام ورکړی اوڅا نوره هم وکینی . بیل یی واهه ، درې فټه ،شپږفټه ، لاهم خاوره اوپه پای له لسوفټولاندې خاوره پای ته ورسېده اوله هغو لاندې یی دانسان داوسېدو ځای وموند...."

د ار دښار په غونډی کې ددومره خاورې اوشګویواځینی لامل ډېرې اوبه کیدلای شی چې ددوو مسکونی پوړونو په منځ کې حایل شوی. میکروسکوپیکو څېړنو ښوولې چې دغونډی لاندې دغه دختو پوړونه دسېلاو له لارې جوړ شوی اودومره ستر اوپراخ دی چې دسومریانو مدنیت یی له منځه وړی . دګلمګش حماسې اودنوح د داستان نښې دواړه دعراق دصحرا په کیندنو کې وموندل شوی .

مکس مالوان د لیونارد وولی خبره تاییدوی چې داډول یو رسوبی پوړ یواځې د ستر اونابېره سېلاو له امله جوړیدلای شی. دغه راز وولی ددغې سیمې په کیندنو کې د ار ښارپاتې شونې دالعبید له ښاره چې اوسېدونکویی رنګین کلالی لوښی کارول تشریح کړی دی.

دغه حقیقتونه داجوتوی چې د ار ښار داسې یو ځای ؤ چې دسېلاو له امله بشپړ وران شوی . آلمانی لرغون پېژندونکی ورنر کلر هم ددغو کیندنو اهمیت بیان کړی . دی وایی چې دلرغون پېژندونکوڅېړنې ښیې چې دعراق په دغه سیمه کې یو ستر سیلاو پېښ شوی دی.

دعراق بل ښار چې دسېلاو له کبله له منځه تللی دسومریانو دکیش سیمه ده ، چې اوس دطال الاحمر په نامه یادېږی . دسومریانو پخوانی لیکنې دغه ځای وروسته له توپانه دباچاهی ځای ثبت کړی دی. د شورو پاک ښار چې دعراق په سویل یا بین النهرین کې موقیعت لری اونن دطال الفرح په نامه یادېږی ، هم دیوه پخوانی سېلاونښې لری. دلرغون پېژندنې څېړنې چې په کال ۱۹۲۰ — ۱۹۳۰ز کې د پنسلوانیا پوهنتون داریک شمید له خواسرته رسېدلی دغه کیندنې دخلکو داوسیدودرې پوړونه وښودل چې دماقبل تاریخ په وروستیو پړاوونو کې د پاچایانو تر دریمې لړۍ پورې (۲۱۱۳ نه تر ۲۰۰۴ مخکې له میلاده) وې. ډېرروښانه موندنې دکوردجوړښت داداری اسنادو په مخروطی لوحوباندې لیکل شوې کلمې وې چې دډېر پرمختللی مدنیت ښکارندویی کوی چې څه ناڅه درې زره کاله مخکې له میلاده لرغون توب لری.

کله چې ددغو پوهانو نظرېې مطالعه شی روښانه کېږی چې یو ځواکمن توپان د ۲۹۰۰ نه تر ۳۰۰۰ مخکې له میلاده لګیدلی دی. دشمېرنو پربنسټ کله چې مالوان له څلورونه ترپنځو مترو شمید نومی ځای ورسېد نوهلته یی دیوې ژېړې ختې چې شګو اوخاورو پورې رسېدله دیوه سېلاو نښه وموندله . دغه پوړ دغونډې سطحې ته نږدې اوچارچاپېره لیدل کېږی چې دشمید دنظر مطابق دسمدت دپاچاهی دورته رسېږی . بل ځای چې دسېلاو له لارې اغېزمن شوی د ارک ښاردی چې دشورپاک جنوب کې موقیعت لری . نن دغه ښار دطال الور په نامه پېژندل کېږی . لکه دنورو ښارونو په شان دلته هم ۲۹۰۰ نه تر ۳۰۰۰ کاله مخکې پورې دسېلاو نښې موندل شوی.

ددجلې اوفرات سیندونه عراق له یوه سرنه تربل سره پوری ویشی . داسې په نظرراځی چې دتوپان په وخت کې دغه دواړه سیندونه ډک شوی اوبه ترې زیاتې شوې چې له بارانونو سره یو ځای یی ستر سېلاو جوړکړی .

فَفَتَحْنَآ أَبْوَٰبَ ٱلسَّمَآءِ بِمَآءٍ مُّنْهَمِرٍ وَفَجَّرْنَا ٱلْأَرْضَ عُيُونًا فَٱلْتَقَى ٱلْمَآءُ عَلَىٰٓ أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ

دآسمان ورونه مو په چټکو بهیدونکو اوبوپرانستل اوپه ځمکه کې مو داوبو چینې روانې کړې څو په هغه امر چې ټاکلی مو وو دواړه اوبه سره یو یوځای شوې (القمر 11-12).

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې دلرغون پېژندنې نښې وارزول شی څرګندېږي چې ټول بین النهرین دسېلاو اوبونیولی ؤ . د ار ، ارک ، شورپاک اوکېش ښارونودسېلاو پاتې شونې لاهم په ځان کې ساتلی چې ټول په یوه تګلوری کې قرار لر ی . دبین النهرین څمکو له اوس نه دريې زره کاله مخکې له میلاده ډیر توپیر درلود . دفرات دسیند داوسنی ځای په ختیز کې ؤ اود ار ، ارک ، شورپاک اوکیش ښارونو له تګلوری تېریده نو ښکاره ده چې دفرات دسیند سېلاو په خپلو ساحلونو کې ښارونه له منځه وړی.

الله (ج) د نوح (ع) توپان اودهغه پاتې شونې دځمکې په سر زموږ دعبرت لپاره پرایښی . دپیغمبرانو اوکتابونو له لارې یې ټولنو ته لارښوونه کړې . خو هرځلې دالله (ج) ویناوې خلکو تحریف کړی . خلکو نورې موضوع ګانې له خپل فرهنګ ، عقیدو اودودونو اخستی اوپه هغه کې یې نغاړلی اودنوح (ع) داستان یې مغشوش کړی. پاک قرآن له دې نه چې دالله(ج) کلام دی اوده یې په خپله دساتنې ژمنه کړې نو له همدې کبله دلرغون پېژندنې په هکله ډیر دقیق معلومات وړاندې کوی.

د ارم ښار

دنړۍ نومیالیو ورځپاڼو په کال ۱۹۹۰ کې اعلان وکړ چې دعربو ورک شوی ښار وموندل شو. مهم ټکی دادی چې دغه ښار په قرآن کې یاد شوی دی. ډیر خلک په دې باور وو چې داسې ښار یوازې یو نکل دی اوهېڅکله به هم ونه موندل شی ددې ښارپه موندلو سره خلکو هم ونشوکړای چې دخپلې حیرانی مخنیوی وکړی.

نیکولای کلپ دمستندوفلمونو یو جوړونکی او یو وتلی لرغون پیژندونکی همدغه ښار چې په قرآن کې یادشوی وموند. دعربو دتاریخ دڅېړنو په بهیر کې ده یو په زړه پورې کتاب وموند ، دغه کتاب دانګلیسی توماس برتمن له خوا په کال ۱۹۳۲ زېږدیز کې د Arabia Flix تر سرلیک لاندې لیکل شوی ؤ. Arabia Flix عرب فلیکس دعربو دټاپوسویل ته رومی مقرری وه چې نن دیمن اودعمان یوه برخه ده . یونانیانو دغه ځای عرب یودیمون اوعربی پوهانو په منځنیو پېړیو کې هغه دالیمن السعید په نامه یاداوه ، چې دواړه دغه کلمې دیمن خوش مانا ورکوی ځکه چې ددې سیمو خلک دهند اوعربستان ترمنځ دګرانبیو مصالو په سوداګرۍ بوخت ول. دغو خلکو کندر چې یو ډول عطر دی له ونو نه لاسته راوړل اوبیا به یې خرڅول.

توماس ددغو سیمو دمیشتو قبیلوپه هکله ډیر په تفصیل سره لیکلی ، دی وایی چې دپخوانیو ښارونو لرغونی آثار یې موندلی . دغه ښار دصحرامیشتو عربو له خوا د اوبر په نامه یادېده. په یوه سفر کې دغو صحرامیشتو هغه لاره چې دعربو یوه وران پخوانی ښارته تله وروښووله . توماس مخکې له دې چې داوبر په هکله خپلې څېړنې بشپړې کړی مړ شو.

نیکولاس کلپ داده ؤ چې یاد شوی ښار د توماس په کتاب کې حقیقت لری ، اوډیر ژر یې دتوماس مطالعې تعقیب کړې . ده داوبر دښار دثبوت لپاره له دوو طریقو نه کاروا‌خست ،لومړی یې دصحرامیشتو خلکو نښې ناسا یا دامریکې دهوایی څېړنو ادارې ته ورکړې څوچې دمصنوعی سپوږمکۍ له لارې یې ځای ومومی اوپه ډیر ټینګار سره یې مسولین دې ته وهڅول چې له سیمې نه عکسونه واخلی. برسېره پردې پخوانی قلمی لیکنې اونخشې چې دامریکې دکالیفورنیا دهوتنګتون په کتابون کې وې مطالعه کړې. اوډیر ژر یې یوه نخشه وموندله چې دده دمطالعې لاندې ځای هم په کې وموندل شو. دغه نخشه یونانی مصری جغرافیه پوه پتولمی په دوه سووم زیږدیزکال کې جوړه کړې وه چې په همدې تګلورې کې یې دیوه زاړه ښار موقیعت څرګنداوه.

دده څېړنو د هغوعکسونو له لارې چې له مصنوعی سپوږمکۍ نه اخستل شوی وو مرسته ترلاسه کړه . په دې عکسونوکې دکاروانونو تګلوری چې په سترګو دپېژندلو نه دی دکلپ پام ځان ته راوګرځاوه . داتګلوری له پاسه په آسانۍ سره لیدل کیدای شی کله چې دغه عکسونه ددوهمې میلادی پېړۍ له نخشې سره پرتله شوې کلپ وموندله چې دغه تګلوری په یوه سترځای کې یوله بل سره نښلی چې پخوا یو ښار ؤ.

په پای کې دتوماس ، کلپ اوناسا دمطالعې له برکته دغه لرغونی ښار چې عربانو یې په هکله ډېرې کیسې درلودې وموندل شو. وروسته له لږې مودې کیندنې پیل شوی اودلرغونی ښار پاتې شونې وموندل شوې. اودغه ورک شوی ښار دشګو داتلانتیس په نامه ونومول شو.

له څېړنوخلک په دې پوه شول چې داهمغه دعاد د ښار پاتې شونې دی . پوهانو د ارم هغه ستنې چې په قرآن کې یادې شوې وې وموندلې ، چې دلوړو برجونو په څیر د عاد په ځمکه کې لیدل کېږی. داکتر جورینس زریتس دڅېړنو دپلاوی یوه غړی وویل: نظر پردې چې دغه برجونه د ابر دښار نښې دی اوهم ارم دبرجونو یا ستنو درلودونکی په قرآن کې یادشوی نو دا ټکی پردې دلالت کوی چې ابر همغه د ارم ښاردی چې په عمان کې دی.

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ إِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ

آیا ودې نه لیدل چې ستا رب له عاد سره څه وکړل چې په ارم کې د ستنو درلودونکی وو هغه چې دهغه په شان مو په نورو ښارونوکې نه وو پیدا کړی (الفجر ۸-۶).

لیدل کېږی چې له قرآن نه لاسته راغلی معلومات چې څوارلس پېړۍ مخکې ویل شوی کټ مټ دتاریخی معلوماتو غوندی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سدوم او گموره ښارونه

حضرت لوط(ع) له ابراهیم(ع) سره په یوه وخت کې ژوند کاوه. هغه دخپل قام دلارښوونې لپاره د ابراهیم(ع) په گاونډ کې ولېږل شو. دقرآن دشرحې پربنسټ دهغه قام فاحش اولوطی عادتونه ول ، کله چې لوط(ع) د الله (ج) لارښوونه هغوی ته واوروله څو له دې سترې گناه نه واوړی هغوی له دې نه انکار وکړ چې گواکې لوط (ع) پیغمبر دی اوخپل دغه ناوړه عمل ته یې دوام ورکړ . په پای کې دغه قام له کلک عذاب سره مخامخ شو اوله منځه ولاړ.

اولوط خپل قام ته وویل چې آیا ناوړه عمل چې هېڅا مخکې له تاسو نه ۇ کړی کوی یې . دښځو پرځای له نارینه ووسره جنسی اړیکه کوی اوتاسو فاسد قام یاست.
(الاعراف ۸۱-۸۰).

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِم مَّطَرًا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ

اوپه هغوی مو باران واوراوه نو ووینه چې دگناه کوونکو پای څه دی (الاعراف ۸۴).

اوداسې نښې مو له هغوی نه پرېښودې چې دعاقلانو لپاره عبرت وی (العنکبوت (۳۵).

وَلَقَد تَّرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

هغه ښار چې په هغه کې لوط(ع) ژوند کاوه اوبیا وروسته وران شو په پخوانۍ زمانه کې دسدوم په نامه یادېده . داسې په نظر راځی دغه قام چې د سره سمندرگې په شمال کې یې ژوند کاوه اوهغه ډول چې قرآن وایی له منځه تللی . دلرغون پېژندنو کیندنو ښوولی چې دغه ښار دبحرمیت سره نږدې داسراییلو اواردن په منځ کې واقع دی. پوهان وایی چې په دغه ځای کې دسلفرو سترې زېرمې شته . بنا پردې په دغه ځای کې نه د انسان اونه هم د نورو ژوو ژوند ممکن دی . سلفر داسې عنصردی چې داورغوځونکو له لارې منځته راځی . قرآن دا روښانوی چې ددې ښار ورانېدل دزلزلې او اور غورځونکو له اغېزی دی. آلمانی لرغون پېژندونکې ورنرکلر ددې ځای په هکله وایی:

"له قاعدې سره یوځای دغه ستر درز دصدم او گمورې له درې سره یوه ورځ په دوزخ بدل شول. ددغو ښارونوله منځه تلل دیوې زلزلې له امله رامنځته شوی چې له برېښنا اوچاودونو سره یوځای وه اویو ستر اوربی هم له ځانه سره درلود. دغه مسأله داورغورځونې لامل شوی چې دهمدې درې په اوږدو کې یې وجود درلود. اوس هم داورغورځونې له کبله سوری اودمذابو اوچونې ډبرو نښې داردن په پورتنیو لمنو کې له شن سره نږدې لیدل کېږی.

داوبلنوډبرودغه پوړ اوتورې ډبری دذلزلې اواورغورځونې ښکاره نښې دی په هرصورت دلوط سیند چې دبحرمیت په نامه یادېږی نیغ په نیغه د ذلزلې منځ اوملاکې قرارلری.

دبحر میت قاعده په یو لاندې ځای کې پرته ده . دغه دښته دطبری سیند دشما ل اودعرابه د دښتې دجنوب په منځ کې ځای لری .

ددې فاجعې تخنیکی اړخ چې دلوط قام یې له منځه یووړ دجیولیوجیستانو له خوا وڅېړل شو. هغوی وښوده چې زلزله په یوه اوږده کرښه کې پیښه شوې. داردن سیند په خپل ۱۹۰ کیلومتری تگلوری کې ۱۸۰ متره لاندې ځی. داردن دسیند دغه ځوړی اود سمندر له سطحې نه لاندې د بحرمیت تیټ واقع کېدل دیوې سترې جیولوژیکی پیښې ځرگندویی کوی.

د اردن د سیند تگلوری یواځې دماتېدلو یوه برخه ده چې په سیمه کې واقع ده دغه ماتېدل دتوروس له غرونو پیل اود سوېل لوری ته د بحرمیت له ساحلونو نه تېرېږی دعرب د دښتې لورته ترعقبې خلیجه پورې په هغه ځای کې چې سورسمندرگی دافریقا په پای کې پرې کوی ادامه لری. داورغورځونې خواکمن فعالیت دهمدې کرښې په دوام کې شتون لری . په واقیعت کې داورغورځونې تورې ډبرې داسراییلو دگالیلې په غره کې ، داردن په لوړوسطحوکې ، دعقبې په خلیج اونورځایونو کې لیدل کېږی. تولې دغه نښې جوتوی چې په بحر میت کې یوه ستره فاجعه رامنځته شوې.

دملی جغرافیې مجله د۱۹۵۷ کال ددسمبر دمیاشتې په گڼه کې داسې لیکی:

"دسدوم لامزروع غونډۍ لکه دیوې څوکې په څېر دبحرمیت په سره لوړه شوې . هېڅا دسدوم اوگمورې دښار آثار نه دی موندلی. پوهان په دې عقبدې دې چې دا دصدم په دره کې ددې سوریو په مقابل کې ول ، اوممکنه ده چې یوې زلزلې اوسېلاو له ځانه سره وړې وی.".

په قران کې موجود معلومات داڅرگندوی چې دغه ښارونه اوس هم د مهم تگلوری په سرکې شته . جیولوجیستانو هغه لاره چې دبحرمیت له سویل ختیزنه پیل اودعربو ترتاپووزمی پوری ترسوریې اومصر پوری دوام لری دهغه دپاره تاکلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَجَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِّن سِجِّيلٍ ﴿٧٤﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهَا لَبِسَبِيلٍ مُّقِيمٍ

اوددوی ښارمو لاندې باندې کړی او له کلکې اوسریښناکې ختې نه موپردوی ډېری واورولی .اوپه دې کې دبصیرت دخاوندانو لپاره دعبرت نښې دی. اودا دلاری په اوږدو کې شته (الحجر ۷4-۷6).

د سباخلک او د عرم سېلاو

پېړۍ پېړۍ وړاندې دسبا ټولنې دعربستان ستر مدنیت جوړاوه. تاریخي سرچینې وایی چې سبا دفنیقیانو غوندې فرهنګ درلود. ډېر په سوداګریزو کړنو بوخت ول . دسبا خلک فرهنګی اومدرن خلک ول . دسبا دخلکو په کتیبوکې دبیاروغاونې ، وقف اوجوړښت کلمې ډېرې کارول شوې . دمعرب بند چې ددوی یو تاریخی اثر دی ددوی دټکنالوژۍ ښه بېلګه ګڼل کېږی.
دسبا دولت په خپله سیمه کې ځواکمن لښکر درلود . دسبا دپوځی ځواک په هکله په قرآن کې هم یادونه شوې . دسبا دیوه قوماندان پر ځان باور دسبا ملکې ته په ځواب کې موندلی شو:

قَالُوا نَحْنُ أُولُو قُوَّةٍ وَأُولُو بَأْسٍ شَدِيدٍ وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ فَانظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ

وی ویل چې موږ دبشپړ ځواک اوځواکمنو جګړه مارونارینه ووڅخه برخمن یو. نو هوډ ستاسو پرغاړه دی چې په څه شی امرکوی (النمل ۳۳).

دروم په پرمختللی تکنالوژۍ او دمعرب دبند په جوړېدوسره په سباکې ډېرې ځمکې کرل کیدې اوخړوبېدې. دښوځمکو اودسوداګری لارو دوی ته ښه ژوند ورپه برخه کړی وو. خو دوی پرځای ددی چې له خدای څخه شاکره اومنندوی واوسی ناشکره اوسرکښه ول ، اوڅه ډول چې قرآن ورته اشاره کوی دوی ته دعرم د بند په نړیدو اودسیلاوپه راتلو سره سزا ورکړل شوه.
دسبا دباچاهی پلازمینه معرب وه چې دخپل جغرافیای موقیعت په درلودو سره ډېر بډای شوی ؤ. دغه ښار داضحانه سیند ته نږدې ؤ ، هغه ځای چې دجبل بلق سیند ته رسېده دبند دجوړېدو لپاره ښه ځای ګڼل کیده . دسبا خلکو دلته یو بند جوړکړ اوخپل مدنیت ته یی پراختیا ورکړه. په پایله کې یی اقتصاد ډېر ښه شو. معرب دخپل وخت یو پرمختللی ښار ؤ. یونانی لیکوال پلیسی دغه ځای له نږدې لیدلی اودهغه ځای برم اوشین والی یی ستایلی دی.
ددغه بند جګوالی شپاړس متره اوسوریی شپېته متره او اوږدوالی یی شپږسوه شل متره ؤ. ددغه بند له لاری نه زره شپږسوه هکتاره ځمکه خړوبېدله . دسبا په کتېبوکې دغه ځای ددوو جلګو اومعرب په نامه یادشوی . دغه بند بڼونه اودانګوروتاکونه خړوبول . ددغه بند له برکته دغه سیمه ډېره شنه ، حاصل ورکونکې اودیمن ډېره وتلی سیمه شمېرل کیده. دوو فرانسویانو هریوه هولوی او آسترین ددتاریخی اسنادو پربنسټ ثابته کړه چې دغه بند له پخوازمانې نه دلته شتون درلود. دغه بند په کال ۵۴۲ میلادی کې مات اودعرم سېلاو زیاتې ورانۍ رامینځته کړې دانګوروتاکونه ، دمیوو بڼونه اوکښتونه چې سلګونه کاله دسبا دخلکو له خواکېته ترې اخستل کیده ټول له مېنځه لاړل . خلک بېوزلی شول اوپه پای کې دسبا حکومت له مېنځه ولاړ. دغو تاریخی واقعیتونو ته په پام سره کله چې عظیم الشأن قران ته وګورو دابه ومومو چودواړه یوله بل سره مطابقت لری.

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكَنِهِمْ آيَةٌ جَنَّتَانِ عَن يَمِينٍ وَشِمَالٍ
كُلُوا مِن رِّزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبٌّ غَفُورٌ
﴿١٥﴾ فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُم بِجَنَّتَيْهِمْ
جَنَّتَيْنِ ذَوَاتَيْ أُكُلٍ خَمْطٍ وَأَثْلٍ وَشَيْءٍ مِّن سِدْرٍ قَلِيلٍ
﴿١٦﴾ ذَٰلِكَ جَزَيْنَاهُم بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ نُجَازِي إِلَّا الْكَفُورَ ﴿١٧﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودسبا دخلکولپاره په خپل وطن کې نښې وې په کښې اوښې خوابښونوکې. وخوری دخپل رب له روزی نه اوله هغه منندوی واوسی ددې لپاره چې ستاسو ټاټوبی نعمت لرونکی اونیک ښاردی اوستاسو رب ښښونکی دی. سره له دې هم تاسو مخ وګرځاوه بیا موږ له بندنه سېلاو راولېږه اوددوی ښونه موپه دوو دترخو میوو لرونکی ، ګزاولږشمېر سدرباندې بدل کړل دغه ددوی دناشکری سزاوه اوپرته له ناشکرانه چاته سزانه ورکوو. (سبا ۱۷-۱۵).

په قرآن کې دسبا دخلکوسزا د "سیل العرم" په نامه یاده شوې . دغه کلمې دسېلاو ډول روښانوی. عرم دبند یا خنډ په مانده. دالعرم سېلاو یعنی هغه سېلاو چې دبند دماتیدو له کبله مېنځ ته راځی . اسلامی پوهان ددغه سیلاو ځای اووخت هم ښکاره کړی علامه مودودی فرمایی:

"د العرم په سېلاوکې ، دعرم کلمه دبند په مانا ده څه ډول چې دعربستان دسویلی برخې په خبرو کې کارول کېږی . هغه کېندنې چې په یمن کې سرته رسېدلی دورانیو پاټې شونې په وار وارسره په همدې مانا موندل شوی . لکه هغه لیک چې دیمن باچا دمعرب ددیوالونو جوړونکی ابرهه ته په ۵۴۳ او ۵۴۲ میلادی کې ورکړی ، همدغه دعرم کلمه دبند په مانا کارول شوې . له همدې کبله دالعرم سېلاو یعنې هغه سېلاو چې دبند دماتېدو له امله مېنځته راغلی . سېلاو ټوله سیمه ونیوه هغه کانالونه چې دسباخلکو کیندلی وو اوهغه دیوال چې دبند لپاره ددو غرونو په مېنځ کې جوړشوی ؤ ، وران شواوداوبو لګلولو سیستم یی له مېنځه ولاړ. په پایله کې هغه هیواد چې له ښونو ډک ؤ په داسې یوه شاړه بدل شوی چې یو لږ شمېر ترخې اوتروې اود سدرونې په کې وې.

ورنر کلکر عیسوی لرغون پېژندونکی اود ((سپېڅلی کتاب حق ؤ)) لیکوال دامنلې چې دعرم سېلاو هغه ډول چې قرآن یادکړی پېښ شوی دی . دداډول یو بند شتون او دهغه ماتېدل اودټول هیواد اوښونو ورانېدل چې په قرآن کې یادشوی ټول حقیقت لری.

دعرم له سېلاووروسته دسبا خلکو خپل عاید له لاسه ورکړی ، دهغوی ځمکې ورانې شوې هغو خلکو چې له الله (ج) یی مخ ګرځولی وو پرده یی ایمان رانه وړ اوناشکری یی وکړه نوهمداسې سزا ورکړل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحجرخلک

د ثمود خلک داسې یوه قبیله ده چې په قرآن کې یاده شوې اود دوی په هکله ډیر لږ معلومات شته . تاریخی سرچینې ښیی چې کلونه مخکې د ثمود په نامه خلکو شتون درلود . داسې ویل کېږی چې دحجر خلک هغه ډول چې په قرآن کې یادشوی ثمود دی ځکه چې دثمود بل نوم اصحاب الحجر دی. شاید ثمود د قبیلی نوم اوحجر دهغه ځای نوم دی چې دوی په کې اوسېدل. په حقیقت کې داسمه ده چې یونانی جغرافیه پوه پلنی هم لیکلی چې دثمود خلکو ددوموثې اوحګرې په ښارونوکې چې اوسنې حجر دی ژوندکاوه.

پخوانی سند چې په هغه کې دثمود نوم شته دبابلیانو په حکومت پورې اړه لری . دغه سند په اتمه مخکې له میلاده پېړۍ کې پریوقوم باندې د بابلیانو ددوم سارګون باچا د بری په اړه دی . سارګون په یوه جګړه کې هغوی ته دعربستان په شمال کې ماته ورکړه. ددغه قوم ټولې نښې نښانې دپیغمبر حضرت محمد (ص) له زېږېدومخکې له منځه تللی. دیونان په پخوانیو یادښتونو کې دهغوی نوم دثمودپه نامه راغلی.

وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَٰبُ ٱلْحِجْرِ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿٨٠﴾ وَءَاتَيْنَٰهُمْ ءَايَٰتِنَا فَكَانُوا۟ عَنْهَا مُعْرِضِينَ
﴿٨١﴾ وَكَانُوا۟ يَنْحِتُونَ مِنَ ٱلْجِبَالِ بُيُوتًا ءَامِنِينَ

اودحجرخلکو پیغمبران دروغجن وګڼل . اوهغه نښې مو چې هغوی ته لېږلی وې له هغوټولونه یی مخ وګرځاوه. هغوی په غرونو کې باامنه کورونه جوړول (الحجر ۸۲-۸۰).

داردن دروم په دره کې اوس هم ددوی دکورنواوظریفو توګل شووډبرو نښې اوځایونه شته چې دپترا په نامه یادېږی . قرآن هم دکورونو په جوړولو اودډبروپه توګلوکې ددغوخلکو استعدادته اشاره کوی.

په قرآن کې د ریاضې معجزې

په قرآن کې دکلمو تکرار

برسېره پرهغو معجزو چې تر اوسه مو وشمېرلې ، دریاضی له نظره نوری معجزې هم په قرآن کې شته ، چې ډیرې بېلګې یی لیدل کېږی اوپه یو شمېر ویی پوهان پوه شوی. یوه له دغو بېلګوځنې دځینو مشخصوکلمو حیرانوونکی تکراردی چې په لاندې توګه یی یادونه کوو:.

- اووه آسمانونه په قرآن کې اووه ځلې یادشوی اودآسمانونو پیدایښت هم اووه ځلې یادشوی..
- دورځې کلمه (یوم) ۳۶۵ ځلې په مفرده توګه اود ورځوکلمه په جمعې ډول (ایام) ۳۰ ځلې یاده شوې . دمیاشتې کلمه دوولس ځلې یاده شوی .
- دکرلوکلمه او دونې کلمه هریوه ۲۶ ځلې یاده شوې.
- دمکافات کلمه ۱۱۷ ځلې اودبخښلوکلمه ۲۳۴ ځلې چې دمکافاتو دوه برابره کېږی یاده شوې.
- دووایه کلمه اووواییی هریو ۳۳۲ ځلې یاده شوې.
- ددنیا کلمه او آخرت کلمه هریوه په مساوی ډول ۱۱۵ ځلې یاده شوې.
- دشیطان کلمه اوملاییکه کلمه هریوه ۸۸ ځلې یاده شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- دایمان اوکفر کلمه هریوه ۲۵ ځلې یاده شوې.
- د دوزخ او جنت کلمې هریوه ۷۷ ځلې یاده شوې.
- دذکات اوبرکات کلمه هریوه ۳۲ ځلې یاده شوې.
- دنیکو خلکو (ابرار) اوبدو(فجار) کلمې هریو درې ځلې یادې شوی.
- د تاوده اوړی اوساړه ژمی کلمې هره یوه په مساوی توګه ۵ ځلې یادې شوی.
- دخمراونشې کلمې هریوه ۶ ځلې یادې شوی.
- دپوهېدواوروښنایی کلمې هریو په مساوی توګه ۴۹ وارې یادې شوی.
- دوعظ اوژبې کلمې هریوه ۲۵ ځلې یادې شوی.
- دسود اوفساد کلمې هریوه ۵۰ ځلې یادې شوی.
- داجر اوفعل کلمې هریوه۱۰۷ ځلې یادې شوی.
- دمحبت اواطاعت کلمې هریوه ۸۳ ځلې یادې شوی ،
- دتکلوری یا مسیر اوابداً کلمې هریوه ۲۸ ځلې یادې شوی.
- دمصیبت اوشکر کلیمی هریوه ۷۵ ځلې یادې شوی.
- دشمس اونور کلمې هریوه ۳۳ ځلې یادې شوی.
- دلارښوونې کلمې اودرحمت کلمې په مساوی توګه هریوه ۷۹ ځلې یادې شوی.
- دستونزو کلمه اودآرامښت کلمه هریوه ۱۳ ځلې یاده شوې.
- دښځې اونر کلمه هریوه ۲۳ ځلې یادې شوې چې دواړه ۴۶ کېږی.
- دنارینه (هګې) اودښځې (چر) هریو یواځې ۲۳ کروموزومه لری کله چې سره یوځای شی ۴۶ کروموزمه لری .
- دخیانت اوخبیث کلمه هریوه ۱۶ ځلې یاده شوې.
- دبشر اوانسان کلمه ۶۵ ځلې اودانسان دپراختیا پړاوونه هم ۶۵ کېږی . تراب یا خاوری ۱۷ ځلې ، نطفه ۱۲ ځلې ،علق ۶ ځلې ، اولحم یا غوښه ۱۲ ځلې چې ټول ۶۵ ځلې کېږی یادشوی.
- دصلوات یا لمانځه کلمه ۵ ځلې یاده شوې چې په شپه اوورځ کې پنځه ځلې لمونځ هم فرض دی.

د ځمکې د وچې او اوبو انډول

د بر یا وچې کلمه ۱۳ ځلې اوبحر ۳۲ ځلې یاده شوې چې ټول ۴۵ کېږی او که دهغو فیصدی وشمېرو دځمکې ۲۸ اعشاریه ۸ په سلوکې وچه ده او ۷۱اعشاریه ۱ په سلوکې اوبه دی ، دحیرانتیا خبر داده چې په همدې انډول وچه اوسمندر دځمکې پرمخ شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قرآن کې د ابجدشمېرې

دعربی هریو توری یو حسابی ارزښت لری . یعنی هریو توری یوه شمېره څرګندوی اوپه دې توګه دتوریو له مخې محاسبې کېږی. دغې پوهې ته جمل حساب یا ابجد وایی: خلک له دغې پوهې نه په بېلابېلو ځایو کې ګټه اخلی چې یوه بېلګه یی دجفر پوهه ده.

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	
ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	
۱۰	۲۰	۳۰	۴۰	۵۰	۶۰	۷۰	۸۰	۹۰	
ی	ک	ل	م	ن	س	ع	ف	ص	
۱۰۰	۲۰۰	۳۰۰	۴۰۰	۵۰۰	۶۰۰	۷۰۰	۸۰۰	۹۰۰	
ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	
۱۰۰۰									
غ									

جفر دوړاندوینې پوهه ده . پوهان دکلمو حسابی مانا تعبیروی . دابجد اوجفر په مېنځ کې توپیر دادی چې ابجد پېښ شوی حالت اواوسنی حالت ښکاروی اوجفر دراتلونکو پېښو احتمال بیانوی.
دغه علوم دقرآن کریم له نازلېدو سلګونه کاله وړاندې دخلکو په مېنځ کې رواج درلود. دعربو خلکو تاریخی پېښې دابجد په توریو لیکلی اودهرې پېښې نېټه یی ثبتوله اوبیا وروسته دعددی مانا په زیاتولو سره یی کولای شول نېټه ومومی.
که قرآنی ځینې آیتونه دابجد له نظره مطالعه کړو داسې رقمونه موترسترګو کېږی چې د آیت له موضوع سره اړیکه لری . کله پوهېږو یوه پېښه سمه په هغه وخت کې شوې چې دابجد له لاری له

اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانشَقَّ الْقَمَرُ

قرآنه استنباط شوې پوهېږو چې دا دیوه رمز په شانې پېښې ته یوه اشاره ده. (والله اعلم). په کال ۱۹۶۹ میلادې کې دسپوږمۍ په کرې باندې دپل اېښېدوپه هکله قرآن کې داسې راغلی:
هغه ګړۍ نږدې شوه اومیاشت شق شوه (القمر ۱).

په عربی کې دانشقاق کلمه دسوری کېدو ، شق کېدو ،دیوشی دلوړېدو لامل ، دځمکې کېندل اوکولبه کولو په مانا ده.
بیا مو ځمکه شق کړه اوله هغه نه مو حبوبات راشنه کړل. (عبس ۲۷-۲۶).

ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ﴿٢٦﴾ فَأَنبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ﴿٢٧﴾

وینو چې انشقاق دشق کولو یادځمکې د څېرلواوکولبه کولو په مانا هم کارول شوې ده. ددې موضوع په پام کې نیولو سره د "الشق القمر" موضوع کولای شی په کال ۱۹۶۹ کې دسپوږمۍ په کرې باندې دښکته کېدو اودسپوږمۍ په خاوره باندې څېړنوته اشاره وی. (والله اعلم).
په زړه پورې داده چې دابجد له نظره په دې موضوع کې هم ۱۹۶۹ آیت لاسته راځی.
پام باید وکړو چې دابجد په طریقه کې ډېر بې ارتباطه رقمونه هم لاسته راتلای شی. اودمناسبو رقمونو موندل ډېر لږ دی خو بیاهم له دغه آیت نه لاسته راغلی عدد ډېره عالی پایله په لاس راکوی.
په کال ۱۹۶۹ کې امریکایی خلاوهونکو دسپوږمۍ کره په بېلابېلو وسایلو کینلې وه اوخاوره یی دڅېړلو لپاره ځمکې ته راوړې وه.
داهم باید روښانه کړو چې دسپوږمۍ شق کول زموږ دپیغمبر حضرت محمد(ص) معجزه هم وه. خلکو له رسول الله (ص) وغوښتل څوچې یوه معجزه دوی ته وروښیی څو چې دوی ایمان راوړی ، محمد(ص) دګوتې په اشاره سپوږمۍ دوه ټوټې کړه اودهغه په مینځ کې دحرم دغره دوه څوکې لیدل کېدې (بخاری). له دې آیت نه منظور د رسول اکرم(ص) معجزه هم کېدلاشی . خوداچې قرآن داسې یو کتاب دی چې په ټولو زمانو پورې اړه لری نو ځکه په عین وخت کې دسپوږمۍ پرکرې څېړنو ته هم کې اشاره کېدلای شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې عددونو ټولګه ۱۳۹۰ کېږی او ۱۳۹۰سپوږمېز هجری کال برابر ؤ له ۱۹۶۹ میلادی کال سره.

په قرآن کې د نولس عدد معجزه

بله معجزه په قرآن کې د۱۹ عدد معجزه ده په لاندې آیت کې پردې عدد ټینګارشوی.

اوپرهغه نولس تنه ګمارل شوی دی (المدثر ۳۰).

عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ

- بسم الله الرحمن الرحیم له نولسو تورو جوړشوی.
- قرآن ۱۱۴ سورې یعنی (19×6) لری.
- لومړنۍ سوره چې نازله شوې ۹۶ سوره ده چې دقرآن له پایه دپیل لورته ترډې سورې پورې ۱۹

سورې کېږی.

- لومړی ځل دشپږنوی یمې سورې لومړنۍ پنځه آیتونه نازل شوی چې دعلق سوره ده . دغه آیتونه

۱۹ کلمې لری.

اقرا باسم ربک الذی خلق * خلق الانسان من علق * اقرا و ربک الاکرم *

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲

الذی علم بالقلم * علم الانسان ما لم یعلم *

۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹

څه ډول مو چې ولیدل دغه پنځه آیتونه ۱۹ کلمې لری .د (و ، د ، ب) توری کلمه نه شمېرل کېږی نوځکه نه دی شمېرل شوی.

دقران لومړنۍ سوره یعنې دعلق سوره ۱۹ آیتونه لری اوټول ۲۸۵ توری لری چې (19×15) کېږی.

- دقرآن وروستی سوره یعنې نصر ټول نولس کلمې لری.
- دنصرلومړنۍ آیت "اذاجاء نصر الله و الفتح" له نولسو تورو جوړشوی.
- بسم الله الرحمن الرحیم ۱۱۴ ځلې یعنی (19×6) په قرآن کې یاد شوی .دقرآن ۱۱۳ سورې په

بسم الله الرحمن الرحیم پیل شوی اویواځې یوه سوره دتوبې په خپل پیل کې بسم الله الرحمن الرحیم نه لری. پرځای یې دنمل سوره کې دوه ځلې بسم الله الرحمن الرحیم شته. یو ځل دسورې په پیل کې بیا په ۳۵ آیت کې په زړه پورې داده که چېری دتوبې له سورې نه دنمل ترسورې پورې وشمېرو دنمل سوره نولسمه کېږی.

- که دنمل دسورې شمېره چې ۲۷ ده دهغه آیت له شمېرې سره چې په هغه کې بسم الله الرحمن

الرحیم راغلی یعنې ۳۰ آیت سره جمع کړو ۵۷ (19×3) به لاس راځی.

- دتوبې له سورې نه دنمل ترسورې پورې دشمېرو مجموعه ۳۴۲ (19×18) .

(۹+۱۰+۱۱+۱۲+۱۳+۱۴+۱۵+۱۶+۱۷+۱۸+۱۹+۲۰+۲۱+۲۲+۲۳+۲۴+۲۵+۲۶+۲۷=۳۴۲)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د الله (ج) دنامه مجموعه په ټولو آيتونو کې چې شمېره يې پر ۱۹ پوره ویشل کېږی لکه ۱۹ ، ۳۸ ، ۵۷ ، ۷۶ و غیره) ۱۳۳ کېږی یعنی (7×19).
- دیونس ،هود ، یوسف ، ابراهیم ، الحجر دسورې لومړی کلمه "الر" ده.

ددغو تورو دشمېرمجموعه (الف ، لام و را) په دې سورو کې داسې ده:
۲۴۸۹ (131×19) ، ۲۴۸۹(131×19) ، ۲۳۷۵(125×19) ،
۱۱۹۷(63×19) او ۹۱۲(۴۸×۱۹).

- دپیل دتوروشمېر یعنی الف ، لام ، میم او را مجموعه ۱۴۸۲(78×19) ځلې ده. الف ۶۰۵ ځلې ، لام ۴۸۰ ځلې ، میم ۲۶۰ ځلې او را ۱۳۷ ځې راغلی.
- د قاف ، حا ، یا ، عین او صاد توری یواځې دقرآن په یوه سوره کې راغلی . په دې سوره کې ق ۱۳۷ ځلې ، ح ۱۷۵ ځلې ، ی ۳۴۳ ځلې ، ع ۱۱۷ ځلې ا و ص ۲۶ ځلې راغلی. چې مجموعه يې ۷۹۸ (42×19) کېږی.
- د "واحد" ارزښت په مانا دیوه ۱۹ عدد دی. دغه کلمې له نوروبېلابېلو کلموسره په قرآن کې کاردیدلې خو دالله له کلمې سره ۱۹ ځلې يادشوی.

و	ا	ح	د
۶	۱	۸	۴

- دهغو سورو اوآیتونو دشمېرې مجموعه چې د "واحد" کلمه نولس ځلې په کې واقع شوې ۳۶۱ (19×19) دی.
- د "وحده" " عربی کلمه یعني یواځې د الله بنده کې وکړه په ۷۰آیت ، د ۷ سورې ۴۵ آیت د ۳۹ سورې ، ۱۲ آیت ۴۰ سورې ، ۸۴ آیت د ۴۰ سورې او ۴ آیت د ۶۰ سورې یاده شوې ده. ددغو عددونو مجموعه ۳۶۱ (19×19) کیږی.
- دآیتونو شمېر له لومړنيو مقطعاتو تورو (الم دبقرې دسورې په پیل کې) تر وروستیو (ن د القلم په سوره کې) ۵۲۶۳ (277×19) دی. ددې دواړوسورو په مینځ کې ۳۸ (2×19) سورې چې د مقطعاتو توری نه لری شته. درحمن کلمه ۵۷ ځلې (۱۹×۳) په قرآن کې شته.
- دیرش بېلابېل عددونه په قرآن کې یادشوی چې ټولګه یې (8534×19) کېږی.

۱۰۰۰۰۰+۵۰۰۰۰+۵۰۰۰+۳۰۰۰+۲۰۰۰+۱۰۰۰+۳۰۰+۲۰۰+۱۰۰+۹۹+۸۰+۷۰+۶۰+۵۰+۴۰+۳۰+۲۰+۱۹+۱۸+۱۷+۱۶+۱۵+۱۴+۱۳+۱۲+۱۱+۱۰+۹+۸+۷+۶+۵+۴+۳+۲+۱=۱۶۲۱۴۶ (۱۹×۸۵۳۴)

- برسېره پردې دیرش عددونو په قرآن کې اته کسری عددونه هم یادشوی (۱/۲ ، ۱/۱۰ ، ۱/۸ ، ۱/۶ ، ۱/۵ ، ۱/۴ ، ۱/۳ ، ۲/۳) یعنی ټول عددونه ۳۸ (۱۹x۲) کېږی.
- لومړنۍ سوره چې ۱۹ آيتونه لری دانفطار سوره ده چې دالله په کلمې پای ته رسېږی . اودا دپای له لوری نولسمه دالله کلمه ده. د "ق" سوره ۵۷ دق توری لری یعنی(۱۹×۳) دی. دغه راز دشوری سوره هم چې دق په مقطعه پیلېږی ۵۷ دق توری لری چې بیاهم (۱۹× ۳) کېږی.
- د ق سوره چې پنځوسمه سوره ده او ۴۵ آیتونه لری ، نو مجموعه يې ۹۵ (۱۹×۵) کېږی.
- د شوری سوره چې دوځلويښتمه سوره ده ا و ۵۳ آیتونه لری چې ټولګه یې بیاهم ۹۵ یعنی (۵×۱۹) کېږی.
- د مجید کلمه چې د "ق" سورې په لومړنی آیت کې راغلی دابجد له نظره ۵۷ کېږی اوپه دې سوره کې دق توری ۷۵ ځلې راغلی چې ۵۷ هم معادل دی له (۱۹×۳) کېږی.
- په قرآن شریف کې دق توری مجموعه ۷۹۸ کېږی چې مساوی دی له (۱۹× ۴۲) کېږی او دق سوره ۴۲ سوره ده چې دمقطعاتو توری په کې راغلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- "ن" دقلم سورې په سره کې راغلی چې ټول ۱۳۳ (۱۹× ۷) عدده "ن" په دې سوره کې شته .
- د (ی) او (س) توری دیس سورې په سرکې راغلی . "س" په دې سوره کې ۴۸ ځلې او د ی توری

۲۳۷ ځلې راغلی چې ددواړو مجموعه مساوی ده له ۲۸۵سره یعنی(۱۹× ۱۵) .

- د "الم" دمقطعاتو توری دشپږو سورو په سرکې راغلی . په البقره ، ال عمران ، العنکبوت ، الروم ،

لقمان او السجده کې. د الف دتوری شمیر دلام اومیم هریو په دې سوره کې د۱۹ ضریب دی . ددغو تورو ټولګه په دغو سورو کې ، ۱۹۸۷۴ (۱۹×۱۰۴۶) کېږی.
۹۸۹۹ (۱۹×521)، ۵۶۶۲ (۱۹× 298)، ۱۶۷۲ (۱۹×88)، ۱۲۵۴ (۱۹× 66) و ۸۱۷ (۱۹×43)

- کله چې دهغو سورو دآیتونو شمېر چې ضریب یی۱۹ کېږی له بسم الله سره جمع کړو لاندې عدد

ترلاسه کېږی. ۱۹× ۱ نولسمه سوره یا دمریم سوره ۹۹ آیتونه
۱۹× ۲سوره ۳۸ یا ص ۸۹ آیتونه

۱۹× ۳، ۵۷ سوره یا حدید ۳۰ آیتونه
۱۹× ۴سوره ۱۱۴ یا ناس ۷ آیتونه

چې ددې سورتونو دآیتونو شمېر ۲۶۶ (۱۹× 14) کېږی.

- دفرمان یوسه کلمه نولس ځلې .
- د عبد ، عابد او اعبدو کلمې مجموعا ۱۹۲ (۱۹× 8) ځلې یادې شوی.
- د الله نوم الواحد دابجد له نظره ۱۹ دی.
- الجامع نوم دابجد له نظره ۱۱۴ (۱۹×۶) دی.

۱۹یوخارق العاده عدد:

نولس د۹ او۱۰ په توان دیو مجموعه ده . د۹ او۱۰ په توان د ۲ مېنځ کې توپیر هم ۱۹ کېږی .

۱۹	۹+۱۰	۱۰[۱]
۱۹	۸۱-۱۰۰	۱۰[۲]

- لمر ، سپوږمۍ اوځمکه وروسته له هرو ۱۹ کلونو دیوې مستقیمې کرښې په سر واقع کېږی.
- دهالی لکۍ لرونکی ستوری وروسته له ۷۶ کلونو یعنې (۱۹×۴) له شمسی یالمریز نظام څخه تېرېږی.
- دانسان بدن ۲۰۹ (۱۱×۱۹) هډوکی لری.
- دانسان لاس ۱۹ هډوکی لری (پرته دلاس له بنده)

د پاسکال په مثلث کې د۱۹ ځای:

- دپاسکال په مثلث کې دلومړنیو عددونو مجموعه ۳۸ یا (۲×۱۹) کېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

١

١ ١

١ ٢ ١

١ ٣ ٣ ١

١ ۴ ۶ ۴ ١

١ ۵ ١٠ ١٠ ۵ ١

١ ۶ ١۵ ٢٠ ١۵ ۶ ١

١ ٧ ٢١ ٣۵ ٣۵ ٢١ ٧ ١

- د پاسکال د مثلث د١٩ لومړنيو عددونو ټولګه ۵٧(٣×١٩) کېږی.
- د پاسکال مثلث په رياضی کې د احتمالاتو د محاسبې لپاره پکارېږی.
- نو د لومړنيو عددنو مجموعه او د پاسکال د مثلث د١٩ لومړنيوعددونومجموعه دواړه په ١٩ دتقسيم وړدی.

<u>دقرآنی ځينې آيتونو اوپاسکال مثلث په مېنځ کې يوشمېرازيکې:</u>

- دعلق سوره چې لومړنۍ نازل شوې سوره ده له وروسته نه مخکې لورته نولسمه سوره ده . دغه سوره نولس آيتونه لری چې ټول له ٢٨۵ توری ده يعنې (١٩ ضرب د١۵) ددې آيت پنځه لومړنی آيتونه ٧۶ توری لری يعنی ۴ ضرب د١٩ . د القلم د سورې لومړنی آيتونه چې دويمه نازل شوې سوره ده له ٣٨ کلمو نه جوړه شوې (١٩×2).
- دريمه وحيه چې دمزمل سوره وه ۵٧ کلمې (١٩×3) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ادبیاتو له اړخه د قرآن کمال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن د تقليد ناشونتيا

د قرآن اعجاز مو د ساينس اوحساب اوتاريخ له اړخه تردې دمه وښوده . برسېره پردې د قرآن يوه ځانګړنه داده چې له ادب اوبلاغت نه ډکه بڼه لري.چې تقليد ترې نه شي کيدلای. بايد ووايو چې قرآن د انسانانود هر عمر اوهرجنس ډلو ته خطاب کوي . قرآن په يوه روښانه او جامع ژبه خپلوويونکو ته په هرکچه زده کړې اوپوهه چې لري ليکل شوي.

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ

اومونږ قرآن آسانه کړ لپاره دیادولو(القمر ٢٢).

وَإِن كُنتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٣﴾ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَن تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿٢٤﴾

سره له دې چې قرآن يوه آسانه اوجامع بڼه لري خو کله هم د قرآن د بيان تقليد څوک کولای نه شي.
که تاسو په هغه څه کې چې مونږ دخپلو بنده ګانو لپاره لېږلی شک کوی نو يوه سوره دهغه په څير جوړه کړی اوخپل شاهدان پرته له الله نه خپلې مرستې ته وغواړی که رېښتيا وايی. که ومو نشو کړای اوهېڅ کله هم نشی کولای نو وډار شی له هغه اورنه چې دسونګ توکی يې انسانان اوډبرې دی او دکافرانو لپاره يې وعده شوې. (البقره ٢٣-٢٤).

د قرآن يو اعجاز چې په پورتنيو آيتونو کې ورته اشاره شوې دادی چې هېڅ څوک هم نه شي کولای له هغه سره مشابه سورې اوآيتونه جوړکړي ، څومره چې د يوه کلام د تقليد امکان ناشونی وی په همغه کچه يې اعجاز ستر دی . بياکله چې ميلياردونه انسانان دسلګونو کلونو په ترڅ کې نه شی کولای د قرآن سره مشابه څه وليکی د دغه مبارک کتاب پر اعجاز باندې ټينګ دليل دی.
اربوتنات په خپل کتاب چې دانجيل اوقران د جوړښت ترنامه لاندې ليکل شوی داسې وايی:
" د ادبياتو له اړخه قرآن ديوې خالصې عربی بڼلکه ده چې په نيمه شعری اونيمه نثری ډول ليکل شوی. ان دژبې استادان کله کله دخپلې ژبې دادبياتو قاعده اودستوردقرآنی آيتونو پربنسټ تنظيموی. سره له دې چې ډيرو خلکو زيار ايستلی خو هېڅوک هم پردې نه دی بريالی شوی چې په داسې ښکلې بڼه څه وليکی. ".
هغه کلمې چې په قرآن کې کارول شوی هم دمانا اوهم له اروايی اړخه دځانګړې فصاحت ، اغېزې اودليکلودبڼې څخه برخمنې دی . په داسې حال کې چې هغه کسان چې نه غواړی په قرآن ايمان راوړی دځان لپاره ډيرې بانې لټوی هغوی دقرآن له ټولو ښکلاوو نه انکارکوی.

په قرآن کې د قافيو عالی ماهيت

دقرآن تقليد ځکه هم ناشونی دی ، سره له دې چې عربی دی خو د مروجوعربی بيانونو ډول يې په کارنه دی وړی.
قافيې داډول په قرآن کې کارول شوی چې د قافيه لرونکی نثر په نامه يادې شوی اودهغوی دکارونې ډول دژبو پېژندونکو له لوری يو معجزه ګڼل شوې.
پروفيسر عادل عباس يو وتلی انګريز ساينس پوه د قرآن پرقافيو اوتورو ډېرې څېړنې ترسره کړی . هغه ډير حيرانوونکی حقيقتونه دقرآن د قافيو په هکله په خپل کتاب کې چې دساينس معجزې نومېږی يادې کړی.
څه ډول چې څرګنده ده د قرآن ٢٩ سورې په مقطعاتو پيل شوی چې ټول څوارلس توری دی : ا ، ص ، ط ، ح ، ی ، س ، ق ، ل ، م ، ک ، ع ، ن ، ر ، ه.
له دې ډلې نه که د "ن" توری مطالعه کړو دقلم په سوره کې 88.8% آيتونه د الشعرا په سوره کې 84.6% آيتونه د النمل په سوره کې 90،32% آيتونه او القصص په سوره کې 92،5% آيتونه په نون باندې قافيه شوی.
ټول ټال په قرآن کې 50،58% آيتونه دنون په توری قافيه شوی په بل عبارت دقرآن له نيمايی نه ډير آيتونه دی چې قافيه يې په نون سره تړل شوې. ددنيا په هېڅ يوه ژبه کې او هېڅ کتاب کې دا شونې نه ده . چې له نيمايی کتاب نه ډير په نوم سره مقفی شوی وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دقرآن قافیی په ټولیز ډول مطالعه کړو موږ وینو چې اتیا په سلوکې دهغوی یواځې په درې غړونو یعنی الف ، میم ،او نون چې له ا ، م ، ن ، ی ، نه جوړشوی . که نون وویستل شی نو ۳۰ په سلوکې آیتونه په م ، ا او ی باندی مقفی شوی.

لاندې جدول پورتنیو څلورګونو یادشوو توروباندی دقافیې تړل راښیی :

دیوه اوږده قافیه لرونکی نثر جوړول چې له دوونه تر درې زروپورې کرښې له لږشمېر غړونو سره قافیه شوی وی دعالی کیفیت نښانه ده اوکافی ده چې د ادبی ډیر اوچتو بېلګواتل وپېژندل شی.
دقرآن اوږدوخبروته په پام سره دغه قافیه تړل ډیر خارق العاده کار دی.
قرآن په حقیقت کې د بېلابېلومعلوماتو اوماناو یوسمندر دی . دغومعلوماتو کې دینیات ، اخلاقیات ، عبرت ، د الله (ج) د پیغمبرانو پیغامونه ، ساینس ، تاریخ اونورشامل دی . خو دا سره له دی چې ډیر روان بیان لری په قافیه لرونکی اوښکلی ډول راوړل شوی. هېڅ ډول انسانی هڅه نه شی کولای چې ټول دغه ډول معلومات په څو قافیو کې سره راټول کړی ، نو دحیرانتیا ځای نه دی چې دعربی ژبو پېژندونکودقرآن تقلید ناشونی بللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایله (نتیجه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرآن د الله (ج) کلام دی

ټول هغه څه چې مو په دې کتاب کې ولوستل یو څه روښانوی چې دغه خارق العاده کتاب چې د محمد(ص) مهر له څانه سره لری د الهام اوپوهې سرچینه ده. دغه کتاب چې ډیرې موضوع ګانې په څان کې رانغاړی دالله (ج) کتاب دی . هره پراختیا چې په ساینس ، ټکنالوژی ، تاریخ اولرغون پیژندنه کې مبنځ ته راځی ددغه کتاب حقانیت نورهم روښانوی. د قرآن له نازلیدو وروسته په ساینس کې داسې پرمختګونه رامېنځته شوی چې قرآن یی وړاندوینه کړې وه چې هیڅ کتاب په نړی کې داسې نشته چې دتیرو پیښو بیان اودراتلونکی وړاندوینه یی په سمه توګه کړی وی. د قران وینااوی او وړاندوینې داوومې زیږدیزې پیړی دعربو دپوهې دکچې اوتکنالوژۍ نه ډیرې اوچتې وې دې موضوع ته په پام سره راځی له څانه وپوښتو چې:

- آیا په اوومه میلادې پیړی کې څوک پوهیدل چې دځمکې فضا له اووپوړونو نه جوړه شوې ؟
- آیا په همدې پیړی کې دمور په رحم کې دماشوم دودې په پړاوونو څوک پوهېدل ؟
- آیا په دې پیړی کې څوک پوهیدل چې نړی تل دودې په حال کې ده ؟
- آیا په یاده شوې زمانه کې څوک پوهېدل چې دهرچا دګوتونښې یواځې په همغه شخص پورې اړه لری ؟
- آیا په دې پیړی کې کله چې دهروغلیف لیک دلوستلو وړنه وو څوک پوهېدل چې همان دفرعون له نږدې کسانو څخه ؤ.
- آیا په اوومه میلادی پیړی کې څوک پوهېدل چې دفرعون لقب یواځې څوارلس کاله وړاندې له میلاده کاریده اومخکې له هغه نه ؤ ؟
- آیاپه دې وخت کې دوربڅو اود ارم دستنوپه هکله چا معلومات درلود ؟

ددې ټولو سوالونو ځواب یودی: هغه داچې قرآن دالله جل جلاله برحقه کلام دی هغه الله (ج) چې هرڅه یی پیداکړی اوهرڅه دده په پوهې پورې اړه لری ، په قرآن کې هریو معلومات دقرآن داعجاز یوه نښه ده.
نو پرټولوانسانو لازمه ده چې هرڅه ژر دغه کتاب دځپل ژوند لارښود وګرځوی.

أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ ٱلْقُرْءَانَ ۚ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِندِ غَيْرِ ٱللَّهِ لَوَجَدُوا۟ فِيهِ ٱخْتِلَٰفًا كَثِيرًا

آیا په قران کې فکر نه کوی . که دالله نه دغیر له لوری وای په هغه کې به یی ډیر اختلاف موندلای وای (النساء ۸۲).

وَمَا كَانَ هَٰذَا ٱلْقُرْءَانُ أَن يُفْتَرَىٰ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَلَٰكِن تَصْدِيقَ ٱلَّذِى بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ ٱلْكِتَٰبِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِن رَّبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ

اوداقرآن داسې نه دی چې غیر له الله نه بل چا جوړکړی وی. اونورکتابونه مو چې په لاس کې درلودل هغه تصدیقوی اوپه تفصیل یی بیانوی. له شک پرته دا(قرآن) دعالمیانو درب له لوری دی (یونس ۳۷).

وَهَٰذَا كِتَٰبٌ أَنزَلْنَٰهُ مُبَارَكٌ فَٱتَّبِعُوهُ وَٱتَّقُوا۟ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

اودامبارک کتاب دی. له هغه نه متابعت وکړی اوپرهېزکونکی شی څوچې پرتاسو رحم وشی(الانعام ۱۵۵).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژباړن چاپ شوي کتابونه:

د هیلو غوټۍ شعري ټولګه

پراروایي ستونزو بری

اوسنی عصر

د قرآن اعجاز ژباړه (همدا کتاب)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library